

**ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ
ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ**

της
Αγγέλη Παναγιώτας

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία που υποβάλλεται
στο καθηγητικό σώμα για την μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων
απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου του Μεταπτυχιακού Προγράμματος
«Οργάνωση και Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων» του Τμήματος
Οργάνωσης και Διαχείρισης του Παν/μίου Πελοποννήσου στην κατεύθυνση
«Οργάνωση και διαχείριση προγραμμάτων βελτίωσης υγείας».

Σπάρτη
2011

Εγκεκριμένο από το Καθηγητικό σώμα:

1ος Επιβλέπων: Μουντάκης Κωνσταντίνος, Αναπλ. Καθ.

2ος Επιβλέπων: Τραυλός Αντώνης, Αναπλ. Καθηγητής

3ος Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Παντελής, Αναπλ. Καθηγ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αγγέλη Παναγιώτα: Αθλητικές εγκαταστάσεις των δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου και εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Φυσικής Αγωγής για τα δημοτικά

(Με την επίβλεψη του κ. Μουντάκη Κων/νου, Αναπλ. Καθηγητή)

Στο σύγχρονο Ελληνικό σχολείο είναι απαραίτητο οι αθλητικές εγκαταστάσεις να πληρούν κάποια βασικά κριτήρια για να υλοποιηθεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Φυσικής Αγωγής. Η αναδιαμόρφωση όμως του Α.Π. τα τελευταία χρόνια δεν συνοδεύτηκε και από τον εκσυγχρονισμό των αθλητικών εγκαταστάσεων με αποτέλεσμα να δημιουργούνται αρκετά προβλήματα κατά τη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής. Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνήσει την επάρκεια των σχολικών αθλητικών εγκαταστάσεων των δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου. Οι συμμετέχοντες ήταν 49 εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής από 49 δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το μεγαλύτερο μέρος των καθηγητών Φυσικής Αγωγής είναι λίγο ικανοποιημένοι (ποσοστό 49,0%) από τις σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις ενώ μόνο το 26,5% είναι πολύ ικανοποιημένοι και 24,5% καθόλου. Βρέθηκε επίσης ότι παρά τα προβλήματα που υπάρχουν στις σημερινές σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις ένα μεγάλο ποσοστό των καθηγητών Φυσικής Αγωγής (49%) πιστεύει ότι μπορεί να εφαρμόσει το μεγαλύτερο μέρος του Αναλυτικού Προγράμματος ενώ το 30,6% το μισό περίπου του προγράμματος και το 20,4% το μικρότερο μέρος. Το πρόβλημα εντοπίζεται περισσότερο σε κάποιες συγκεκριμένες ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος που οι εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής δεν διδάσκουν λόγω έλλειψης εξοπλισμού και εγκαταστάσεων με μεγαλύτερο ποσοστό το στίβο (53,1%). Τέλος οι εγκαταστάσεις οι οποίες πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής ότι μπορούν να δημιουργηθούν χωρίς πολλές παρεμβάσεις στις ήδη υπάρχουσες σαν πρώτη επιλογή είναι η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων με ποσοστό (22,2%) και σαν δεύτερη επιλογή το κλειστό γυμναστήριο, τα τέρματα χάντμπολ και το ειδικό δάπεδο στην αυλή του σχολείου με ποσοστό (4%) για κάθε ένα από τα παραπάνω.

Λέξεις κλειδιά: αθλητικές δραστηριότητες, καθηγητές φυσικής αγωγής

ABSTRACT

Aggeli Panagiota: School facilities of primary schools of the city of Heraklion and applications of the PE curriculum for the schools.
(with the supervision of Dr. Mountakis kon/os, Associate Professor)

In the modern Greek school it is necessary that the school facilities fulfill some basic criteria in order for the PE curriculum to be implemented. However, the reformation of the curriculum of PE was not followed by the modernization of the school facilities and as a result a lot of problems are created during the teaching of PE. The aim of this research was to look into the adequacy of the school facilities of the Primary Schools city of Heraklion in the Greek island of Crete. Forty nine PE teachers in forty nine Primary Schools took part in the research. The results showed that the largest number of the PE teachers (49%) is a bit pleased with the school facilities while the 26,5% is very pleased and the 24,5% is not pleased at all. It was also detected that despite the existing problems in the current school facilities a significant percentage of the PE teachers (49%) believe that they can implement the largest part of the curriculum of PE while the 30,6% half of it and the 20,4% a small part of the curriculum of PE. The problem is focused on some particular units of the curriculum of PE that the teachers of PE cannot even teach because of the lack of equipment and facilities, with the highest percentage spotted on track and field events (53,1%). Finally, some of the facilities that the PE teachers believe can be created without causing a lot of changes, are the multifunctional hall with a percentage of (22,2%), secondly the gym, the handball posts and the special floor with a percentage of (4%) for each of the above.

Key words: school facilities, PE teachers

Στους γονείς μου
Φώτη και Αναστασία

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ τον καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Μουντάκη, που δέχτηκε να με βοηθήσει στην εκπόνηση της μεταπτυχιακής μου εργασίας. Επίσης, ευχαριστώ θερμά τα άλλα δυο μέλη της εξεταστικής επιτροπής, τον επίκουρο καθηγητή κ. Αντώνη Τραυλό καθώς και τον επίκουρο καθηγητή κ. Παντελή Κωνσταντινάκο.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω όλους τους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου που με προθυμία απάντησαν στα ερωτηματολόγια που τους δόθηκαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ABSTRACT	iii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	vi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	
Κεφάλαιο	
I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	
Προσδιορισμός του προβλήματος.....	
Σκοπός της μελέτης.....	
Ανάγκη διεξαγωγής της έρευνας.....	
Οριοθετήσεις.....	
Ερευνητικά ερωτήματα.....	
II. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	
Ορισμός Φυσικής Αγωγής.....	2
Σκοπός Φυσικής Αγωγής.....	2
Επί μέρους στόχοι της Φυσικής Αγωγής.....	3
Ιστορική αναδρομή της Φ. Α. και των Α. Π. στα Δημοτικά σχολεία.....	5
Η εισαγωγή στα Δημοτικά σχολεία, των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής.....	9
Το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Φυσικής Αγωγής για την Α΄ & Β΄ Δημοτικού.....	11
Το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Φυσικής Αγωγής για την Γ΄ & Δ΄ Δημοτικού.....	18
Το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Φυσικής Αγωγής για την Ε΄ & ΣΤ΄ Δημοτικού.....	23
Παρουσίαση των βιβλίων του εκπαιδευτικού και του μαθητή.....	27
Παρουσίαση του βιβλίου του εκπαιδευτικού και του μαθητή «Φυσική Αγωγή Α΄ & Β΄ Δημοτικού».....	27
Παρουσίαση του βιβλίου του εκπαιδευτικού και του μαθητή «Φυσική Αγωγή Γ΄ & Δ΄ Δημοτικού».....	29
Παρουσίαση του βιβλίου του εκπαιδευτικού και του μαθητή «Φυσική Αγωγή Ε΄ & ΣΤ΄ Δημοτικού».....	30
Οι αθλητικές εγκαταστάσεις στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.....	32

Τεχνικές προδιαγραφές κλειστού γυμναστηρίου σε Δημοτικά Σχολεία.....	33
Διαμόρφωση σχολικής αυλής.....	36
III. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	39
Δείγμα	40
Δημιουργία και κωδικοποίηση ερωτηματολογίου	42
IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	
Ανάλυση αθλητικών εγκαταστάσεων	48
V. ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	77
VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	86
Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.....	87
VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	
VIII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	

Διαγράφηκε:

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Επιπλέον σπουδές	46
Πίνακας 2: Αριθμός τμημάτων του σχολείου.....	47
Πίνακας 3: Ευχαρίστηση όσον αφορά τις αθλητικές εγκαταστάσεις	48
Πίνακας 4: Αποψη των εκπαιδευτικών Φ. Α. για τη δυνατότητα εφαρμογής του Α.Π. στις εγκαταστάσεις των σχολείων τους	49
Πίνακας 5: Δυνατότητα παρεμβάσεων για δημιουργία γυμναστηρίου	50
Πίνακας 6: Επικινδυνότητα των αθλητικών χώρων στα σχολεία	51
Πίνακας 7: Χώροι που γυμναζονται τα παιδιά και εγκυμονούν κινδύνους.....	52
Πίνακας 8: Επάρκεια εξοπλισμού για την υλοποίηση μέρους ή του συνόλου του Α.Π	54
Πίνακας 9: Βαθμός τήρησης του Α.Π. της Φ.Α.....	55
Πίνακας 10: Μη διδασκόμενες αθλητικές δραστηριότητες λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων	56
Πίνακας 11: Αριθμός κλειστών γυμναστηρίων στα σχολεία	58
Πίνακας 12: Υπαρξη κεντρικής θέρμανσης, κατάλληλου φωτισμού και καθαριότητα στο κλειστό γυμναστήριο.....	59
Πίνακας 13: Σχολεία τα οποία διαθέτουν αίθουσα πολλαπλών χρήσεων	59
Πίνακας 14: Σχολεία τα οποία διαθέτουν στέγαστρο για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.	60
Πίνακας 15.1: Ύπαρξη γηπέδου μπάσκετ στα σχολεία.....	61
Πίνακας 15.2: Ύπαρξη γηπέδου βόλεις στα σχολεία	62
Πίνακας 15.3: Ύπαρξη γηπέδου χάνμπολ στα σχολεία.....	62
Πίνακας 15.4: Ύπαρξη γηπέδου ποδοσφαίρου στα σχολεία.....	63
Πίνακας 16: Αθλητικές εγκαταστάσεις για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος και ύψος	64
Πίνακας 17: Μέγεθος της έκταση της αυλής του σχολείου σας	65
Πίνακας 18: Άλλες εγκαταστάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.	66
Πίνακας 19: Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου.....	68
Πίνακας 20: Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου.....	69
Πίνακας 21: Αθλητική εγκατάσταση που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθεί στο σχολείο και την οποία θα δημιουργούσε ο εκπαιδευτικός Φ.Α. εάν είχε τη δυνατότητα.....	71
Πίνακας 22: Προτεραιότητα για επιμόρφωση.....	73

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Επιπλέον σπουδές	46
Γράφημα 2: Αριθμός τμημάτων του σχολείου	47
Γράφημα 3: Ευχαρίστηση όσον αφορά τις αθλητικές εγκαταστάσεις	48
Γράφημα 4: Άποψη των εκπαιδευτικών Φ.Α. για τη δυνατότητα εφαρμογής του Α.Π. στις εγκαταστάσεις των σχολείων τους	49
Γράφημα 5: Δυνατότητα παρεμβάσεων για δημιουργία γυμναστηρίου	51
Γράφημα 6: Επικινδυνότητα των αθλητικών χώρων στα σχολεία	52
Γράφημα 7: Χώροι που εγκυμονούν κινδύνους και σε ποια σημεία του σχολείου βρίσκονται	53
Γράφημα 8: Επάρκεια εξοπλισμού για την υλοποίηση μέρους ή συνόλου του Α.Π.	54
Γράφημα 9: Βαθμός τήρησης του Α.Π. της Φ.Α	55
Γράφημα 10: Μη διδασκόμενες αθλητικές δραστηριότητες λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων	57
Γράφημα 11: Αριθμός κλειστών γυμναστηρίων στα σχολεία	58
Γράφημα 12: Ύπαρξη κεντρικής θέρμανσης, κατάλληλου φωτισμού και καθαριότητας στο κλειστό γυμναστήριο	59
Γράφημα 13: Σχολεία τα οποία διαθέτουν αίθουσα πολλαπλών χρήσεων	60
Γράφημα 14: Σχολεία τα οποία διαθέτουν στέγαστρο για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.	61
Γράφημα 15: Είδος γηπέδου στα σχολεία	63
Γράφημα 16: Αθλητικές εγκαταστάσεις για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος και ύψος	64
Γράφημα 17: Μέγεθος της έκτασης της αυλής των σχολείων	66
Γράφημα 18: Άλλες εγκαταστάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.	67
Γράφημα 19: Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.	69
Γράφημα 20: Βοηθητικοί χώροι εκτός σχολείου για το μάθημα της Φ. Α. που αφορούν το 14,3% των σχολείων	70
Γράφημα 21: Αθλητικές εγκαταστάσεις που θα ήθελαν οι εκπαιδευτικοί της Φ. Α. και υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο	72
Γράφημα 22: Δεύτερη επιλογή για αθλητικές εγκαταστάσεις που θα ήθελαν οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. και υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο	73
Γράφημα 23: Πρώτη προτεραιότητα για επιμόρφωση	74

Γράφημα 24: Δεύτερη προτεραιότητα για επιμόρφωση.....	75
Γράφημα 25: Τρίτη προτεραιότητα για επιμόρφωση	76
Γράφημα 26: Τέταρτη προτεραιότητα για επιμόρφωση.....	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) με τα Αναλυτικά Προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου θεωρούμε ότι υπάρχουν ακόμα αρκετά προβλήματα στην πρακτική εφαρμογή του στο σημερινό Δημοτικό Σχολείο. Όμως, η πρόσφατη συσσωρευμένη εμπειρία στο χώρο αυτό μας επιτρέπει να ισχυριστούμε ότι σήμερα καταβάλλονται μεγαλύτερες προσπάθειες για την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος.

Η Φ.Α. η οποία πρέπει να διδαχθεί στο Δημοτικό Σχολείο είναι επιβεβλημένο να επικεντρώνεται στην ξεχωριστή προσωπικότητα του κάθε παιδιού και στον μοναδικό τρόπο με τον οποίο αυτό κινείται, μαθαίνει και αναπτύσσεται. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη η κινητική ανάπτυξη του παιδιού και τα ψυχολογικά του χαρακτηριστικά στη σχολική αυτή ηλικία για να επωφεληθεί το παιδί από τη θετική επίδραση της Φ.Α. (Αναστασιάδης & Γίδαρης, 1993).

Σήμερα οι εκπαιδευτικοί της Φ.Α. έχουν κοινό πρόγραμμα με συγκεκριμένους στόχους, περιεχόμενο, μεθόδους διδασκαλίας και τρόπο αξιολόγησης. Για να μπορέσουν όμως να επιτευχθούν οι στόχοι της Φ. Α., εκτός από τους εκπαιδευτικούς της Φ.Α., πρέπει να ενεργοποιηθούν και να στηρίξουν εποικοδομητικά το έργο αυτό και άλλοι παράγοντες, οι οποίοι εμπλέκονται, όπως η πολιτεία, οι τεχνικές υπηρεσίες των Δήμων και κοινοτήτων, τα Γραφεία Φυσικής Αγωγής, οι σχολικοί σύμβουλοι και, τέλος, οι Διευθυντές των σχολείων.

Προσδιορισμός του προβλήματος

Από τη μελέτη της βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι το πρόβλημα με τις αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων δημιουργήθηκε σχετικά πρόσφατα με την εμφάνιση των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων. Μέχρι το 1988 τόσο το σουηδικό σύστημα όσο και η παιδαγωγική γυμναστική που το αντικατέστησε μπορούσε να διδαχθεί σε οποιονδήποτε άλγειο χώρο (Σεραφειμίδης, 2003). Μετά την εφαρμογή όμως των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων δημιουργήθηκε η ανάγκη για ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις στο χώρο του σχολείου. Τα αντικείμενα που καλούνται να διδάξουν

σήμερα οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. είναι τα παιχνίδια, οι αθλοπαιδιές (μπάσκετ, βόλεϊ, χάντμπολ, ποδόσφαιρο), τα αγωνίσματα του στίβου, ο χορός, η ενόργανη γυμναστική, η μουσικοκινητική, η ψυχοκινητική. Όλα αυτά για να διδαχθούν χρειάζονται αθλητικές εγκαταστάσεις καθώς και ιδιαίτερο αθλητικό υλικό.

Δυστυχώς όμως η αναμόρφωση του Α.Π. δεν έφερε και τις ανάλογες αλλαγές στις εγκαταστάσεις των σχολείων. Σήμερα τα περισσότερα σχολικά κτίρια που κατασκευάζονται δεν πληρούν τις προδιαγραφές που πρέπει να έχουν για να διδαχθεί ολόκληρο το Α.Π. της Φ.Α. Ενώ στα παλιά ελάχιστες είναι οι μετατροπές που μπορούν να γίνουν έτσι ώστε να περιλαμβάνουν τους αθλητικούς χώρους που απαιτούνται για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α. (Ζαμπετάκη & Τριπόδης, 2008).

Σκοπός της μελέτης

Ο βασικός στόχος της μελέτης είναι να καταγράψει τις αθλητικές εγκαταστάσεις των δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου και να διαπιστωθεί κατά πόσο μπορεί με τις υπάρχουσες συνθήκες να εφαρμοστεί το Α.Π. στα δημοτικά σχολεία.

Οι επιμέρους στόχοι της μελέτης ήταν:

1. Να διαπιστωθεί εάν χωρίς μεγάλες παρεμβάσεις μπορεί να βελτιωθούν οι αθλητικές εγκαταστάσεις των δημοτικών σχολείων.
2. Να διερευνηθεί σε ποια από τις ενότητες του Α.Π. οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. έχουν μεγαλύτερη ανάγκη για επιμόρφωση.

Ανάγκη διεξαγωγής της έρευνας

Η ανάγκη καταγραφής και μελέτης των αθλητικών εγκαταστάσεων των σχολείων είναι απαραίτητη για να αναδείξει την καταλληλότητα τους και να καταγράψει εάν επαρκούν για τη διδασκαλία του Α.Π. Επίσης σημαντικό είναι να καταγραφούν οι προτάσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. για τη βελτίωση της λειτουργίας τους και την καλύτερη διδασκαλία όλων των αντικειμένων της Φ.Α.

Οριοθετήσεις

Η εργασία-μελέτη οριοθετήθηκε:

1. Από την κριτική ανάλυση των κυριότερων μελετών και ερευνητικών εργασιών που εξέτασαν τα Α.Π. και τις αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων.

2. Από τη συλλογή και μελέτη, για το προς διερεύνηση ζήτημα, των απαντήσεων 49 εκπαιδευτικών Φ.Α. από τα σχολεία της πόλης του νομού Ηρακλείου.

Ερευνητικά ερωτήματα

Μπορέσαμε να εστιάσουμε και να αναγάγουμε το ενδιαφέρον της μελέτης μας πάνω σε πέντε υποθετικές προτάσεις :

1. Υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις ώστε να εφαρμοστεί το Α.Π. στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου.
2. Όλες οι ενότητες του Α.Π. διδάσκονται και δεν υπάρχει έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου.
3. Δεν υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις επικίνδυνες στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου ώστε να γίνει η διδασκαλία του Α.Π. της Φ.Α.
4. Δεν υπάρχει έλλειψη αθλητικού υλικού.
5. Δεν μπορεί με μικρές παρεμβάσεις να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του δημοτικού σχολείου της πόλης του Ηρακλείου ώστε να γίνει η διδασκαλία του Α.Π. της Φ.Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ορισμός της Φυσικής Αγωγής

Ο όρος Γυμναστική έχει αντικατασταθεί σήμερα από τον όρο Φ.Α. Physical Education (P.E.) κατά τη διεθνή ορολογία. Ο όρος Γυμναστική, γνωστός από την κλασική αρχαιότητα ακόμα, χρησιμοποιήθηκε και χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα για να περιγράψει το σύνολο των σωματικών ασκήσεων που σκοπό έχουν τη βελτίωση της σωματικής απόδοσης (Μπουρνέλλη, 2006).

Η Φ.Α. είναι ο κλάδος εκείνος της όλης αγωγής που έχει σκοπό την ισορροπημένη ψυχοπνευματική και σωματική καλλιέργεια και ανάπτυξη του ατόμου ώστε να ενταχθεί αρμονικά στο κοινωνικό σύνολο. Έχει υποστηριχθεί ότι ο όρος Φ.Α. δεν καθορίζει με σαφήνεια τα όρια ενός χώρου που θέλει να καλύψει κάθε μορφή φυσικής δραστηριότητας και χρησιμοποιεί ως μέσον την ανθρώπινη κίνηση. Γι' αυτό έχουν προταθεί συμπληρωματικοί όροι όπως Αθλητική επιστήμη, Επιστήμη της Αθλητικής Κίνησης, Κινησιολογία κ.α. (Twisk, 2001).

Φυσική Αγωγή είναι η οργανωμένη ή ελεύθερη δραστηριότητα που χρησιμοποιεί τη φυσική άσκηση για τη σωματική, ψυχική και πνευματική ανάπτυξη. Ανάπτυξη των φυσικών ικανοτήτων της μυϊκής αίσθησης, νευρομυϊκής συναρμογής, ανάπτυξη των κινητικών ικανοτήτων καθώς και βελτίωση της υγείας (Αυθίνος, 1998).

Σκοπός της Φυσικής Αγωγής

Ο σκοπός της Φυσικής Αγωγής είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το εκάστοτε πολιτιστικό και κοινωνικό περιβάλλον. Έτσι σύμφωνα με το ΦΕΚ2003/τ'Β', 304, σ.4281:

«Σκοπός της φυσικής αγωγής, στην υποχρεωτική εκπαίδευση είναι να συμβάλει κατά προτεραιότητα στη σωματική ανάπτυξη των μαθητών και παράλληλα να βοηθήσει στην ψυχική και πνευματική τους καλλιέργεια καθώς και στην αρμονική ένταξη τους στην κοινωνία. Προτεραιότητα έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων και η ενίσχυση της υγείας τους»

Η Φ.Α. δεν ασχολείται απλά με τη διδασκαλία της τεχνικής των αθλημάτων, αλλά απευθύνεται στους τρεις βασικούς τομείς της προσωπικότητας του μαθητή: τον ψυχοκινητικό, το συναισθηματικό και το γνωστικό. Αυτό σημαίνει ότι ο

εκπαιδευτικός της Φ.Α. πρέπει να διδάξει στους μαθητές την αξία της άθλησης, το φίλαθλο πνεύμα, τους κανόνες των παιχνιδιών, τη χαρά της συμμετοχής σε ένα παιχνίδι ή άθλημα και όχι απαραίτητα τη νίκη με οποιονδήποτε τρόπο. (Μπουρνέλλη, 2006).

Επιμέρους στόχοι της Φυσικής Αγωγής

Οι επιμέρους στόχοι της Φυσικής Αγωγής είναι: α) βιολογικοί-υγιεινοί β) κινητικοί-εκφραστικοί γ)κοινωνικοί-ηθικοί δ)πνευματικοί-γνωστικοί ε) βιωματικοί (Ζουνχιά, 1997).

Ο βιολογικός- υγιεινός στόχος είναι ίσως και ο πιο σημαντικός λόγος που έδωσε τη θέση της Φ. Α. ως μάθημα στο σχολείο. Η καλή φυσική κατάσταση, η βελτίωση της καρδιαγγειακής κυκλοφορίας, η ορθοσωμία, η βελτίωση της αναπνευστικής λειτουργίας, η ευλυγισία, η αντοχή, η δύναμη, η ταχύτητα είναι παράγοντες που βοηθούν στη σωστή ανάπτυξη του παιδιού. (Ζουνχιά, 1997)

Ο κινητικός – εκφραστικός στόχος αφορά περισσότερο το μαθησιακό κομμάτι της Φυσικής Αγωγής. Ο στόχος αυτός βοηθά: « α) στην ανάπτυξη της αντίληψης και της γνώσης του σώματος. β) Στη βελτίωση των χαρακτηριστικών της νευρομυϊκής συναρμογής και στην εκμάθηση- καλλιέργεια των βασικών ή θεμελιωδών κινητικών δεξιοτήτων. γ) Στην εμπλοκή των παιδιών σε καταστάσεις, όπου «επιβάλλεται» να δοθεί μια ή πολλές κινητικές απαντήσεις-λύσεις. δ) Να υιοθετήσουν τα παιδιά ένα αισθητικό κριτήριο για την αξιολόγηση της ανθρώπινης κίνησης.» (Αναστασιάδης & Γίδαρης, 1993).

Ο κοινωνικός -ηθικός στόχος που είναι και γενικότερος στόχος του σχολείου βοηθά το μαθητή στο να ενταχθεί ομαλά από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον και κατ' επέκταση στην κοινωνία, όπου θα πρέπει να λειτουργεί βάσει κάποιων κανόνων (Κουμάκης, 1989). Ο εκπαιδευτικός της Φ. Α. μέσα από τη διδασκαλία των αθλητικών δραστηριοτήτων μπορεί να καλλιεργήσει στους μαθητές την ομαδικότητα και να θέσει τα όρια και τους κώδικες βάσει των οποίων θα πρέπει να λειτουργούν. Θα πρέπει προγραμματισμένα να δημιουργεί συνθήκες σε κάθε μάθημα που να προάγουν το κοινωνικό και ηθικό στοιχείο είτε μέσα από το παιχνίδι είτε με κάποια συζήτηση που θα γίνεται στο τέλος του μαθήματος (Κουμάκης, 1989).

Ο πνευματικός – γνωστικός στόχος εισάγει τα παιδιά του δημοτικού σε έννοιες που έχουν να κάνουν με τη Φ.Α: τις λειτουργίες του ανθρώπινου σώματος,

την ορολογία που χρησιμοποιείται στην επιστήμη της Φ. Α. και στον αθλητισμό γενικότερα. Ανάλογα με την τάξη που βρίσκονται τα παιδιά ξεκινά να τους ερμηνεύει πράγματα που έχουν να κάνουν με το ανθρώπινο σώμα, όπως γιατί ιδρώνουμε, γιατί η καρδιά μας χτυπάει γρηγορότερα όταν γυμναζόμαστε, γιατί αναπνέουμε πιο γρήγορα, και, στις μεγαλύτερες τάξεις, μαθαίνουν την ορολογία από τα διάφορα αθλήματα που κάνουν στο δημοτικό σχολείο (Αναστασιάδης & Γίδαρης, 1993).

Τέλος, ο βιωματικός στόχος που είναι στενά συνδεδεμένος με το γνωστικό στόχο είναι εξίσου πολύ σημαντικός. Αυτό γιατί τα παιδιά μαθαίνοντας την αξία της Φ.Α. καθώς και τρόπους να μπορούν να γυμνάζονται σωστά μπορούν να αξιοποιήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους με κάτι που κάνει πολύ καλό στην υγεία τους, αλλά και τα βοηθά στην κοινωνικοποίησή τους. Ο βιωματικός στόχος επιδιώκεται περισσότερο στο Γυμνάσιο και το Λύκειο (Pangrazi, 1999).

Ιστορική Αναδρομή της Φυσικής Αγωγής και των Αναλυτικών Προγραμμάτων στα Δημοτικά Σχολεία

Περίοδος 1832

Στο σύγχρονο σχολείο το μάθημα της Φ.Α. αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του σχολικού προγράμματος. Περιλαμβάνεται στα Αναλυτικά Προγράμματα του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου. Το μάθημα όμως της Φ.Α. στο σχολείο δεν είχε πάντα τη μορφή που έχει σήμερα και δεν αποτελούσε πάντα υποχρεωτικό μέρος του προγράμματός του (Gabbard, 2000).

Τη Γυμναστική στην Ελληνική εκπαίδευση τη συναντάμε για πρώτη φορά το 1834. Η άσκηση κατά την περίοδο αυτή ήταν προσανατολισμένη περισσότερο στην υγεία και την ισχυροποίηση του σώματος. Πιο συγκεκριμένα στο Βασιλικό διάταγμα στις 6/2/1836 και στις 31/12/1836 περί Δημοτικών και Γυμνασίων, η Γυμναστική εντάσσεται ως μάθημα στο σχολείο χωρίς να έχει όμως την ίδια βαρύτητα με τα άλλα μαθήματα (Παυλίνης, 1953). Η Γυμναστική μπαίνει στο πρόγραμμα με δυο ώρες την εβδομάδα για το δημοτικό σχολείο (Παυλίνης, 1953).

Κινήσεις, όπως η μεταφορά του πρώτου διδασκαλείου το 1834 από το Ναύπλιο στην Αθήνα και η ίδρυση γυμναστηρίου που τη διεύθυνση ανέλαβε ο Γ. Παγών ήταν θετικές για την εξέλιξη της Φ.Α. στο σχολείο. Το σύστημα γυμναστικής που εφαρμόστηκε την περίοδο εκείνη ήταν το γερμανικό, εμπνευσμένο από τον Βαυαρό γυμναστή Λ. Κόρκ (Αναστασιάδης & Γίδαρης, 1993). Ο Κόρκ ήταν ο

πρώτος διευθυντής του γυμναστηρίου που λειτούργησε για πρώτη φορά στο Ναύπλιο ενώ ο Παγών ήταν ο συνεχιστής του (Παπακυριακού, 1990).

Το Γερμανικό σύστημα περιελάμβανε ασκήσεις που είχαν στρατιωτικό χαρακτήρα καθώς χρησιμοποιήθηκε για να εξυπηρετήσει κυρίως στρατιωτικούς σκοπούς. Δίπλα στο γυμναστήριο των Αθηνών λειτουργούσε και το γυμναστήριο του πυροσβεστικού λόχου.

Περίοδος 1862 – 1900

Με το ψήφισμα της 8ης Δεκεμβρίου 1862 διορίστηκαν στα σχολεία ως γυμναστές υπαξιωματικοί του πυροσβεστικού σώματος και με το Διάταγμα της 18/2/1871 εισάγονται στα Δημοτικά Σχολεία στρατιωτικές ασκήσεις με την υποστήριξη αποσπασμένων ανθυπασπιστών. Το 1880 καθιερώνεται η γυμναστική ως υποχρεωτικό μάθημα και προβλέπεται να διδάσκεται τρεις ώρες την εβδομάδα για κάθε τάξη του Δημοτικού Σχολείου (Παπαϊωάννου, Θεοδωράκης & Γούδας, 1999).

Μια ακόμη πολύ σημαντική κίνηση έγινε στα τέλη του 19ου αιώνα με την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων και την ψήφιση ενός πολύ σημαντικού Νόμου του ΒΧΚΑ του 1899. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να έχουμε μια διαφορετική αντιμετώπιση της Φ.Α., στην εκπαίδευση. Στο Νόμο αυτό συμπεριλαμβανόταν η ίδρυση διетуός σχολής Γυμναστών και η Γυμναστική ορίστηκε ως υποχρεωτικό μάθημα και για τις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης και προέβλεπε τη δημιουργία γυμναστηρίων για κάθε σχολείο της επικράτειας σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα. Επίσης, σύμφωνα με αυτό το Νόμο ενόθηκαν όλοι οι γυμναστικοί σύλλογοι υπό την αιγίδα του ΣΕΓΑΣ (Γιαννάκης, 1996).

Συνεχιστής του έργου του Ι. Φωκιανού ήταν ο Ι. Χρυσάφης που έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο τις επόμενες τρεις δεκαετίες. Ο Χρυσάφης ήταν αυτός που σύνταξε το Νόμο ΒΧΚΑ και εισήγαγε το Σουηδικό σύστημα γυμναστικής στην Ελληνική εκπαίδευση. Ο Χρυσάφης σπούδασε το Σουηδικό σύστημα και συγκεκριμένα την Παιδαγωγική Γυμναστική αυτού του συστήματος. Θεωρούσε τη Δανία ως τη χώρα η οποία πρώτη καθιέρωσε τη Γυμναστική στο σχολείο το 1814 (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2010).

Συνοπτικά, το Γερμανικό σύστημα γυμναστικής εφαρμόστηκε μέχρι το 1900 περίπου και περιελάμβανε την ενόργανη γυμναστική, τακτικές ασκήσεις, στρατιωτικές ασκήσεις οπλασκίας κ.α.

Περίοδος 1900 – 1970

Από το 1900 μέχρι το 1950 στην Ελλάδα έχουμε την αντικατάσταση του Γερμανικού Συστήματος από το Σουηδικό και από το 1950 έως το 1970 έχουμε μια παραλλαγή του Σουηδικού συστήματος με την Παιδαγωγική ή Σχολική Γυμναστική. Οι ασκήσεις δηλαδή από στατικές αλλάζουν μορφή και γίνονται πιο ρυθμικές και συνεχόμενες. Και αυτό όμως το σύστημα γυμναστικής είχε τα δικά του μειονεκτήματα, όπως το ότι και πάλι η μέθοδος διδασκαλίας ήταν δασκαλοκεντρική, έτσι στα μέσα περίπου αυτών των δεκαετιών (1964) το νεοσύστατο τότε Παιδαγωγικό Ινστιτούτο έκανε προσπάθεια να αλλάξει τα Α. Π. για το Μάθημα της Φ. Α., όμως οι προσπάθειες δεν ολοκληρώθηκαν λόγω ιστορικών γεγονότων (Γουναρίδης, 2008).

Περίοδος 1974 – 2003

Με την αλλαγή του πολιτικού κλίματος το 1974 έγιναν καινούργιες προσπάθειες αναδιαμόρφωσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων. Το πρώτο Α.Π για το Δημοτικό σχολείο συντάσσεται το 1977. Το πρόγραμμα δεν διαφέρει ουσιαστικά από αυτά των προηγούμενων ετών και έχει ως κύριο περιεχόμενο αυτό του Σουηδικού Συστήματος. Συνεπώς, από την αρχή του 20^{ου} αιώνα μέχρι και τη μεταπολίτευση στα Αναλυτικά προγράμματα υπερισχύει το Σουηδικό Σύστημα (Μουντάκης, 2006).

Το 1988 συντάσσεται ένα καινούργιο Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Φ.Α. στο Δημοτικό που πραγματικά διαφέρει πολύ από τα προηγούμενα καθώς καταργεί τη Σουηδική Γυμναστική και τα καινούργια αυτά προγράμματα γίνονται αθλητοκεντρικά, που στόχο είχαν δηλαδή να αναπτύξουν οι μαθητές τις αθλητικές τους δεξιότητες. Το Αναλυτικό αυτό πρόγραμμα, ήταν πρωτοπόρο ιδιαίτερα για την Α΄θμια εκπαίδευση. Δύο χρόνια αργότερα (1990) συντάχτηκε το Α. Π. του Γυμνασίου και του Λυκείου. Καταβλήθηκε και εδώ για πρώτη φορά, προσπάθεια από τους συντάκτες να δώσουν μια ενιαία φιλοσοφία στα Α. Π. της Φ. Α. Μετά την αναμόρφωση του Α.Π. του 1988, όλες οι επόμενες –όπως αυτή του 1995 (ΦΕΚ. 1995. 260/Α'. 22-Δεκ / 446) - αναθεωρήσεις έγιναν με βάση την ίδια φιλοσοφία: καλλιέργεια αθλητικής δεξιότητας, ψυχικών και γνωστικών χαρακτηριστικών.

Η φιλοσοφία αυτών που σύνταξαν τα παραπάνω Αναλυτικά Προγράμματα είναι ότι υπάρχουν συγκεκριμένοι στόχοι, συγκεκριμένες οδηγίες, συγκεκριμένη ύλη που αναφέρονται στον τρόπο διδασκαλίας του μαθήματος. Παρεκκλίσεις και τροποποιήσεις λόγω ιδιαζουσών συνθηκών (εγκαταστάσεις, κλιματολογικές

συνθήκες κλπ.) κρίνονται και αξιολογούνται βάσει των παραπάνω οδηγιών (Μουντάκης, 2006).

Η Ζουνχιά (2000), αναφέρει ότι το Α.Π. του 1995 δεν απέφερε τους αναμενόμενους καρπούς. Ο γενικός του σκοπός δεν ήταν καθορισμένος με σαφήνεια, ενώ υπήρχε σύγχυση και στην ιεράρχηση των ειδικών του στόχων. Σε καμία περίπτωση δεν διαφαίνονταν η βασική αποστολή της Φ. Α. που είναι: τελειώνοντας ο μαθητής το δημοτικό να έχει αποκτήσει θετική στάση απέναντι στην άσκηση.

Η τελευταία αλλαγή των Α. Π. έγινε το 2003 και προστέθηκε το στοιχείο της διαθεματικότητας. Το στοιχείο αυτό στόχο έχει να αποκτήσουν οι μαθητές ενιαία αντίληψη για τον κόσμο που τους περιβάλλει. (Ματσαγγούρας, 2002, 2008).

Τέλος, μια ακόμη σημαντική καινοτομία για τη Φ. Α. είναι η εισαγωγή του προγράμματος της Ολυμπιακής Παιδείας σε όλα τα σχολεία της χώρας. Η εφαρμογή του Προγράμματος άρχισε το 1998 και η επέκτασή του πραγματοποιήθηκε το 2001. Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στην ανάδειξη των ηθικών και παιδαγωγικών στοιχείων του αθλητισμού (Γιάτσης, 1994; Παπαϊωάννου κ.α., 1999).

Το πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας ολοκληρώθηκε το έτος 2005 και αντικαταστάθηκε από το Πρόγραμμα Καλλιπάτειρα με χρονικό ορίζοντα το 2005-2008. Σκοπός του Προγράμματος ήταν η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών/τριών καθώς και των εκπαιδευτικών με εμπειρία στην Ολυμπιακή Παιδεία, σε προγράμματα που προβάλλουν και προωθούν θέματα ισότητας στην κοινωνία, ανοχής στην διαφορετικότητα και τον πολυπολιτισμικό και ενισχύουν την ανάπτυξη δημοκρατικής, ανοικτής και ανεκτικής κοινωνίας στο πλαίσιο των Ολυμπιακών και αθλητικών ιδεωδών (Ίδρυμα Ολυμπιακής και Αθλητικής Παιδείας, 1998).

Η εισαγωγή στα Δημοτικά σχολεία, των εκπαιδευτικών της Φ. Α.

Εκτός όμως από τα Α.Π. ένα πολύ σημαντικό βήμα που έγινε στην Ελλάδα ήταν να διδάσκεται στην Α/θμια εκπαίδευση το μάθημα της Φ. Α. αποκλειστικά από εκπαιδευτικούς Φ. Α. και όχι από τους δασκάλους γενικών μαθημάτων. Η αλλαγή αυτή ξεκίνησε το 1983. Από το 1983 και μετά αρχίζουν σοβαρές προσπάθειες για την ένταξη των πτυχιούχων Φ.Α. στα δημοτικά σχολεία. Σ' αυτό βοήθησαν προγράμματα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού (ΥΦ.Ν.Γ.Α.) όπως «χορός και κίνηση», «αθλητισμός και παιδί». Το 1987 άρχισε η πιλοτική λειτουργία των Σχολείων Δοκιμαστικής Εφαρμογής Νέων Προγραμμάτων (ΣΔΕΝΠ) που αποτέλεσε εκπαιδευτική καινοτομία και πρόσφερε πολλά στη Φ. Α. Η λειτουργία των

Σ.Δ.Ε.Ν.Π. άρχισε με 124 σχολεία, το 1987 και σ' ένα χρόνο ο αριθμός των σχολείων έφτασε σε 1200. Η τελευταία χρονιά εφαρμογής του προγράμματος ήταν το σχολικό έτος 1992-1993 (Κώτσης, 1996).

Τέλος, το 1993 άρχισε η δημιουργία οργανικών θέσεων στην Α/θμια Εκπ/ση για εκπαιδευτικούς Φ. Α. για τη διδασκαλία του μαθήματος στην Δ', Ε', ΣΤ' τάξη του δημοτικού σχολείου, με το Π.Δ. 323(ΦΕΚ 139). Το 1994 με το Π.Δ. 262 (ΦΕΚ 143) διορίζονται εκπαιδευτικοί Φ.Α. και στην Γ' τάξη. Το 1997 με το Νόμο 2525(ΦΕΚ 188) αλλάζει ο τρόπος διορισμού των εκπαιδευτικών και πλέον οι προσλήψεις γίνονται μέσω διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. Το 1999 πραγματοποιείται μια σημαντική αλλαγή, με υπουργική απόφαση Φ.12/665/Γ1/688 το μάθημα της Φ. Α. διδάσκεται και στην Α' και Β' δημοτικού από εκπαιδευτικούς Φ. Α. (Γουναρίδης, 2008).

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Α΄ και Β΄ Δημοτικού

Οι τομείς γύρω από τους οποίους οργανώνεται το μάθημα της Φ. Α. στα δημοτικά σχολεία είναι η ψυχοκινητική ανάπτυξη, η μουσικοκινητική, τα παιχνίδια, ο χορός και η κολύμβηση (όπου υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις) (Gallahue, 2002).

Συγκεκριμένα, στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού, όσον αφορά στην ψυχοκινητική ανάπτυξη δίνεται έμφαση στην αίσθηση του χώρου και του χρόνου, στον οπτικοκινητικό συγχρονισμό και συντονισμό, στην ισορροπία (στατική και δυναμική), στην ορθοσωματική αγωγή, στην πλευρική κίνηση, στην αναπνευστική αγωγή και, τέλος, στην καλλιέργεια της φαντασίας και της δημιουργικότητας (Κωνσταντινάκος & Ρωμανός, 1994). Οι μαθητές επιδιώκεται να αναπτύξουν τις αντιληπτικές τους ικανότητες: την κιναισθητική αντίληψη, την οπτική αντίληψη, την ακουστική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής και τις ικανότητες συντονισμού (Κιουμουρτζόγλου & Δέρρη, 2003).

Η κιναισθητική αντίληψη αφορά στην αίσθηση της κίνησης και σημαίνει τη συλλογή των αισθητηρίων πληροφοριών για τη θέση και κίνηση των αρθρώσεων, για τις μυϊκές τάσεις και τον προσανατολισμό στο χώρο. Η ανάπτυξη της κιναισθητικής ικανότητας στο παιδί συμβάλλει αργότερα στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων του. Η κιναισθητική αντίληψη καλλιεργείται με τη γνώση του σώματος και την ανάπτυξη της ικανότητας του παιδιού να έχει συναίσθηση της θέσης του σώματός του και των κινήσεών του στο χώρο (Haggow, 2006).

Η οπτική αντίληψη θεωρείται ως η κυριότερη πηγή εξωγενών πληροφοριών. Εξυπηρετεί τη σημαντική λειτουργία της κατανόησης του περιβάλλοντος και παρέχει πληροφορίες για την κίνηση των αντικειμένων στο περιβάλλον. Συνδέει επίσης την ικανότητα του παιδιού να μπορεί να παρακολουθεί αντικείμενα και σύμβολα στο χώρο με συγχρονισμένη κίνηση του ματιού. Το μέγεθος, η μορφή, η κατεύθυνση, η απόσταση, ο όγκος γίνονται αντιληπτά μέσω της οπτικής οδού. Η οπτική αντίληψη περιλαμβάνει την οπτική οξύτητα, η οποία αναφέρεται στην ικανότητα αντίληψης των λεπτομερειών του αντικειμένου στο οπτικό πεδίο και εκτιμάται με διάφορους τρόπους εκ των οποίων οι πιο συνηθισμένοι είναι η αναγνώριση, η ανάλυση και ο εντοπισμός. Περιλαμβάνει επίσης τον οπτικό εντοπισμό, την ικανότητα δηλαδή του παιδιού να παρακολουθεί σύμβολα ή αντικείμενα με συγχρονισμένη κίνηση ματιού. Την οπτική μνήμη, η οποία αναφέρεται στην ικανότητα συγκράτησης των οπτικών εντυπώσεων ακόμα και μετά την απομάκρυνση του εξωτερικού ερεθίσματος που την προκάλεσε. Τέλος, περιλαμβάνει τη διαφοροποίηση μορφής – φόντου, την ικανότητα

δηλαδή του παιδιού να επιλέγει το κυρίαρχο στοιχείο από τον περιβάλλοντα χώρο και την αντιληπτική σταθερότητα, ικανότητα κατά την οποία το παιδί μπορεί να ξεχωρίζει τις διαφορές μεταξύ αντικειμένων, τα οποία έχουν ομοιότητες μεταξύ τους, αλλά δεν είναι ίδια (Μπελιγιάννη, Μπουρνέλλη & Μουντάκης, 2002).

Η ακουστική αντίληψη αφορά στην ικανότητα εκείνη μέσω της οποίας τα παιδιά προσλαμβάνουν μηνύματα και επικοινωνούν. Δίνει, επίσης, τη δυνατότητα στο σώμα να αντιδρά κινητικά στους ήχους ή στους ρυθμούς (Κρουσταλλάκης, 1996). Ένας ρυθμός μπορεί να ανακαλέσει στη μνήμη μια συγκεκριμένη κινητική αντίδραση, ενώ ο ήχος είναι γενεσιουργό αίτιο του ακουστικού αισθήματος και τα κύρια χαρακτηριστικά του είναι η ένταση, το ύψος και η χροιά. Η ακοή αν και δε συμμετέχει άμεσα και φανερά στις δεξιότητες όπως η όραση, παίρνει μέρος σε πολλές δραστηριότητες, οι οποίες εξαρτώνται κυρίως από τις ακουστικές ικανότητες, όπως είναι για παράδειγμα η χρησιμοποίηση των ήχων που παράγει το σκάφος, ενώ πλέει στο νερό, ως ένδειξη για την ταχύτητα του σκάφους. Σημαντικά στοιχεία της ακουστικής αντίληψης είναι: α) η ακουστική οξύτητα, η οποία γενικά θεωρείται ως η ευαισθησία της ακοής, β) ο ακουστικός εντοπισμός, η ικανότητα δηλαδή του παιδιού να αντιλαμβάνεται από ποια κατεύθυνση προέρχεται ένας ήχος και να μπορεί να τον ακολουθεί γ) η ακουστική μνήμη, η ικανότητα δηλαδή του παιδιού να αναγνωρίζει και να αναπαράγει προγενέστερες ακουστικές εμπειρίες.

Η αντίληψη της αφής επιτυγχάνεται με τους μικροσκοπικούς υποδοχείς, οι οποίοι υπάρχουν στις περισσότερες περιοχές του δέρματος και μπορούν να ανιχνεύσουν ειδικά την πίεση, τη θερμοκρασία κτλ. Η αντίληψη μέσω της αφής βοηθάει το παιδί να αισθάνεται το χώρο, τα αντικείμενα και τα πρόσωπα μόνο με την αφή (Τσορμπατζούδης, 2003).

Τέλος, η ικανότητα του συντονισμού, συσχετίζεται με την ικανότητα του παιδιού να βλέπει τα αντικείμενα στο περιβάλλον και να μπορεί να εκτελεί κινήσεις των μελών του σώματός του σε σχέση με αυτά τα αντικείμενα, επιδιώκοντας συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Όλα τα παραπάνω οδηγούν το παιδί στην ανάπτυξη των απλών κινητικών προσαρμοστικών δεξιοτήτων (Hagrow, 2006).

Τα παιδιά επίσης αυτής της ηλικίας μέσω της Φ. Α. μπορούν να γνωρίσουν το σώμα τους μέσα από την κίνηση. Οι δραστηριότητες που έχουν στόχο να γνωρίσει το παιδί το σώμα του, το βοηθούν να καταλάβει καλύτερα τη φύση και τη λειτουργία των μελών του σώματός του, όπως είναι η γνώση για τα μέλη του σώματος, η γνώση

του τι μπορούν να κάνουν τα μέλη του σώματος, αλλά και πώς μπορούν να κινηθούν (Κιουμουρτζόγλου & Δέρρη, 2003).

Αν ο μαθητής στερηθεί κατά την πρόωμη παιδική ηλικία ορισμένα κινητικά ερεθίσματα, είναι πιθανό αυτό να έχει δυσμενή επίδραση σε ορισμένα κέντρα του εγκεφάλου, η πλήρης ανάπτυξη των οποίων εξαρτάται από εξωτερικά ερεθίσματα. Πιστεύεται λοιπόν ότι η κίνηση επιδρά θετικά όχι μόνο στη σωματική ανάπτυξη του μαθητή, αλλά και στην ανάπτυξη ορισμένων κέντρων του εγκεφάλου (Κρουσταλλάκης, 1996).

Η μουσικοκινητική ανάπτυξη περιλαμβάνει τα στοιχεία του ρυθμού, την ένταση ήχου (τραγούδια με ρυθμική και κινητική συνοδεία- Ρυθμική αγωγή). Οι μαθητές επιδιώκεται να γνωρίσουν και να καλλιεργήσουν στοιχεία ρυθμού και κίνησης. Τα παιδιά μπορούν να μάθουν να κατανοούν έννοιες, όπως του χώρου (ευθεία-καμπύλη, πάνω-κάτω, μακριά-κοντά, εμπρός-πίσω κ.α.) και του χρόνου (αργά-γρήγορα, ταυτόχρονα-διαδοχικά, επιτάχυνση-επιβράδυνση (Gough, 1999).

Τα παιδιά, επίσης, αναπτύσσουν τη μη λεκτική επικοινωνία: εκφραστική κίνηση, δημιουργική κίνηση. Ο όρος μη λεκτική επικοινωνία, περιλαμβάνει όλα τα φαινόμενα της επικοινωνίας που δεν είναι γλωσσικά. Πρωτεύοντα ρόλο σε αυτού του είδους την επικοινωνία διαδραματίζουν τα μάτια ως μέσο έκφρασης, οι μορφασμοί του προσώπου, οι χειρονομίες, η εμφάνιση και οι ποικίλες στάσεις του σώματος. Η μη λεκτική επικοινωνία περιλαμβάνει, επίσης, τη σωματική έκφραση που για τα παιδιά, αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες πηγές απελευθέρωσης ενέργειας και έκφρασης συναισθημάτων και αποτελεί την πιο κατάλληλη φυσική και συντονισμένη διαδικασία για εξερεύνηση ανακάλυψη και επικοινωνία (Μπουρνέλλη, 2006).

Η μουσικοκινητική αγωγή αναπτύσσει επίσης τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Χρησιμοποιώντας ο δάσκαλος τη μίμηση και παιχνίδια, όπως «ήχος-ηχώ» (κάνετε ό,τι και εγώ, μετά από εμένα), προτείνει στους μαθητές καινούργιες μουσικοκινητικές δεξιότητες. Εκμαιεύει γνώσεις μέσα από τη συζήτηση και συμμετοχικές δραστηριότητες, αξιοποιώντας τις υπάρχουσες εμπειρίες των μαθητών και δίνοντας κίνητρα για κινητοποίηση. Η δημιουργική κίνηση επιτρέπει στα παιδιά να εκφράσουν ιδέες, συναισθήματα, να λύσουν ρυθμικά προβλήματα, να αυτοσχεδιάσουν και να ερμηνεύσουν απλές συνθέσεις. Μέσα από τα παραπάνω τα παιδιά μαθαίνουν να εκφράζονται και κινητικά χρησιμοποιώντας το σώμα τους (Gallahue, 2002).

Τα παιχνίδια, στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου είναι ομαδικά και ατομικά, παραδοσιακά, ελεύθερα και οργανωμένα. Εδώ οι μαθητές επιδιώκεται να γνωρίσουν την έννοια του ατόμου και της ομάδας, να μάθουν να τηρούν τους κανόνες, να αναπτύξουν την ομαδικότητα, τη συνεργασία, την αυτοπειθαρχία το σεβασμό και την επικοινωνία. Για τα παιδιά του δημοτικού η κοινωνικοποίηση και η ηθική αγωγή μέσω της Φ. Α. αποκτούν ιδιαίτερη σημασία διότι τους δίνεται η ευκαιρία να λάβουν μέρος σε κινητικές δραστηριότητες, όπου συνειδητοποιούν για πρώτη φορά, ότι για την επίτευξη ενός στόχου απαιτείται η συνεργασία με τους άλλους. Μέσα από τη συμμετοχή και τη δραστηριοποίηση του παιδιού στην ομάδα, του δίνεται η δυνατότητα να αναπτύξει την αποδοχή και την καταξίωση και να βιώσει θετικά συναισθήματα, τα οποία βοηθούν σημαντικά στην ανάπτυξη του αυτοσεβασμού και της αυτοεκτίμησης (Μπουρνέλλη, 2006).

Επίσης, μέσω του παιχνιδιού αναπτύσσονται οι κινητικές δραστηριότητες του παιδιού, οι αντιληπτικές και φυσικές του ικανότητες. Η έντονη και ποικίλης μορφής φυσική δραστηριότητα, που εμπεριέχεται μέσα σε δρομικές κινήσεις, άλματα, πετάγματα και συνδυασμούς όλων των παραπάνω, μπορεί να αποτελέσει και την κυρίαρχη μορφή άσκησης. Μέσα, επίσης, από το παιχνίδι ο μαθητής αναπτύσσει θετική στάση για αρετές, όπως είναι η τιμιότητα, η δικαιοσύνη και ο σεβασμός αντιπάλων (Χατζόπουλος, Βαρσάμης & Κοφτερού, 2004).

Εξασφαλίζεται δηλαδή τόσο η κοινωνικοποίησή του όσο και η συναισθηματική του ισορροπία. Το παιδί μαθαίνει την ευγενή άμυλα, να σέβεται τον αντίπαλο του και το συμπαίκτη του. Το γεγονός επίσης ότι το παιδί πρέπει να τηρήσει κανόνες προκειμένου να κερδίσει συμβάλλει στην ανάπτυξη των πρώτων μορφών αυτοπειθαρχίας (Γιαννάκης, 1991).

Οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί που αναφέρονται στο Α. Π. γι' αυτές τις τάξεις είναι: το συρτό στα τρία, το γρήγορο χασάπικο, ο Αι-Γιώργης και τοπικοί χοροί. Οι μαθητές επιδιώκεται να καλλιεργήσουν στοιχεία της ελληνικής λαϊκής παράδοσης, αλλά και να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Ο παραδοσιακός χορός εξάλλου αποτελεί ένα φαινόμενο που έλκει την καταγωγή του από τη ζωή και τη σχέση του με την κοινωνία, τη φύση και τον πολιτισμό. Είναι ένα πολύπλοκο σύστημα σημείων μηνυμάτων, ένας κώδικας προς αποκρυπτογράφηση και είναι κατανοητός στο πολιτιστικό σύστημα που ανήκει. Μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, μέσα από το παράδειγμα και τη μίμηση και έχει ενσωματώσει τους πόθους και τις

ανησυχίες ενός λαού που δεν έπαψε να αγωνίζεται. Αποτελεί ένα συλλογικό τρόπο έκφρασης και επικοινωνίας, που είναι δεμένος άρρηκτα με τη ζωή του κάθε τόπου. Πρόκειται, επομένως, για έναν ευχάριστο τρόπο έκφρασης, που κάθε παιδί πρέπει να δοκιμάσει και να νιώσει τη χαρά της δημιουργικής χρήσης του σώματός του, ενσωματώνοντας προσδοκίες, συναισθήματα και αξίες, δεμένες με την ιστορία του τόπου του (Μπουρνέλλη, 2006).

Μέσω των παραδοσιακών χορών, όπως συμβαίνει σε κάθε κινητική δραστηριότητα, τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν τις αντιληπτικές τους ικανότητες, όπως την κιναισθητική, την οπτική, την ακουστική αντίληψη, αλλά και τις ικανότητες συντονισμού. Συγκεκριμένα ο εκπαιδευτικός Φ.Α. δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να προσαρμόσουν τον προσωπικό τους ρυθμό στα επιβαλλόμενα ρυθμικά πρότυπα, στους τονισμούς και στις διάρκειές τους. Παράλληλα οι μαθητές αποκτούν συναίσθηση των εναλλακτικών χρήσεων του χώρου με βάση τις εναλλαγές ως προς τις κατευθύνσεις (κινήσεις προς τα εμπρός, προς το κέντρο του κύκλου, δεξιά αριστερά, σταμάτημα κ.ο.κ) καθώς επίσης και των ολικών σχηματισμών (όπως κύκλος κ.α.). Οι μαθητές, επίσης, αποκτούν σε έναν πρώτο βαθμό, την αίσθηση των διαφορετικών επιλογών χρήσης των μερών του σώματος και συνδυασμών τους (εναλλακτικές λαβές, θέση και στάση του σώματος). Συγκεκριμένα, το κινητικό πρότυπο του «Συρτού στα τρία» και του «Γρήγορου χασάπικου», που εντάσσονται στη διδακτέα ύλη δίνει τη δυνατότητα για αυτές τις εφαρμογές και παράλληλα την ευκαιρία για την εισαγωγή σε τοπικούς χορούς. Ο εκπαιδευτικός της Φ. Α. , επίσης, εισαγάγει τους μαθητές στο συνταίριασμα του ρυθμικού και κινητικού προτύπου με τους στίχους του τραγουδιού. Για τη διδασκαλία του χορού πρέπει να εξασφαλίζεται η δημιουργία κατάλληλου κλίματος καθώς και η δυνατότητα χρησιμοποίησης της κατάλληλης μουσικής. Όλα τα παραπάνω οδηγούν τους μαθητές στο να εκτιμήσουν τα αισθητικά στοιχεία της κίνησης και με τον τρόπο αυτό προάγεται η αισθητική τους παιδεία (Ζωγράφου, 2003).

Από τα παραπάνω, γίνεται κατανοητό, ότι στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου προγραμματίζονται κινητικές δραστηριότητες που στοχεύουν στην ολόπλευρη κινητικότητα του παιδιού και προάγουν, τη σωματική, συναισθηματική και πνευματική του ανάπτυξη. Δημιουργούνται, επίσης, ευκαιρίες για τα παιδιά να παίζουν μόνα τους, ανά δύο ή να συμμετέχουν σε μικρές ομάδες. Το παιχνίδι γεμίζει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του παιδιού αυτής της ηλικίας. Είναι το μέσο με το οποίο γνωρίζει τον εαυτό του, μαθαίνει για τους ανθρώπους και τον κόσμο γύρω του,

αντιλαμβάνεται τις δυνατότητες και τα όριά του και συμβάλλει στην κοινωνικοποίησή του. Τα παιδιά με το παιχνίδι μαθαίνουν να συνεργάζονται, να αναλαμβάνουν ευθύνες και ρόλους, μαθαίνουν να τηρούν και να σέβονται κανόνες.

Είναι ανάγκη το παιδί στις μικρές τάξεις του Δημοτικού Σχολείου να κινείται πολύ και ελεύθερα. Είναι απαραίτητο λοιπόν να προσφέρονται στα παιδιά ευκαιρίες για κινητικές δραστηριότητες λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες της ηλικίας τους (Μπουρνέλλη, 2006).

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Φ.Α. για την Γ' & Δ' Δημοτικού

Στις επόμενες δύο τάξεις του δημοτικού, Γ' και Δ', οι ψυχοκινητικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν την ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων και φυσικών ικανοτήτων. Οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως είναι η συνεργασία, το ομαδικό πνεύμα, η αυτοπειθαρχία, η θέληση, η υπευθυνότητα, η υπομονή, η επιμονή και θάρρος (Mosston & Ashworth, 1977). Παράλληλα μπορούν να βελτιώσουν τις αντιληπτικές τους ικανότητες (την κιναισθητική, την οπτική, την ακουστική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού), αλλά και να αναπτύξουν απλές και σύνθετες κινητικές προσαρμοστικές δεξιότητες. Η ψυχοκινητική αγωγή αυτής της ηλικίας διαφέρει από τις δύο προηγούμενες τάξεις, δεδομένου ότι η ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού έχει διαφοροποιηθεί ποιοτικά (Μπουρνέλλη, 2006). Συγκεκριμένα στην ηλικία αυτή μειώνεται ο ρυθμός της σωματικής αύξησης και πραγματοποιείται μεγαλύτερος έλεγχος στις παντός είδους βιοσωματικές και ψυχοκινητικές διεργασίες. Για το λόγο αυτό οι ψυχοκινητικές δεξιότητες του παιδιού της ηλικίας αυτής αποκτούν σταθερότητα, ισχύ και χάρη. Στο νοητικό τομέα το παιδί της σχολικής ηλικίας αρχίζει να παρουσιάζει συνεπή και σταθερή λογική, παρά το ότι η σκέψη του παραμένει δέσμια της συγκεκριμένης πραγματικότητας.

Το παιδί στην ηλικία αυτή έχει αναπτύξει την ικανότητα κατανόησης των σχέσεων ανισότητας και αρχίζει να κατανοεί τις έννοιες των διαφόρων χαρακτηριστικών του φυσικού κόσμου, την ποσότητα, το βάρος, τον όγκο, δυσκολεύεται όμως στην κατανόηση αφηρημένων εννοιών. Είναι ικανό να κατανοήσει λέξεις που εκφράζουν πολύπλοκα νοήματα και έχει αναπτύξει αρκετές γνώσεις για το χώρο και το χρόνο. Στον τομέα, τέλος, της συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης τα παιδιά της ηλικίας αυτής παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί προσπαθούν να καταλάβουν μια θέση στη σχολική μονάδα και να

αποκτήσουν το σεβασμό και την εμπιστοσύνη των άλλων (Chatzopoulos, Tsormpatzoudis & Drakou, 2006).

Η αναγνώριση και η αποδοχή τους από τους συνομηλίκους τους δημιουργούν θετικά συναισθήματα, τα οποία προκαλούνται κυρίως από την κοινωνική εκτίμηση των φυσικών ικανοτήτων τους, των κινητικών τους δεξιοτήτων και της δύναμής τους. Θετικά συναισθήματα επίσης προκαλεί η αναγνώριση της ικανότητάς τους για έκφραση και κινητική δημιουργικότητα. Επιπλέον αναπτύσσεται το αίσθημα της ευθύνης και τους καθήκοντος και η ικανότητα υποταγής του προσωπικού συναισθήματος στους κοινούς σκοπούς, δηλαδή στην ομάδα ή στους φίλους (Τραυλός, 1998).

Στην ηλικία αυτή, οι στόχοι της ψυχοκινητικής ανάπτυξης εστιάζονται στην περαιτέρω ανάπτυξη των κινητικών τους δεξιοτήτων αλλά και στο συνδυασμό των βασικών μορφών μετακίνησης ως προς το χώρο, το χρόνο και τη δυναμική. Τέλος αναπτύσσεται η κινητική έκφραση και δημιουργικότητα (Μπουρνέλλη, 2006).

Μέσω, επίσης, της Φυσικής Αγωγής τα παιδιά μπορούν να βελτιώσουν τις φυσικές σωματικές τους ικανότητες όπως ταχύτητα, ευλυγισία και ευκινησία. Η καλλιέργεια των φυσικών ικανοτήτων των παιδιών αυτής της ηλικίας αφορά περισσότερο στη συνειδητοποίηση της έννοιας του Εγώ και της προσωπικής αξίας, με την οποία σχετίζονται άμεσα οι σωματικές ικανότητες του ατόμου. Η έλλειψη επαρκούς σωματικής αντοχής, ταχύτητας και συντονισμού στις κινήσεις, οδηγεί το παιδί στο να απέχει από τα ομαδικά-ανταγωνιστικά παιχνίδια ή ακόμη μπορεί να αποτελέσει λόγο για παντελή απόρριψη του παιδιού από την ομάδα των συνομηλίκων του. Ως προς τις ικανότητες της ευλυγισίας και της ευκινησίας, ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στον τρόπο με τον οποίο το παιδί θα κινήσει το πόδι του και θα συντονίσει τις κινήσεις του και όχι στο πόσο ψηλά θα πάει (Gallahue, 2002).

Εξάλλου, τα παιδιά αυτής της ηλικίας είναι πολύ μικρά για να εφαρμόσουν οι δάσκαλοι εξειδικευμένα προγράμματα ανάπτυξης της δύναμης και της αντοχής. Τέλος και στην ηλικία αυτή γίνεται προσπάθεια να συνεχιστεί η έκφραση μέσω της ήδη αναπτυγμένης μη λεκτικής επικοινωνίας, όπως αναλύθηκε στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου (Μπουρνέλλη, 2006).

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι τα παιδιά αυτής της ηλικίας είναι σωματικά, και πνευματικά ωριμότερα από τα παιδιά της προηγούμενης ηλικίας. Προγραμματίζονται και εδώ κινητικές δραστηριότητες που στοχεύουν στην ολόπλευρη κινητικότητα του παιδιού και προάγουν, τη σωματική, συναισθηματική

και πνευματική του ανάπτυξη, αλλά μπορούν οι εκπαιδευτικοί να αρχίσουν να τα εισαγάγουν περισσότερο συστηματικά σε κινητικές δεξιότητες που αποτελούν μέρος των καθιερωμένων αθλημάτων και αγωνισμάτων (Graham, 1997).

Η μουσικοκινητική αγωγή περιλαμβάνει τραγούδια και ασκήσεις με τη συνοδεία κρουστών, διαφορετικού ύφους κινήσεις με σωματικές αντιδράσεις, ασκήσεις χώρου με ρυθμικά χτυπήματα και ρυθμικά μοτίβα, καθώς επίσης και κινησιολογικό αυτοσχεδιασμό. Οι μαθητές έχουν την ικανότητα μέσω αυτών να καλλιεργήσουν στοιχεία ρυθμού και κίνησης. Ο ρυθμός είναι ισχυρός παράγοντας κίνησης, που ενισχύει το δυναμισμό και την αυτονομία και ωθεί προς τη δράση και την εξωστρέφεια (Chatzopoulos et al., 2006). Ταυτόχρονα παρέχει ασφάλεια και διέγερση. Αφυπνίζει γενετικά προγραμματισμένα μοντέλα και τα αποφορτίζει μέσα από κινητικά σχήματα. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι ο ρυθμός και η κίνηση ισοδυναμούν με μια βιολογική ανάγκη, η οποία εάν δεν καλυφθεί οδηγεί σε σωματικό άγχος. Από τα παραπάνω κατανοούμε ότι τα παιδιά μέσω της μουσικοκινητικής αγωγής μαθαίνουν να εκφράζονται με το τραγούδι και την κίνηση, να διευρύνουν τις κινητικές τους δυνατότητες, να αναπτύσσουν απλές κινητικές προσαρμοστικές δεξιότητες, να εξασκούν τη μη λεκτική τους επικοινωνία, να αναπτύσσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους και, τέλος, να κατανοούν την αίσθηση του χώρου χρησιμοποιώντας το σώμα τους και αυτοσχεδιάζοντας. Μέσω της μουσικής αποκαλύπτονται βασικές κατασκευαστικές αρχές, όπως είναι η επανάληψη και η αντίθεση, η ενότητα της συνοχής και η διαφορετικότητα της ποικιλίας. Μουσικές με ευδιάκριτα μέρη (έντονες αντιθέσεις) βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν την έννοια της δομής, της μουσικής φράσης, της αντίθεσης και της επανάληψης. Η κατανόηση αυτή είναι αναγκαία για να προχωρήσουν τα παιδιά στην κινητική επεξεργασία και χορογραφία (Chatzopoulos, et al., 2006).

Στις τάξεις αυτές, τα παιχνίδια, που είναι όπως και στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού, ομαδικά, ατομικά, παραδοσιακά, ελεύθερα και οργανωμένα, στοχεύουν να μάθουν τα παιδιά να τηρούν και να σέβονται τους κανονισμούς, να αναπτύσσουν την ομαδικότητα, τη συνεργασία, την αυτοπειθαρχία το σεβασμό και την επικοινωνία, αλλά και να αναγνωρίζουν τη συμμετοχή όλων στο παιχνίδι. Στην ηλικία αυτή ο εκπαιδευτικός Φ.Α. δεν πρέπει να εστιάζει στους τεχνικούς όρους του αθλήματος ή στην ορθότητα της τεχνικής εκτέλεσης των κινήσεων. Το βάρος πρέπει να δίνεται στην ομαδικότητα, τη συνεργασία, την καλλιέργεια βασικών κινήσεων και

δεξιοτήτων αλλά και στη χαρά που προσφέρει το παιχνίδι, πάντα υπό την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού Φ. Α. (Wiertsema, 1991).

Τέλος, τα παιδιά της ηλικίας αυτής, δεν χαρακτηρίζονται για την υπομονή τους, δεν αντέχουν σε ατελείωτες «ουρές» και σε επαναλήψεις της ίδιας άσκησης. Για το λόγο αυτό πρέπει να γίνονται ασκήσεις με μικρή διάρκεια, που έχουν παιγνιώδη μορφή και διακρίνονται για την ποικιλία τους αναπτύσσοντας έτσι και τη φαντασία του παιδιού (Χατζόπουλος, κ. συν., 2004).

Στην Γ' και Δ' τάξη του Δημοτικού, τα παιδιά μούονται στην τεχνική των αθλοπαιδιών και του στίβου (Αθλοπαιδιές: Ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλεϊ, χάντμπολ, Κλασικός αθλητισμός: Δρόμοι ταχύτητας, άλματα) με απώτερο σκοπό, να βελτιώσουν τις κινητικές τους δεξιότητες, να γνωρίσουν τα αθλήματα τα οποία θα διδαχτούν στις επόμενες τάξεις, να μάθουν να τηρούν και να σέβονται τους κανονισμούς, να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη για "διά βίου" άσκηση - άθληση και την ωφέλεια που προκύπτει από αυτή, καθώς και την απόκτηση αθλητικών συνθηκών για ερασιτεχνική ενασχόληση με τον αθλητισμό (Χατζόπουλος, κ. συν., 2004). Συγκεκριμένα μέσα από τα παιχνίδια αναπτύσσονται πολύπλευρα οι ικανότητες των παιδιών, διότι περιέχουν στη δομή τους βασικές μορφές της ανθρώπινης κίνησης, όπως το τρέξιμο, το άλμα και τη ρίψη. Ταυτόχρονα αναπτύσσεται η αγωνιστική εμπειρία του παιδιού παράλληλα με τη φυσική, ψυχική και πνευματική του ανάπτυξη (Μπουρνέλλη, 2006).

Η κινητική μάθηση κατατάσσει τις αθλοπαιδιές στις ανοιχτές κινητικές δεξιότητες, όπου δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη ποικίλων κινητικών προτύπων, τα οποία καθορίζονται από τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος χώρου, το χρόνο και τις εξωτερικές δυνάμεις, οι οποίες επηρεάζουν την εκτέλεση. Η διδασκαλία στοχεύει στην ανάπτυξη των αντιληπτικών μηχανισμών, της προσοχής, της πρόβλεψης, της διαίσθησης, της εκτίμησης, της αξιολόγησης, της λήψης αποφάσεων και της εκτέλεσης. Ο εκπαιδευτικός της Φ.Α οφείλει να αναπτύσσει πολλά κινητικά πρότυπα, έτσι ώστε τα παιδιά να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν εκείνο το πρότυπο που ταιριάζει περισσότερο στη συγκεκριμένη κατάσταση (Sallis & Owen, 1999). Πρέπει, δηλαδή, να είναι σε θέση να εκτελούν τα πρότυπα αυτά κάτω από πολλές και ποικίλες συνθήκες, όπως για παράδειγμα σε αργό ή γρήγορο παιχνίδι, με ή χωρίς κόπωση, με ή χωρίς αντίπαλο, με δύσκολες καιρικές συνθήκες, με διαφορετικό προσανατολισμό κ.α (Μπελίτσος, 1979).

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Φ.Α. για την Ε΄ & ΣΤ΄ Δημοτικού

Στις δύο τελευταίες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου, τα παιδιά ασχολούνται με αθλοπαιδιές, όπως είναι το μπάσκετ, το βόλεϊ, το ποδόσφαιρο, το χάντμπολ, προκειμένου να αναπτύξουν σύνθετες κινητικές δεξιότητες, περίπλοκες κινητικές δεξιότητες (Pate & Hohn, 1994). Η παιδική ηλικία είναι κατάλληλη για απόκτηση νέων ψυχοκινητικών δεξιοτήτων. Υπάρχουν παιδιά τα οποία κατά την προσχολική ηλικία σταματούν να ασχολούνται με συγκεκριμένες δραστηριότητες γύμνασης και παιχνίδια, όταν θεωρούν ότι δεν θα τα καταφέρουν. Τα παιδιά βρίσκονται τώρα σε μία περίοδο, που είναι ενδεχόμενο να απορριφθούν παντελώς από ομάδες συνομηλίκων τους, διότι η αποδοχή σε αυτές εξαρτάται και από τις κινητικές ικανότητες των μελών. Οι δεξιότητες και τα ενδιαφέροντα που αποκτά το άτομο σ' αυτή την ηλικία, μπορούν να είναι χρήσιμα και να προσφέρουν ικανοποιήσεις αργότερα (Sallis, McKenzie, Kolody, Lewis, Marshall, Rosengard, 1999).

Επίσης, μέσω των αθλοπαιδιών στην ηλικία αυτή, τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις φυσικές σωματικές τους ικανότητες, όπως είναι η ταχύτητα, η ευλυγισία και η ευκινησία, να γνωρίσουν τους κανονισμούς των διαφόρων αθλημάτων και αγωνισμάτων, να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την Ολυμπιακή και Αθλητική Παράδοση και να αποκτήσουν βασικές γνώσεις διατροφής, υγιεινής και πρώτων βοηθειών (Everard & Moris, 1999).

Παράλληλα αναπτύσσουν θετική στάση για κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος. Τα παιδιά αυτής της ηλικίας μαθαίνουν να δημιουργούν ομάδες, στις οποίες θα αποκτήσουν συμπαράσταση, αναγνώριση και εμπειρίες. Επίσης, κατά την ενασχόλησή τους με την άσκηση τα παιδιά αποκτούν μεγαλύτερη ευεξία, αυτοέλεγχο, καρτερικότητα και κοινωνικές δεξιότητες. Ο εκπαιδευτικός της Φ. Α. θα πρέπει να προσέχει τον τρόπο με τον οποίο διανέμει τους ρόλους μέσα σε μια ομάδα. Αυτό ισχύει όταν οι ρόλοι είναι ιδιαίτερα ελκυστικοί για τους μαθητές, όπως για παράδειγμα, ποιος θα είναι ο αρχηγός της ομάδας, ή αντίθετα απωθητικοί, όπως για παράδειγμα ποιος θα είναι ο τερματοφύλακας σε ένα παιχνίδι ποδοσφαίρου. Επίσης, ο εκπαιδευτικός της Φ. Α. θα πρέπει να αποφεύγει να επιτρέπει κάθε φορά στο ίδιο ζευγάρι μαθητών να φτιάχνει ομάδα ή να ορίζεται σε ρόλο αρχηγού. Είναι απαραίτητο δηλαδή σε κάθε περίπτωση ο εκπαιδευτικός να θέτει κανόνες για την εναλλαγή των μαθητών σε αυτούς τους ρόλους, αλλά και σε όλους τους ρόλους (για παράδειγμα κάθε 10 λεπτά να αλλάζει ο τερματοφύλακας) (Διγγελλίδης, 2006).

Ασχολούνται, επίσης, με τον κλασικό αθλητισμό και συγκεκριμένα με αγωνίσματα στίβου (Δρόμοι, άλματα, ρίψεις) προκειμένου να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις τεχνικές σε ορισμένα αγωνίσματα, αλλά και να καλλιεργήσουν τις φυσικές τους ικανότητες ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία (Jewett, Bain & Ennis, 1995).

Παράλληλα, μπορούν να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση, να κατανοήσουν την έννοια του αγώνα και την αξία της συμμετοχής και να αναγνωρίσουν και να σέβονται την προσπάθεια του αντιπάλου. Το παιδί αυτής της ηλικίας δεν έχει αντίρρηση να ακολουθήσει τις οδηγίες και την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, στο πλαίσιο κάποιας δραστηριότητας. Τα περισσότερα παιδιά αντιλαμβάνονται τη διαφορά μεταξύ του καλού και του κακού και θα αναζητήσουν το δίκιο τους στη διάρκεια κάποιου παιχνιδιού. Θα προσπαθήσουν όμως και να παραβιάσουν τους κανονισμούς, όποτε βρουν την κατάλληλη ευκαιρία ή θα ρίξουν την ευθύνη για τυχόν λάθος που έκαναν σε άλλο άτομο ή σε κάποια κατάσταση. Στις ομαδικές δραστηριότητες θα πρέπει να αποφεύγεται ο διαχωρισμός αγοριών και κοριτσιών, διότι έτσι αναπαράγονται στερεότυπα έλλειψης συνεργασίας μεταξύ των δύο φύλων (Thomas, Lee & Thomas, 2000).

Η ελεύθερη γυμναστική συνίσταται, επίσης, σε αυτές τις ηλικίες, όπως και η ενόργανη και η ρυθμική προκειμένου τα παιδιά να βελτιώσουν την κιναισθητική αντίληψη, την οπτική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού, να αναπτύξουν σύνθετες κινητικές δεξιότητες, αλλά και την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση (Mosston & Ashworth, 1977).

Τέλος, οι τοπικοί χοροί, δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τους παραδοσιακούς χορούς, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Οι μαθητές σε αυτήν την ηλικία μαθαίνουν ότι η ονομασία των χορών προέρχεται από τον τρόπο με τον οποίο χορεύεται ο καθένας ή από την γεωγραφική περιοχή στην οποία έχει πρωτοχορευτεί. Για παράδειγμα, ο Ζωναράδικος, πήρε το όνομά του από το γεγονός ότι οι χορευτές πιάνονται από τα ζωνάρια τους. Παράλληλα, όπως συμβαίνει και στις προηγούμενες τάξεις του δημοτικού, μέσω του χορού οι μαθητές καλλιεργούν τα στοιχεία του ρυθμού, της κίνησης, της μουσικής και του τραγουδιού (Χαραλαμπίδης, 1994; Διγγελίδης, 2006). Επίσης, γνωρίζουν τα στοιχεία της λαϊκής μας παράδοσης, μαθαίνοντας για τις

πολιτισμικές κοινότητες, αλλά και για την ιστορία παραδοσιακών χορών, όπως είναι ο Ζωναράδικος, ο τσάμικος, ο συρτός ή καλαματιανός, το τικ, ο χορός έντεκα, το πεντοζάλι κ.α. Μαθαίνοντας, λοιπόν, όλα τα παραπάνω οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν την αξία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς και να εκτιμήσουν τα αισθητικά στοιχεία της κίνησης (Siedentop, 1992).

Παρουσίαση των βιβλίων του εκπαιδευτικού και του μαθητή

Στο πρόγραμμα της Α΄ και Β΄ τάξης προβλέπεται η ανάπτυξη των κινητικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων μέσω της ψυχοκινητικής αγωγής, των αθλητικών δραστηριοτήτων, των παραδοσιακών χορών και των παιχνιδιών. Το πρόγραμμα της Φ. Α. της Γ΄ και Δ΄ τάξης, γραμμένο από την ίδια συγγραφική ομάδα, αποτελεί συνέχεια του προγράμματος των δύο προηγούμενων τάξεων τόσο ως προς τους στόχους όσο και ως προς το περιεχόμενο των μαθημάτων. Το πρόγραμμα των δυο τελευταίων τάξεων, Ε΄ και ΣΤ΄, στηρίζεται κυρίως στη διδασκαλία των αθλοπαιδιών και λιγότερο στη διδασκαλία του κλασικού αθλητισμού, της γυμναστικής και των παραδοσιακών χορών. Η σημαντικότερη καινοτομία που παρατηρείται στο ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα της Φ. Α. είναι η προσθήκη του στοιχείου της διαθεματικότητας, η οποία αποσκοπεί στην απόκτηση από πλευράς των μαθητών μιας σφαιρικότερης αντίληψης του κόσμου που τους περιβάλλει, γεγονός που θα βοηθήσει στη συναισθηματική και την πνευματική τους ολοκλήρωση (Αγαλιανού, Ζωγράφου, Κουτσούκη, Μαριδάκη, Μπουρνέλλη & Χατζόπουλος, 2003).

Παρουσίαση του βιβλίου του εκπαιδευτικού και του μαθητή «Φυσική Αγωγή Α΄ & Β΄ Δημοτικού»

Το βιβλίο του εκπαιδευτικού χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο δίνονται πληροφορίες για την ιστορία του αθλητισμού από τα προϊστορικά χρόνια μέχρι και σήμερα. Γίνεται αναφορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες καθώς επίσης και μια σύντομη ιστορική αναδρομή της Φ. Α. στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και το ποια θα πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού Φ.Α. (Υφαντή, 2004).

Στο δεύτερο κεφάλαιο δίνονται οι σκοποί και οι επιμέρους στόχοι της Φ. Α.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η διδακτική της Φ.Α. Παρατίθενται διάφορες οδηγίες για τη διδασκαλία των κινητικών δραστηριοτήτων και προτείνονται διάφορα μοντέλα μάθησης ανάλογα με τη δραστηριότητα. Υποδεικνύονται τρόποι

επίτευξης της δια βίου άσκησης, ενισχύεται η διαθεματικότητα και προτείνονται τρόποι διασύνδεσης της Φ. Α. με τα υπόλοιπα μαθήματα. Περιέχονται οδηγίες για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες και πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν τα παιδιά αυτά. Προτείνονται επίσης τρόποι αξιοποίησης της σύγχρονης τεχνολογίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο του βιβλίου, το οποίο είναι και το εκτενέστερο, παρουσιάζεται το περιεχόμενο διδασκαλίας του μαθήματος, το οποίο για την Α΄ και Β΄ τάξη χωρίζεται σε 4 θεματικές ενότητες (Υφαντή, 2004):

- 1^η θεματική ενότητα: Ψυχοκινητική αγωγή
- 2^η θεματική ενότητα: Μουσικοκινητική αγωγή
- 3^η θεματική ενότητα: Παιγνίδια
- 4^η θεματική ενότητα: Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί.

Αναφέρονται, επίσης, διδακτικές οδηγίες για κάθε θεματική ενότητα και περιγράφονται όλα τα ημερήσια μαθήματα.

Στο πέμπτο κεφάλαιο περιγράφεται η αξιολόγηση του μαθητή, στο τέλος του τριμήνου με βάση τα παρακάτω κριτήρια: α) την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων β) την κατανόηση και αφομοίωση εννοιών σχετικών με τη Φ. Α. γ) το ενδιαφέρον, την προσπάθεια, τη συνεργασία και τη δημιουργικότητα του μαθητή.

Το βιβλίο του μαθητή περιέχει θέματα που αντιστοιχούν στις θεματικές ενότητες του βιβλίου για τον εκπαιδευτικό. Ένα μεγάλο μέρος του είναι καλυμμένο με εικόνες για να είναι προσίτο στα παιδιά της ηλικίας αυτής και τα εισαγάγει στις βασικές έννοιες από όλες τις θεματικές ενότητες του βιβλίου. Σημαντικό κομμάτι αποτελεί και η προσπάθεια να γνωρίσουν οι μαθητές και να αγαπήσουν την ελληνική παράδοση και τον πολιτισμό μέσα από τα παιχνίδια, τους χορούς, τις ενδυμασίες (Αγαλιανού κ.α., 2003).

Παρουσίαση του βιβλίου του εκπαιδευτικού και του μαθητή «Φυσική Αγωγή Γ΄ & Δ΄ Δημοτικού»

Το βιβλίο για το διδάσκοντα για την Γ΄ & Δ΄ χωρίζεται σε τρία κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζει τις μεθόδους διδασκαλίας και τους τρόπους βελτίωσης της παρακίνησης των μαθητών και αναδεικνύει τη σημαντικότητα της Ψυχοκινητικής ανάπτυξης των παιδιών. Αναφέρει πώς πρέπει να αντιμετωπίζονται τα θέματα της Φ. Α. έτσι ώστε οι μαθητές να αγαπήσουν τη γυμναστική για όλη τη υπόλοιπη ζωή τους. Τέλος, και εδώ αναφέρεται πως θα πρέπει να αντιμετωπίζονται τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Υφαντή, 2004).

Το δεύτερο κεφάλαιο, το οποίο είναι και το μεγαλύτερο, περιλαμβάνει το περιεχόμενο διδασκαλίας του μαθήματος της Φ. Α. και χωρίζεται σε πέντε θεματικές ενότητες:

1^η θεματική ενότητα: Ψυχοκινητική αγωγή

2^η θεματική ενότητα: Μουσικοκινητική αγωγή

3^η θεματική ενότητα: Παιγνίδια

4^η θεματική ενότητα: Μύηση στις Αθλοπαιδιές και τον αθλητισμό

5^η θεματική ενότητα: Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί.

Για κάθε θεματική ενότητα περιλαμβάνονται όλα τα ημερήσια μαθήματα.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται η αξιολόγηση που είναι πολύ σημαντική για μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς.

Το βιβλίο του μαθητή, όπως στην Α' και τη Β' τάξη δημοτικού, έχει θέματα που αντιστοιχούν στις θεματικές ενότητες του βιβλίου του εκπαιδευτικού. Στην πρώτη ενότητα γίνεται προσπάθεια να κατανοήσουν τα παιδιά πόσο ταυτίζεται ο αθλητισμός με την Ελλάδα την ιστορία της και τον πολιτισμό της. Γίνεται μια εισαγωγή στα αγωνίσματα του στίβου και στη συνέχεια γίνεται προσπάθεια να γίνουν κατανοητές κάποιες έννοιες για την ψυχοκινητική και τη μουσικοκινητική αγωγή. Οι Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί και σε αυτό το βιβλίο κατέχουν ένα σημαντικό μέρος (Αγαλιανού, Αγγελονίδης, Ζωγράφου, Κουτσούκη, Μπουρνέλλη, Χατζόπουλος, 2003).

Παρουσίαση του βιβλίου του εκπαιδευτικού και του μαθητή «Φυσική Αγωγή Ε' & ΣΤ' Δημοτικού».

Το βιβλίο για το διδάσκοντα για την Ε' & ΣΤ' χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζει τις μεθόδους και τα στυλ διδασκαλίας. Έχει οδηγίες για την εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης, οδηγίες για τη δημιουργία θετικού κλίματος της τάξης, οδηγίες για παιδιά με ειδικές ανάγκες και για παιδιά με περιορισμένη γνώση της Ελληνικής γλώσσας. Τέλος, περιλαμβάνει παραδείγματα για θέματα προγραμματισμού της διδασκαλίας (Υφαντή, 2004).

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζει μια σύνοψη των διδακτικών στόχων της κάθε ενότητας, συγκεκριμένες οδηγίες για την κάθε διδακτική ενότητα και παραδείγματα από σχέδια μαθημάτων.

Το τρίτο κεφάλαιο αφορά την αξιολόγηση του μαθητή, τα κριτήρια προτεραιότητας στην αξιολόγηση και πρακτικές οδηγίες και προτάσεις για την βαθμολόγηση του μαθητή.

Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, αναφέρεται στον εκπαιδευτικό Φ. Α. και τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει για αποτελεσματική διδασκαλία.

Στο βιβλίο του μαθητή περιγράφει τα αθλήματα που θα διδαχθούν οι μαθητές της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης (καλαθοσφαίριση, Πετοσφαίριση, ποδόσφαιρο, χειροσφαίριση, στίβο, ενόργανη γυμναστική, Ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς) καθώς επίσης μια σύντομη ιστορική αναδρομή για το κάθε άθλημα, την περιγραφή του παιχνιδιού, στοιχειώδεις κανονισμούς και τα βασικά σημεία για τις δεξιότητες του κάθε αθλήματος (Δήμας, Διγγελίδης, Ζέτου, Θεοδωράκης, 2003).

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ένας σημαντικός παράγοντας για τη σωστή διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α. στα δημοτικά σχολεία αποτελεί η ύπαρξη της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής. Η ύπαρξη του κατάλληλου υλικοτεχνικού εξοπλισμού συμβάλλει στη δημιουργία ενός ευχάριστου, δημιουργικού και αποτελεσματικού μαθήματος Φ. Α. Η διεξαγωγή του μαθήματος της Φ. Α. χωρίς τον κατάλληλο χώρο και τα κατάλληλα όργανα μοιάζει με τη διδασκαλία των άλλων μαθημάτων χωρίς βιβλία (Δέρρη & Βασιλειάδου, 2003).

Ο σχεδιασμός της αθλητικής εγκατάστασης σε ένα δημοτικό σχολείο πρέπει να βασίζεται στα αθλήματα που θα φιλοξενήσει, στον αριθμό των μαθητών και στον τρόπο που θα τη χρησιμοποιούν. Επηρεάζεται επίσης από παράγοντες εξωγενείς (π.χ., ανεπάρκεια χρημάτων) και ενδογενείς (π.χ., συμφωνία ως προς τη φιλοσοφία και τις προτεραιότητες), είναι δε μία λεπτομερέστερη συνέχεια της μελέτης σκοπιμότητας. Ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωσή του σχεδιασμού της αθλητικής εγκατάστασης, επηρεάζεται καθοριστικά τόσο από τους προαναφερθέντες παράγοντες, όσο και από το μέγεθος του έργου, αλλά και τη μέθοδο της κατασκευής. Ο πρόχειρος σχεδιασμός είναι μία από τις σημαντικότερες αιτίες σπατάλης χρημάτων (Farmer, Γαργαλιάνος & Αυθίνος, 2000).

Επειδή η φιλοσοφία του Ελληνικού αθλητισμού προσδιορίζει ως πυρήνα ανάπτυξης του αθλητισμού το «σωματείο» (και στην έννοια αυτή δεν περιλαμβάνονται τα σχολεία), ο σχολικός αθλητισμός και στις τρεις βαθμίδες είναι πάρα πολύ υποβαθμισμένος. Ανάλογη είναι και η κατάσταση που επικρατεί στις αθλητικές εγκαταστάσεις (Farmer, et al., 2000).

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις των δημοτικών σχολείων, πρέπει να μπορούν να φιλοξενήσουν μεμονωμένες ή ταυτόχρονα πολλές δραστηριότητες. Γι' αυτό πρέπει, όπου είναι δυνατό, να τοποθετούνται διαχωριστικά αντί για τοίχους, τα οποία προσφέρουν μεγάλο βαθμό προσαρμογής στις ανάγκες άθλησης.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η λειτουργία των αθλητικών προγραμμάτων. Ο αγωνιστικός χώρος του κυρίως γηπέδου είναι αυτό που αναμφίβολα δέχεται τη μεγαλύτερη επιβάρυνση, αφού χρησιμοποιείται για αγώνες, προπονήσεις και στην περίπτωση των κλειστών γηπέδων για κοινωνικές εκδηλώσεις κλπ. (Σεραφειμίδης, 2003).

Τεχνικές προδιαγραφές κλειστού γυμναστηρίου σε Δημοτικά Σχολεία

Η Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, στα πλαίσια της ποιοτικής αναβάθμισης των σχολικών κτιρίων, δημιούργησε ένα νέο περίγραμμα τεχνικών και κτιριολογικών απαιτήσεων. Με βάση το συγκεκριμένο πρόγραμμα, το κτίριο της Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων - Κλειστό Γυμναστήριο οφείλει να αποτελείται από τρία (3) βασικά τμήματα (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, 2008):

1) Την αίθουσα συγκεντρώσεων και γυμναστικής

2) Το συγκρότημα των βοηθητικών της αίθουσας χώρων, που θα εξυπηρετούν τους μαθητές.

3) Τις κερκίδες και τους βοηθητικούς χώρους των θεατών

Η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων (Α.Π.Χ.) θα είναι ενιαίος χώρος, μη διακοπτόμενος από οποιοδήποτε οικοδομικό υλικό ή άλλο στοιχείο. Επίσης μέσα στην Α.Π.Χ. – Κλειστό Γυμναστήριο θα εξυπηρετούνται αθλήματα όπως μπάσκετ, βόλεϊ, χάντμπολ (όπου είναι εφικτό).

Για την ομαλή διεξαγωγή των εσωτερικών λειτουργιών της Α. Π. Χ. πρέπει να εξασφαλίζεται η ανεξάρτητη κίνηση αθλητών και κοινού (πλήρης εσωτερικός διαχωρισμός των επί μέρους διαδρομών). Ο χώρος της αίθουσας θα επικοινωνεί μόνο με τα αποδυτήρια αθλητών-προπονητών, το γραφείο διοίκησης και τον έξω χώρο με εξόδους ασφαλείας και έξοδο για φορτοεκφόρτωση. Οι εξοδοί ασφαλείας της Α.Π.Χ. θα πρέπει να καλύπτουν τη διαφυγή κοινού και των μαθητών που πιθανόν θα κάθονται στον αγωνιστικό χώρο, σύμφωνα με τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού και του κανονισμού πυροπροστασίας (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, 2008).

Στον αγωνιστικό χώρο θα προβλεφθούν θέσεις για 2-3 άτομα με ειδικές ανάγκες. Το δάπεδο του αγωνιστικού χώρου θα είναι συνθετικό πολλαπλών χρήσεων σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ακολουθούν πιο κάτω και θα τοποθετηθεί επάνω σε γαρμπιλωμοσαϊκό μέσου πάχους 3,5cm. Το παραπάνω συνθετικό δάπεδο θα κατασκευασθεί έτσι ώστε να συνδυάζει προκατασκευασμένη βιομηχανοποιημένη υπόβαση τουλάχιστον ή να είναι πλήρως προκατασκευασμένο. Κατά την κατασκευή του θα προσεχθούν ιδιαίτερα οι αναμονές για τους ορθοστάτες του Volley (2 τρύπες).

Όλες αυτές οι αναμονές θα κατασκευασθούν και θα σκεπάζονται σύμφωνα με τις συνημμένες προδιαγραφές κατασκευής του δαπέδου. Επίσης θα γίνει η γραμμογράφηση των 2 γηπέδων όπως λένε οι προδιαγραφές. Θα προβλεφθεί τρόπος

να φθάνουν στην γραμματεία είτε με φρεάτιο στο δάπεδο είτε με αναμονές στον τοίχο, οι παροχές ισχυρών και ασθενών ρευμάτων για τον χειρισμό των Η/Ν οργάνων (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, 2008).

Για την επικάλυψη της στέγης θα χρησιμοποιηθούν τα κατάλληλα υλικά και μέθοδοι κατασκευής, ώστε να επιτυγχάνεται απόλυτα, τόσο η απαιτούμενη θερμομόνωση, όσο και κυρίως η απόλυτη και σε μακρά διάρκεια χρόνου στεγανότητα.

Τόσο τα πλευρικά τοιχώματα της αίθουσας όσο και η οροφή της πρέπει να αντέχουν σε βίαια κτυπήματα της μπάλας. Ιδιαίτερα τα πλευρικά τοιχώματα δεν πρέπει να κρύβουν κινδύνους (εσοχές-εξοχές-άγρια επιφάνεια κ.λ.π.) για τους αθλούμενους, θα πρέπει να είναι λεία και να μην ανακλούν τον φωτισμό. Στην οροφή χρειάζεται προστασία των φωτιστικών με πλέγμα και πρόβλεψη για την εύκολη αντικατάσταση των λαμπτήρων (πιθανή και η πεζογέφυρα ως λύση). Να ληφθεί μέριμνα ώστε ο τρόπος κατασκευής και τα υλικά τελειωμάτων, που θα χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή, να εξασφαλίζουν το μέγιστο βαθμό ηχοαπορρόφησης.

Η Α. Π. Χ. πρέπει να έχει ομοιόμορφο άμεσο φυσικό φωτισμό χωρίς θαμπώματα και ανακλάσεις, όπως αυτός νοείται στον κτιριοδομικό κανονισμό. Στις στενές πλευρές της αίθουσας (στενές πλευρές των γηπέδων) δεν πρέπει να υπάρχουν ανοίγματα ώστε το φως να μην θαμπώνει τους αθλητές. Ανεξάρτητα από το όποιο σύστημα κλιματισμού ή αερισμού της αίθουσας, αυτή θα πρέπει να έχει και φυσικό άμεσο αερισμό όπως αυτός νοείται και αναφέρεται στον κτιριοδομικό κανονισμό (ελάχιστο εμβαδόν ανοιγμάτων 5% του εμβαδού όλης της αίθουσας). Τα κουφώματα θα ανοίγουν από κάτω με μηχανισμούς τύπου G.u. χειροκίνητους (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, 2008).

Μέσα στην αίθουσα προβλέπονται 4 θέσεις για άτομα με κινητικά προβλήματα. Επίσης πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με κινητικά προβλήματα στο χώρο της αίθουσας, σε καρτοτηλέφωνα, στο κυλικείο καθώς και σε χώρο WC.

Διαμόρφωση σχολικής αυλής

Αν και ξεχωριστής σημασίας, το ζήτημα των σχολικών αθλητικών εγκαταστάσεων αποτελούσε μάλλον “ψιλά γράμματα” για τους αρμόδιους φορείς ως και τα τέλη της δεκαετίας του ’70. Η ιστορία καταμαρτυρά πως το θέμα δεν φαίνεται να

απασχολούσε παλαιότερα τους παιδαγωγούς και τους αρχιτέκτονες, διότι μέχρι το 1977 τόσο το Σουηδικό σύστημα γυμναστικής όσο και η παιδαγωγική γυμναστική που το αντικατέστησε αργότερα μπορούσε, όπως υπήρχε τότε η γενική εκτίμηση, να γίνει σε οποιονδήποτε αύλειο χώρο. Δίχως να υπάρχει η ανάγκη να χρησιμοποιούνται συγκεκριμένοι αθλητικοί χώροι, ούτε ιδιαίτερο αθλητικό υλικό (Σεραφειμίδης, 2003).

Το ελάχιστο εμβαδόν που πρέπει να αναλογεί ανά μαθητή και την αναγκαιότητα ύπαρξης σχολικής αυλής μνημονεύουν τόσο ο Οδηγός Αλληλοδιδασκτικής του Κοκκώνη όσο και τα νομικά κείμενα του Υπουργείου Παιδείας που αναφέρονται στις προδιαγραφές του διδακτηρίου γενικότερα.

Συγκεκριμένα, στην Αλληλοδιδασκτική του Κοκκώνη γίνεται λόγος για περιφραγμένο προαύλιο, μέρος του οποίου θα είναι στεγασμένο για την προστασία των μαθητών πριν από το μάθημα και κατά τις ώρες του διαλλείματος.

Το διάταγμα του 1984 « Περί του τρόπου της κατασκευής των σχολείων», που συνέταξε ο μηχανικός Δ. Καλλίας, προβλέπει 5 m² ακάλυπτου προαυλίου και 2 m² καλυμμένου προαυλίου (ύψους 4μ.) ανά μαθητή. Τις ίδιες περίπου αναλογίες συναντούμε και σε παλαιότερες εγκυκλίους του ΥΠΕΠΘ. Όπως, για παράδειγμα, στην εγκύκλιο του 1973, που ορίζει ελάχιστο αύλειο χώρο για την Αθήνα και την Θεσ/κη 3 m² ανά μαθητή και 4-5 m² για την υπόλοιπη χώρα. Τέλος ο ΟΣΚ (Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων) προβλέπει 5-7m² ανά μαθητή Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου (Ματσαγούρας, 2002).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η έρευνα για καταγραφή της επάρκειας των αθλητικών εγκαταστάσεων των δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου για τη διδασκαλία του Α.Π. έγινε με ερωτηματολόγιο. Εναλλακτικά θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί συνέντευξη, ή να γίνει τηλεφωνική έρευνα.

Η επιλογή του ερωτηματολογίου έγινε γιατί με το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο, μετατρέπονται οι απαιτούμενες πληροφορίες σε συγκεκριμένες ερωτήσεις όπου απαντώνται από τους ερωτώμενους, και παράλληλα ελαχιστοποιείται το σφάλμα απόκρισης (response error) (Malhotra & Birks, 2003; Σιώμκος & Μαύρος, 2008).

Τα πλεονεκτήματα από τη συγκεκριμένη μέθοδο έρευνας είναι:

- Η συλλογή πληροφοριών από μεγάλο αριθμό ατόμων γίνεται σχετικά εύκολα και οικονομικά
 - Οι απαντήσεις μπορούν να ποσοτικοποιηθούν
 - Είναι σχετικά εύκολη η ανάλυση των πληροφοριών που συλλέγονται
- Τα Μειονεκτήματα του ερωτηματολογίου είναι:
- Δεν είναι βέβαιο ότι θα απαντηθούν όλα τα ερωτήματα
 - Είναι πιθανό να μη συμπεριληφθούν όλες οι σωστές ερωτήσεις
 - Μπορεί να οδηγήσει σε μεροληπτικά αποτελέσματα
 - Υπάρχει διαφορετικός βαθμός απόκρισης
 - Υπάρχουν Παρανοήσεις / παρερμηνείες
 - Πρέπει να συμπληρωθεί σωστά την πρώτη φορά
 - Είναι δύσκολο να συμπληρωθούν τα κενά πεδία εκ των υστέρων (Σιώμκος & Μαύρος, 2008)

Τα απαντηθέντα ερωτηματολόγια εισήχθησαν σε βάση δεδομένων SPSS 13.0 for Windows. Η σύνοψη και παρουσίαση των δεδομένων έγινε με την περιγραφική στατιστική με Γραφικές Μεθόδους, δηλαδή με πίνακες κατανομής συχνότητας, είτε με διαγράμματα, όπως είναι για παράδειγμα τα ραβδογράμματα, και τα Κυκλικά Διαγράμματα.

Δείγμα

Το δείγμα αποτέλεσαν οι εκπαιδευτικοί Φ. Α. στην πόλη του Ηρακλείου, όπου στο χρονικό διάστημα από 2 Φεβρουαρίου 2010 έως 2 Μαρτίου 2010, μοιράστηκαν 55 ερωτηματολόγια και επιστράφηκαν 49. Πριν τη χορήγηση των ερωτηματολογίων, ζητήθηκε εγγράφως άδεια εκπόνησης της συγκεκριμένης μελέτης από τους αρμόδιους διευθυντές των δημοτικών σχολείων.

Τα άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνα είναι οι 49 εκπαιδευτικοί Φ.Α. οι οποίοι διδάσκουν στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου. Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν ατομικά μέσα σε φάκελο και η χορήγηση και η συλλογή τους έγινε περιοδικά ανά τακτό χρονικό διάστημα λίγων ημερών. Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια των πρωινών επισκέψεων στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου, μετά τις 7:45π.μ με 1:05 μ.μ.

Κατά τη διαδικασία χορήγησης των ερωτηματολογίων επισημάνθηκαν δυσκολίες όπως: Απροθυμία συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, κυρίως λόγω «έλλειψης χρόνου». Χρειάστηκε να ενοχληθεί 2-3 φορές το ίδιο άτομο για να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο και να επανέλθω αρκετές φορές στα ίδια σχολεία για τη συλλογή των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων. Αρκετοί ήταν διστακτικοί σχετικά με το περιεχόμενο. Κάποιοι ήθελαν διευκρινήσεις σε μερικά ερωτήματα. Υπήρχαν άτομα που έπεισαν και άλλους να λάβουν μέρος στην έρευνα.

Δημιουργία και κωδικοποίηση ερωτηματολογίου

Σε αντίθεση με την ποιοτική έρευνα, η ποσοτική έρευνα γίνεται με δομημένη τεχνική και γίνεται χρήση ερωτηματολογίου στο οποίο υπάρχουν κλειστές ερωτήσεις και ο ερωτώμενος συνήθως απαντά με κλειστές απαντήσεις, χωρίς βεβαίως αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχει και η δυνατότητα ανοικτών απαντήσεων (Τομαράς, 2006).

Για την συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις και απαντήσεις απόλυτα προκαθορισμένες και τυποποιημένες. Οι λόγοι που οδήγησαν στη χρήση αυτής της μεθόδου ήταν ότι αναμενόταν:

- μεγαλύτερο ποσοστό συμπληρωμένων ερωτηματολογίων.
- μεγαλύτερη δυνατότητα ένταξης οποιασδήποτε μορφής ερώτησης.

Το ερωτηματολόγιο είναι χωρισμένο σε τρία μέρη:

Πρώτο μέρος:

Στο πρώτο μέρος υπήρχαν ερωτήσεις για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος. Συγκεκριμένα, αντλήθηκαν πληροφορίες σχετικά με:

- το φύλο, την ηλικία του δείγματος και το επίπεδο εκπαίδευσης
- το συνολικό χρόνο προϋπηρεσίας, αλλά και το χρόνο προϋπηρεσίας στο συγκεκριμένο σχολείο, και
- τις τάξεις όπου οι εκπαιδευτικοί φυσικής αγωγής είναι υπεύθυνοι.

Δεύτερο μέρος:

Στο δεύτερο μέρος υπήρχαν ερωτήσεις σχετικά με τα αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου. Συγκεκριμένα, αντλήθηκαν πληροφορίες σχετικά με:

- το βαθμό ικανοποίησης των εκπαιδευτικών φυσικής αγωγής για τις εγκαταστάσεις του σχολείου
- με δεδομένες τις υφιστάμενες σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις εάν μπορεί να εφαρμοστεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος της Φ.Α
- με δεδομένες τις υφιστάμενες σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις εάν μπορεί να γίνει κάποια από τις αίθουσες του σχολείου γυμναστήριο
- Εάν οι χώροι που γυμνάζονται τα παιδιά εγκυμονούν κινδύνους και πού βρίσκονται αυτοί οι χώροι
- εάν υπάρχει κατάλληλος αθλητικός εξοπλισμός για την πραγματοποίηση του προγράμματος της Φ.Α
- εάν οι εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής τηρούν το πρόγραμμα Φ.Α.
- με δεδομένες τις υφιστάμενες σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις, ποιες ενότητες δε διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων στο σχολείο
- εάν στο χώρο του σχολείου υπάρχει κλειστό γυμναστήριο και με τι υποδομές
- εάν υπάρχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, στέγαστρο, γήπεδα
- εάν η διδασκαλία του στίβου γίνεται σε κατάλληλο χώρο
- πόση είναι η έκταση της αυλής του σχολείου
- σε ποιο χώρο γίνεται το μάθημα της Φυσικής Αγωγής και
- εάν χρησιμοποιούνται άλλοι βοηθητικοί χώροι για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής και ποιοι είναι αυτοί

Τρίτο μέρος

Το τρίτο μέρος αναφέρεται στις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής. Ειδικότερα διερευνήθηκε:

- οι αθλητικές εγκαταστάσεις όπου οι εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής θα ήθελαν να δημιουργηθούν και
- η ανάγκη για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τις αθλητικές δραστηριότητες σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αφού ολοκληρώθηκε η συμπλήρωση του απαιτούμενου αριθμού ερωτηματολογίων, ακολούθησε η ανάλυση των στοιχείων. Στη φάση αυτή είναι απαραίτητη η κωδικοποίηση των στοιχείων ώστε να καταστεί δυνατή η επεξεργασία. Για την επεξεργασία των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε, όπως αναφέρθηκε, το πρόγραμμα SPSS13.0.

Ερευνητικά Ερωτήματα

Σύμφωνα με τους στόχους της συγκεκριμένης έρευνας οι μηδενικές και εναλλακτικές υποθέσεις διαμορφώθηκαν ως εξής:

H₀: Οι αθλητικές εγκαταστάσεις επαρκούν για να εφαρμοστεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

H₁: Οι αθλητικές εγκαταστάσεις δεν επαρκούν για να εφαρμοστεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

H₀: Όλες οι ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος διδάσκονται και δεν υπάρχει έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου.

H₁: Υπάρχουν ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος οι οποίες δε διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου.

H₀: Δεν υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις επικίνδυνες στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου ώστε να γίνει η διδασκαλία του Αναλυτικού Προγράμματος Φυσικής Αγωγής.

H₁: Υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις επικίνδυνες στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου ώστε να γίνει η διδασκαλία του Αναλυτικού Προγράμματος Φυσικής Αγωγής.

H₀: Υπάρχει έλλειψη αθλητικού υλικού.

H₁: Δεν υπάρχει έλλειψη αθλητικού υλικού.

H₀: Δεν μπορεί με μικρές παρεμβάσεις να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του δημοτικού σχολείου της πόλης του Ηρακλείου ώστε να γίνει η διδασκαλία του Αναλυτικού Προγράμματος Φυσικής Αγωγής.

H₁: Μπορεί με μικρές παρεμβάσεις να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του δημοτικού σχολείου της πόλης του Ηρακλείου ώστε να γίνει η διδασκαλία του Αναλυτικού Προγράμματος Φυσικής Αγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Φύλο

Από την επεξεργασία των δεδομένων στην ερώτηση για το φύλο από τους 49 εκπαιδευτικούς Φ.Α, οι (29) 59,2% που απάντησαν ήταν άνδρες και οι (20) 40,8% γυναίκες. Το ποσοστό των ανδρών υπερτερεί έναντι εκείνου των γυναικών.

Ηλικία

Από τους 49 εκπαιδευτικούς Φ.Α. οι (34) 69,39% είναι ηλικίας μεταξύ 41 και 54, οι (14) 28,57% ήταν από 31-40 και (1) 2,04% ήταν κάτω των 30.

Έτη προϋπηρεσίας συνολικά

Οι (27) 55,1% των εκπαιδευτικών Φ.Α. εργάζεται συνολικά από 1 έως 10 έτη, οι (21) 42,9% από 11 έως 20 έτη και (1) 2,0% από 21 έως 30 έτη.

Έτη προϋπηρεσίας στο σχολείο

Οι (34) 70,8% εργάζονται από 1 έως 10 έτη στο ίδιο σχολείο και οι (14) 29,2% από 11-20 έτη. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων έχει έως δέκα χρόνια προϋπηρεσία στο συγκεκριμένο σχολείο.

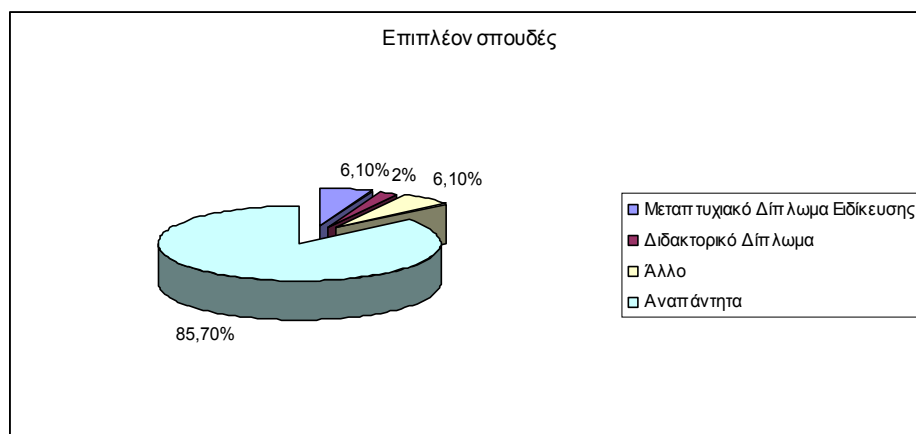
Άλλα πτυχία

Ο παρακάτω πίνακας 1 και το γράφημα 1 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. ανά επιπλέον σπουδές.

Πίνακας 1: Επιπλέον σπουδές.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης	3	6,1
Διδακτορικό Δίπλωμα	1	2,0
Άλλο	3	6,1
Αναπάντητα	42	85,7
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 1 προκύπτει ότι 3 εκπαιδευτικοί Φ. Α. (ποσοστό 6,1%) έχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, 3 έχουν άλλο πτυχίο και 1 έχει Διδακτορικό Δίπλωμα. Στο σύνολο του δείγματος, το 2% έχει διδακτορικό, και το 6,1% των εκπαιδευτικών Φ.Α. έχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, και άλλο πτυχίο αντίστοιχα. Φαίνεται ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών Φ.Α δεν έχει κάποιο επιπλέον πτυχίο, καθώς οι 42 από τους 49 (ποσοστό 85,7%) δεν απάντησαν σε αυτή την ερώτηση.

Γράφημα 1: Επιπλέον σπουδές.

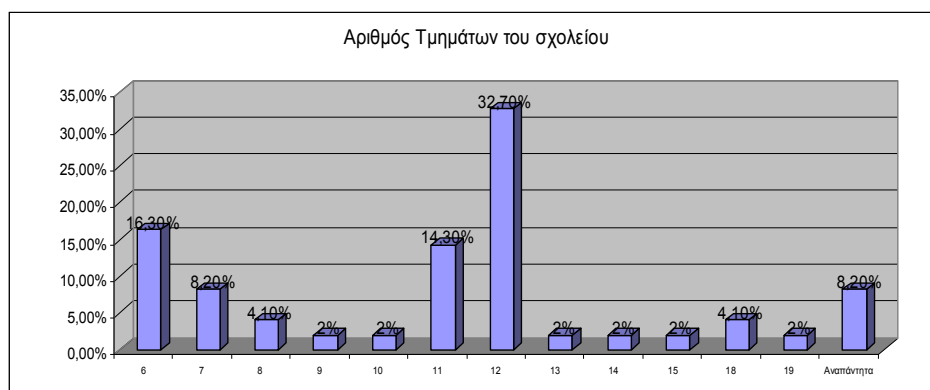
Αριθμός Τμημάτων στο σχολείο

Ο πίνακας 2 και το γράφημα 2 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. ανά αριθμό σχολικών τμημάτων που υπηρετούν. Όπως φαίνεται ο αριθμός των τμημάτων που έχει κάθε σχολείο ποικίλει από 6 έως 19.

Πίνακας 2: Αριθμός τμημάτων του σχολείου.

Τάξεις	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
6	8	16,3
7	4	8,2
8	2	4,1
9	1	2,0
10	1	2,0
11	7	14,3
12	16	32,7
13	1	2,0
14	1	2,0
15	1	2,0
18	2	4,1
19	1	2,0
Αναπάντητα	4	8,2
Σύνολο	45	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 2 προκύπτει ότι το 16,3% των εκπαιδευτών Φ.Α. υπηρετεί σε σχολείο με 6 τμήματα, το 8,2% σε σχολείο με 7 τμήματα, το 4,1% σε σχολείο με 8 τμήματα, το 2% έχουν 9, 10, 13, 14, 15 και 19 τμήματα, 12 τμήματα έχουν το (32,7%) και τέλος 18 τμήματα έχουν το (4,1%).

Γράφημα 2: Αριθμός τμημάτων του σχολείου

Ανάλυση αθλητικών εγκαταστάσεων

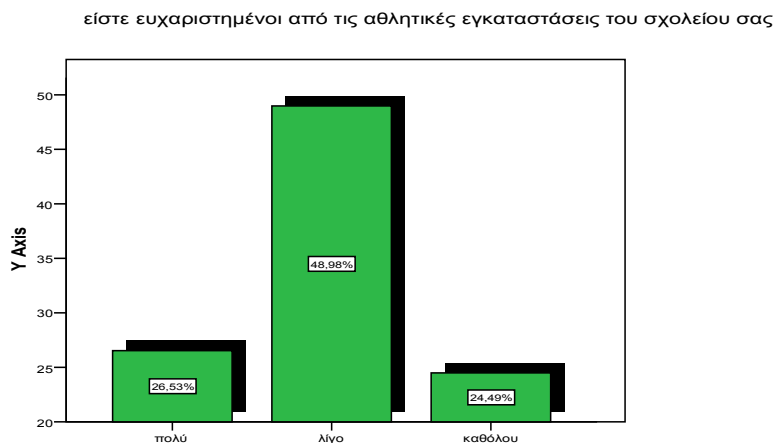
Αθλητικές Εγκαταστάσεις

Ο πίνακας 3 και το γράφημα 3 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. ως προς την καταλληλότητα των αθλητικών εγκαταστάσεων. Με αυτές τις ερωτήσεις διαπιστώνεται, εάν οι αθλητικοί χώροι τις οποίους διεξάγεται το μάθημα τις Φ. Α., ικανοποιεί τις εκπαιδευτικούς Φ.Α. και τις, εάν επαρκούν για την υλοποίηση του προγράμματος τις Φ.Α..

Πίνακας 3: Ευχαρίστηση όσον αφορά τις αθλητικές εγκαταστάσεις.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Πολύ	13	26,5
Λίγο	24	49,0
Καθόλου	12	24,5
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 3 προκύπτει ότι το 26,5% των εκπαιδευτικών Φ.Α. είναι πολύ ευχαριστημένοι από τις αθλητικές εγκαταστάσεις το 49% λίγο και το 24,5% καθόλου.

Γράφημα 3: Ευχαρίστηση όσον αφορά τις αθλητικές εγκαταστάσεις.

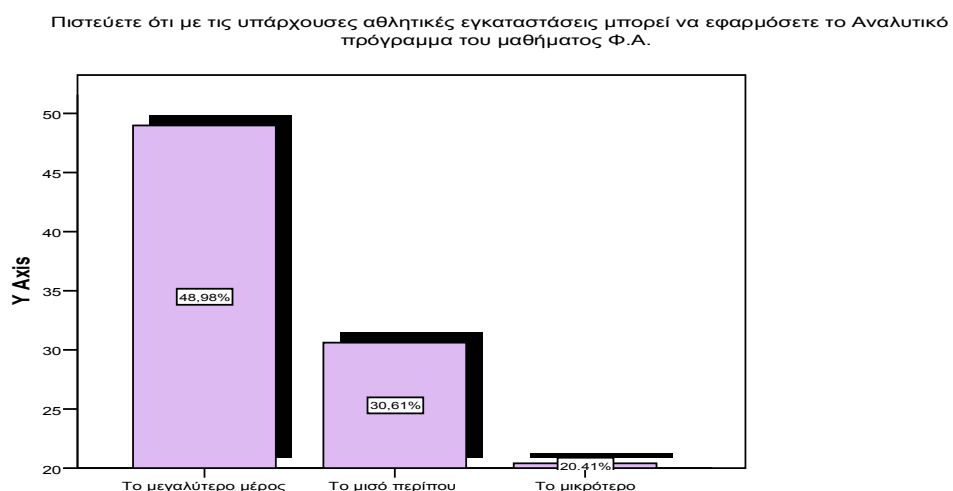
Εγκαταστάσεις και εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος

Ο πίνακας 4 και το γράφημα 4 εμφανίζουν τις απαντήσεις του συνόλου των εκπαιδευτικών Φ.Α. όσον αφορά τη γνώμη τους για την επάρκεια των αθλητικών εγκαταστάσεων για την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος.

Πίνακας 4: Άποψη των εκπαιδευτικών Φ.Α. για τη δυνατότητα εφαρμογής του Α. Π. στις εγκαταστάσεις των σχολείων τους.

Αναλυτικό Πρόγραμμα	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Το μεγαλύτερο μέρος	24	49,0
Το μισό περίπου	15	30,6
Το μικρότερο	10	20,4
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 4 προκύπτει ότι το 49% των εκπαιδευτικών Φ.Α. πιστεύει ότι με τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις μπορεί να εφαρμοστεί το μεγαλύτερο μέρος του Αναλυτικού Προγράμματος, το 30,6% το μισό περίπου και το 20,4% το μικρότερο μέρος.

Γράφημα 4: Άποψη των εκπαιδευτικών Φ. Α. για τη δυνατότητα εφαρμογής του Α. Π. στις εγκαταστάσεις των σχολείων τους.

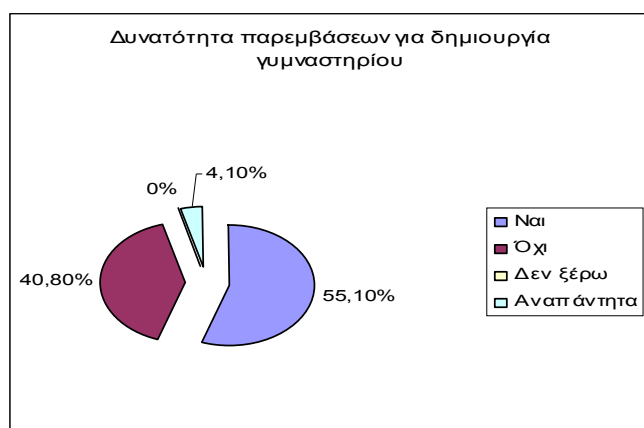
Δυνατότητα παρεμβάσεων για δημιουργία γυμναστηρίου

Ο παρακάτω πίνακας 5 και το γράφημα 5 εμφανίζουν τις απαντήσεις όσον αναφορά τις παρεμβάσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. για τη δημιουργία γυμναστηρίου. Για την υλοποίηση του δώρου μαθήματος της Φ.Α. που έχει κάθε τμήμα στο δημοτικό σχολείο, στα πλαίσια του Α.Π. δηλαδή εξετάζεται εάν με συγκεκριμένες παρεμβάσεις, θα μπορεί να διαμορφωθεί κατάλληλος χώρος άθλησης των παιδιών.

Πίνακας 5: Δυνατότητα παρεμβάσεων για δημιουργία γυμναστηρίου

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	27	55,1
Όχι	20	40,8
Δεν ξέρω	0	0,0
Αναπάντητα	2	4,1
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 5 προκύπτει ότι το 55,1% των εκπαιδευτικών Φ.Α. πιστεύει ότι με μικρές παρεμβάσεις μπορεί να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του σχολείου, ενώ το 40,8% διαφωνεί.

Γράφημα 5: Δυνατότητα παρεμβάσεων για δημιουργία γυμναστηρίου.

Επικινδυνότητα χώρων

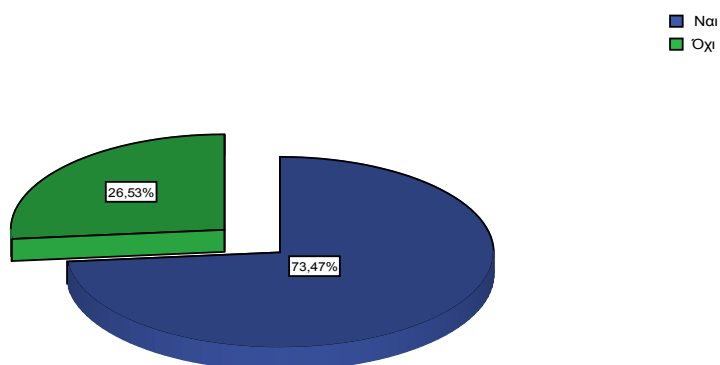
Ο παρακάτω πίνακας 6 και το γράφημα 6 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. όσον αφορά την άποψη τους για την επικινδυνότητα των αθλητικών χώρων.

Πίνακας 6: Επικινδυνότητα των αθλητικών χώρων στα σχολεία.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	36	73,5
Όχι	13	26,5
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 6 προκύπτει ότι το 73,5% των εκπαιδευτικών Φ.Α. που συμμετείχαν στην έρευνα πιστεύουν ότι υπάρχουν χώροι που είναι επικίνδυνοι για τα παιδιά, και το 26,5% ότι δεν υπάρχουν επικίνδυνοι χώροι.

Υπάρχουν χώροι που εγκυμονούν κινδύνους για τα παιδιά στους χώρους που γυμνάζονται

Γράφημα 6: Επικινδυνότητα των αθλητικών χώρων στα σχολεία.

Ο παρακάτω πίνακας 7 και το γράφημα 7 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. όσον αναφορά την άποψη τους για το που βρίσκονται οι χώροι που εγκυμονούν κινδύνους .

Πίνακας 7: Χώροι που γυμνάζονται τα παιδιά και εγκυμονούν κινδύνους

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Στην αυλή του σχολείου	34	69,4
Στο γυμναστήριο του σχολείου	1	2,0
Άλλοι χώροι	4	8,2
Αναπάντητα	10	20,4
Σύνολο	39	100,0

Οι επικίνδυνοι χώροι κατά την άποψη του 69,4% των εκπαιδευτικών Φ. Α. βρίσκονται στην αυλή του σχολείου, κατά την άποψη του 2,0% στο γυμναστήριο και κατά την άποψη του 8,2% κάπου αλλού.

Γράφημα 7: Χώροι που εγκυμονούν κινδύνους και σε ποια σημεία του σχολείου βρίσκονται.

Κατάλληλος Αθλητικός Εξοπλισμός για μάθημα Φ.Α. σύμφωνα με

Αναλυτικό Πρόγραμμα

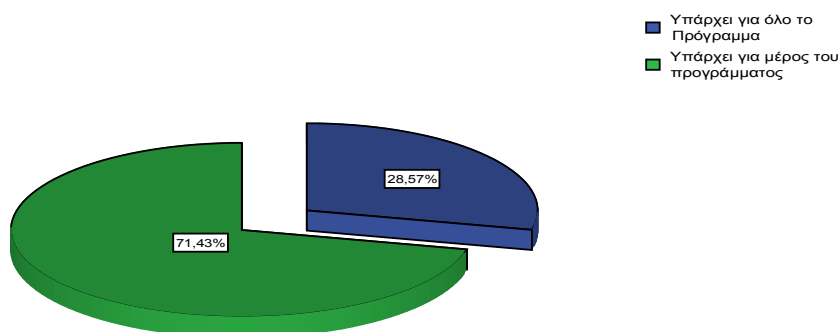
Ο παρακάτω πίνακας 8 και το γράφημα 8 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. αναφορικά με την καταλληλότητα του αθλητικού εξοπλισμού για την πραγματοποίηση του μαθήματος της Φ.Α. και όλων όσων λείπει το Α. Π.

Πίνακας 8: Επάρκεια εξοπλισμού για την υλοποίηση μέρους ή του συνόλου του Α.Π.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Υπάρχει εξοπλισμός για όλο το Α.Π.	14	28,6
Υπάρχει εξοπλισμός για μέρος του Α.Π.	35	71,4
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 8 προκύπτει ότι το 28,6% των εκπαιδευτικών Φ.Α. που συμμετείχαν στην έρευνα πιστεύουν ότι υπάρχει κατάλληλος εξοπλισμός για την πραγματοποίηση του μαθήματος, ενώ το 71,4% θεωρεί ότι ο εξοπλισμός επαρκεί για την πραγματοποίηση μέρους του προγράμματος.

Υπάρχει κατάλληλος αθλητικός εξοπλισμός για την πραγματοποίηση του μαθήματος Φ.Α. και όλων όσων λείπει το Αναλυτικό Πρόγραμμα

Γράφημα 8: Επάρκεια εξοπλισμού για την υλοποίηση μέρους ή του συνόλου του Α.Π.

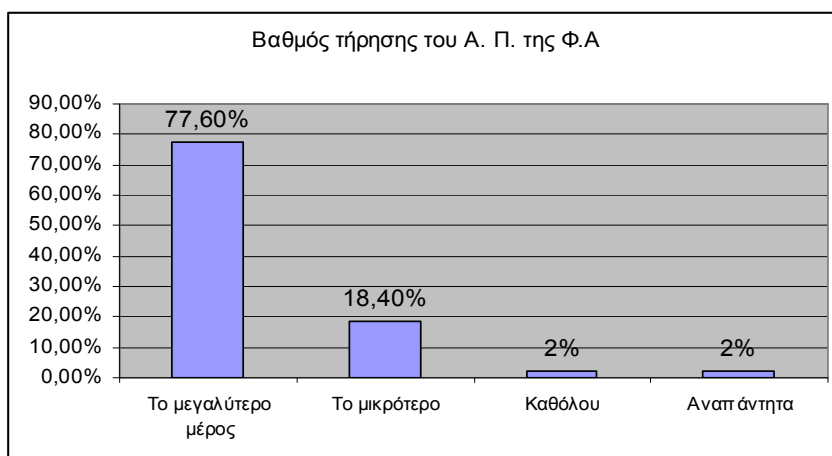
Τήρηση του Αναλυτικού Προγράμματος

Ο παρακάτω πίνακας 9 και το γράφημα 9 εμφανίζουν το βαθμό τήρησης του Α. Π. της Φ.Α.

Πίνακας 9: Βαθμός τήρησης του Α. Π. της Φ.Α.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Το μεγαλύτερο μέρος	38	77,6
Το μικρότερο	9	18,4
Καθόλου	1	2,0
Αναπάντητα	1	2,0
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 9 προκύπτει ότι το 77,6% των εκπαιδευτικών της Φ. Α. που συμμετείχαν στην έρευνα πιστεύουν ότι μπορεί να τηρηθεί το μεγαλύτερο μέρος του Α. Π , το 18,4% θεωρεί ότι μπορεί να τηρηθεί το μικρότερο μέρος του Α.Π., και το 2,0% θεωρεί ότι δεν μπορεί να τηρηθεί καθόλου.

Γράφημα 9: Βαθμός τήρησης του Α.Π. της Φ.Α.

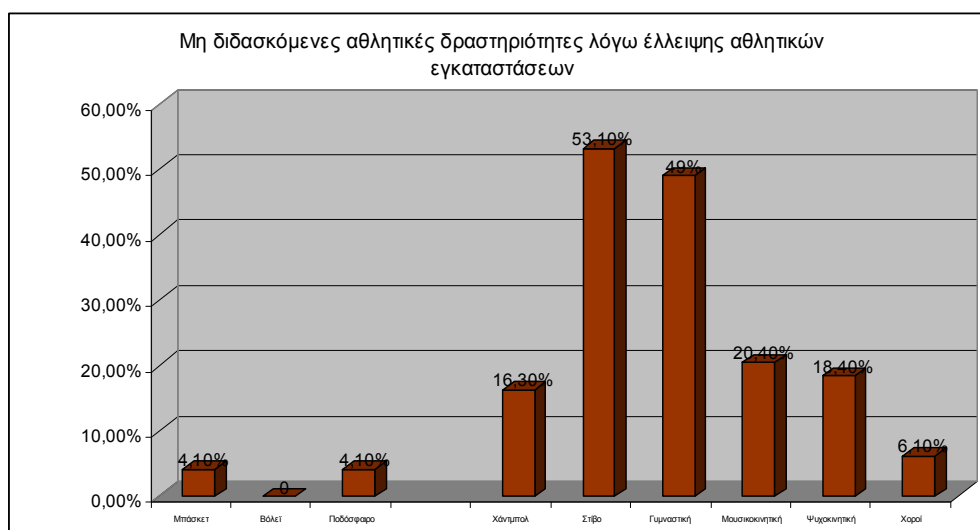
Μη διδασκόμενες αθλητικές δραστηριότητες λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων

Ο παρακάτω πίνακας 10 και το γράφημα 10 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. όσον αναφορά τις μη διδασκόμενες αθλητικές δραστηριότητες λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων.

Πίνακας 10: Μη διδασκόμενες αθλητικές δραστηριότητες λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μπάσκετ	2	4,1%
Βόλεϊ	0	0
Ποδόσφαιρο	2	4,1%
Χάντμπολ	8	16,3%
Στίβο	26	53,1%
Γυμναστική	24	49%
Μουσικοκινητική	10	20,4%
Ψυχοκινητική	9	18,4%
Χοροί	3	6,1%

Η αθλητική δραστηριότητα η οποία φαίνεται να διδάσκεται από όλους είναι το βόλεϊ ενώ εκείνη που δεν διδάσκεται από τους περισσότερους είναι ο στίβος και η γυμναστική.

Γράφημα 10: Μη διδασκόμενες αθλητικές δραστηριότητες λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων.

Κλειστό Γυμναστήριο

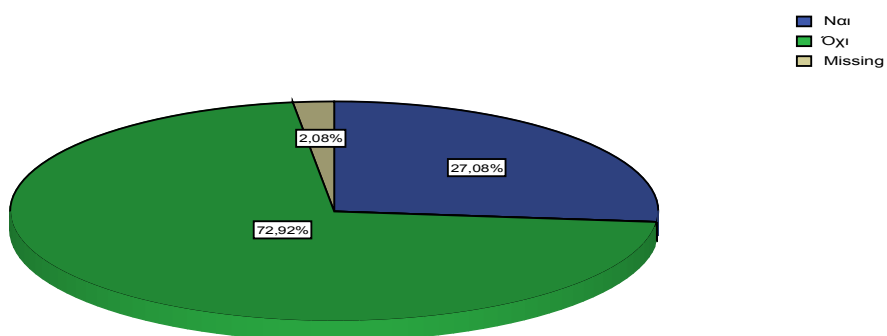
Ο παρακάτω πίνακας 11 και το γράφημα 11 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ. Α. σχετικά με το ερώτημα αν υπάρχει στο σχολείο τους κλειστό γυμναστήριο.

Πίνακας 11: Αριθμός κλειστών γυμναστηρίων στα σχολεία

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	13	26,5
Όχι	35	71,4
Αναπάντητα	1	2,00
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 11 προκύπτει ότι το 71,4% των σχολείων δεν έχει κλειστό γυμναστήριο.

Υπάρχει στο χώρο του σχολείου κλειστό γυμναστήριο

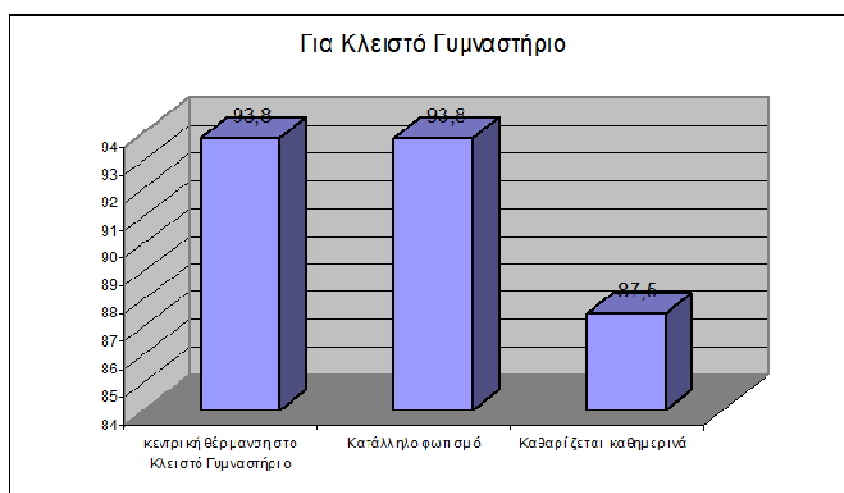
Γράφημα 11: Αριθμός κλειστών γυμναστηρίων στα σχολεία.

Ο παρακάτω πίνακας 12 και το γράφημα 12 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ. Α. των οποίων το σχολείο διαθέτει κλειστό γυμναστήριο σχετικά με το ερώτημα αν υπάρχει στο κλειστό γυμναστήριο του σχολείου κεντρική θέρμανση, κατάλληλος φωτισμός και αν καθαρίζεται συχνά.

Πίνακας 12: Ύπαρξη κεντρικής θέρμανσης, κατάλληλου φωτισμού και καθαριότητα στο κλειστό γυμναστήριο

		Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Υπάρχει κεντρική θέρμανση στο κλειστό γυμναστήριο	Ναι	15	93,8
	όχι	1	6,3
Είναι κατάλληλος ο φωτισμός	Ναι	15	93,8
	όχι	1	6,3
Καθαρίζεται καθημερινά	Ναι	14	87,5
	όχι	2	12,5%

Το 93,8% των γυμναστηρίων έχει κεντρική θέρμανση, το 87,5% έχει τον κατάλληλο φωτισμό, και το 87,5% καθαρίζεται καθημερινά.

Γράφημα 12: Ύπαρξη κεντρικής θέρμανσης, κατάλληλου φωτισμού και καθαριότητας στο κλειστό γυμναστήριο.

Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

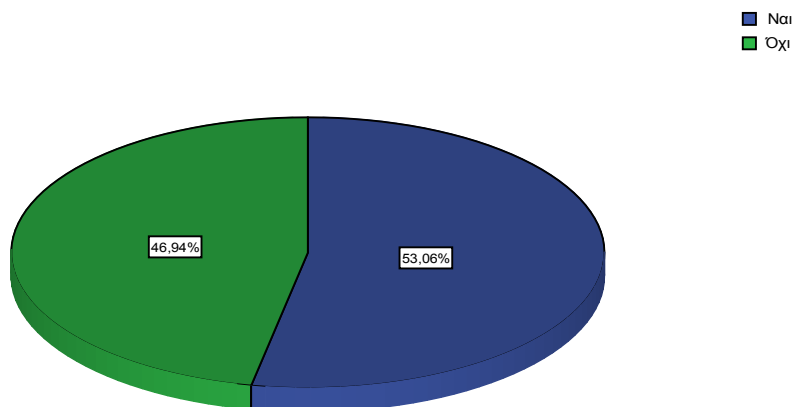
Ο παρακάτω πίνακας 13 και το γράφημα 13 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ. Α. όσον αφορά το ερώτημα της ύπαρξης στο σχολείο τους αίθουσας πολλαπλών χρήσεων.

Πίνακας 13: Σχολεία τα οποία διαθέτουν αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	26	53,1
Όχι	23	46,9
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 13 προκύπτει ότι το 53,1% των σχολείων έχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και το 46,9% ότι δεν έχει.

Υπάρχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

Γράφημα 13: Σχολεία τα οποία διαθέτουν αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

Στέγαστρο

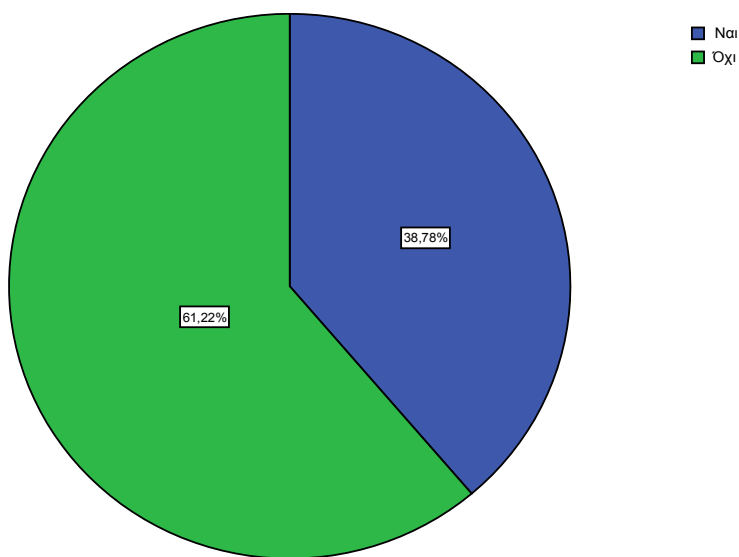
Ο παρακάτω πίνακας 14 και το γράφημα 14 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ. Α. όσον αφορά το ερώτημα της ύπαρξης στεγάστρου.

Πίνακας 14: Σχολεία τα οποία διαθέτουν στέγαστρο για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	19	38,8
Όχι	30	61,2
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 14 προκύπτει ότι στο 38,8% των σχολείων υπάρχει στέγαστρο και στο 61,2% ότι δεν υπάρχει.

Υπάρχει στέγαστρο στην αυλή του σχολείου για τις δύσκολες καιρικές συνθήκες

Γράφημα 14: Σχολεία τα οποία διαθέτουν στέγαστρο για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.

Γήπεδα

Ο παρακάτω πίνακας 15 και το γράφημα 15 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ. Α. όσον αφορά την ύπαρξη γηπέδων στα σχολεία.

Πίνακας 15.1: Ύπαρξη γηπέδου μπάσκετ στα σχολεία

		Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΓΗΠΕΔΑ: Μπάσκετ	Ναι	43	87,8
	Αναπάντητα	6	12,2
	Σύνολο	49	100,00%

Πίνακας 15.2: Ύπαρξη γηπέδου βόλεϊ στα σχολεία

		Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΓΗΠΕΔΑ: Βόλεϊ	Ναι	38	77,6
	Αναπάντητα	11	22,4
	Σύνολο	49	100,00%

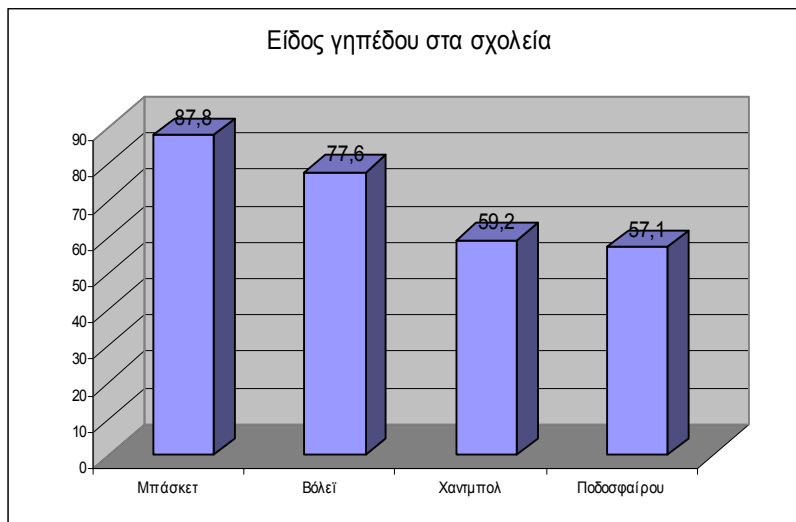
Πίνακας 15.3: Ύπαρξη γηπέδου χάντμπολ στα σχολεία

		Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΓΗΠΕΔΑ: Χάντμπολ	Ναι	29	59,2%
	Αναπάντητα	20	40,8%
	Σύνολο	49	100,00%

Πίνακας 15.4: Ύπαρξη γηπέδου ποδοσφαίρου στα σχολεία

		Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΓΗΠΕΔΑ: Ποδόσφαιρο	Ναι	28	57,1%
	Αναπάντητα	21	42,9%
	Σύνολο	49	100,00%

Από τα στοιχεία του πίνακα 15.1 προκύπτει ότι 43 από τα 49 σχολεία (87,8%) έχουν γήπεδα μπάσκετ. Από τον πίνακα 15.2 προκύπτει ότι 38 σχολεία από τα 49 δηλαδή (77,6%) έχουν γήπεδο βόλεϊ. 29 από τα 49 σχολεία (59,2%) έχουν γήπεδα χάντμπολ (πίνακας 15.3) και τέλος, από τον πίνακα 15.4 προκύπτει ότι 28 από τα 49 σχολεία έχουν γήπεδο ποδοσφαίρου (57,1%).

Γράφημα 2: Είδος γηπέδου στα σχολεία

Αθλητικές εγκαταστάσεις για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος και

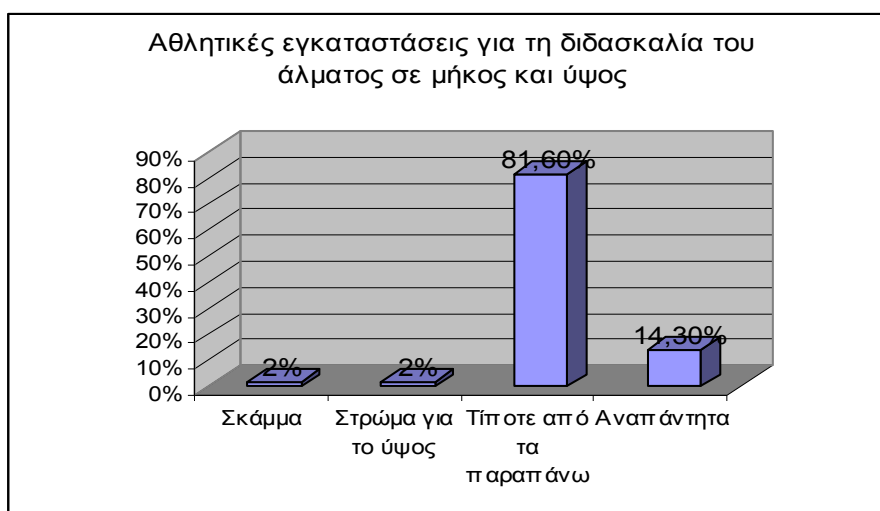
ύψος

Ο παρακάτω πίνακας 16 και το γράφημα 16 εμφανίζουν τις αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων για να διδαχθεί το άλμα σε μήκος και το ύψος.

Πίνακας 16: Αθλητικές εγκαταστάσεις για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος και ύψος.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Σκάμμα	1	2,0
Στρώμα για το ύψος	1	2,0
Τίποτε από τα παραπάνω	40	81,6
Αναπάντητα	7	14,3
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 16 προκύπτει ότι το 81,6% των σχολείων δεν έχει σκάμμα ή στρώμα για ύψος για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος και ύψος και μόνο το 2% έχει σκάμμα, ενώ μόνο ένα σχολείο διαθέτει σκάμμα και στρώμα για ύψος.

Γράφημα 16: Αθλητικές εγκαταστάσεις για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος και ύψος.

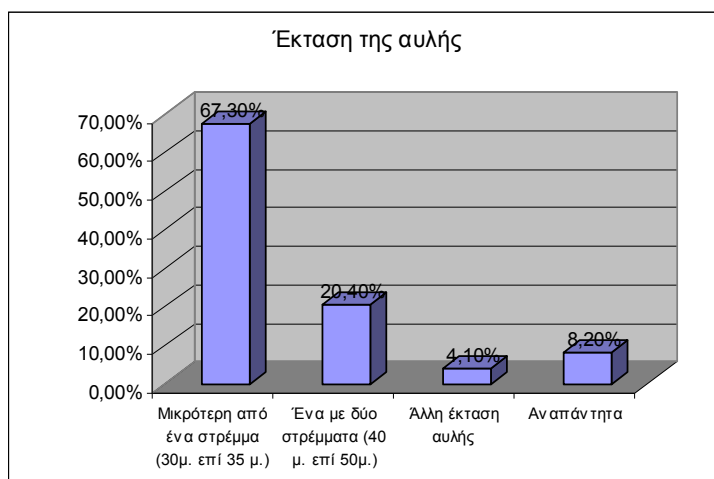
Έκταση αυλής

Ο πίνακας 17 και το γράφημα 17 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ.Α. αναφορικά με το ερώτημα της έκτασης της αυλής.

Πίνακας 17: Μέγεθος της έκτασης της αυλής του σχολείου.

Έκταση της αυλής	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μικρότερη από ένα στρέμμα (30μ. επί 35 μ.)	33	67,3
Ένα με δύο στρέμματα (40 μ. επί 50μ.)	10	20,4
Άλλη έκταση αυλής	2	4,1
Αναπάντητα	4	8,2
Σύνολο	49	100,0

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα το 67,3% των σχολείων έχει αυλή μικρότερη από ένα στρέμμα. Επίσης το 4,1% έχει άλλη έκταση ο αύλειος χώρος μεγαλύτερη από 2 στρέμματα.

Γράφημα 17: Μέγεθος της έκτασης της αυλής των σχολείων.

Άλλες εγκαταστάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία

της Φ. Α.

Ο παρακάτω πίνακας 18 και το γράφημα 18 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ.Α. στο ερώτημα της ύπαρξης άλλων εγκαταστάσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α.

Πίνακας 18: Άλλες εγκαταστάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.

Άλλες εγκαταστάσεις	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Δημόσιος δρόμος ο οποίος κλείνει κατά τη διάρκεια του μαθήματος	4	8,2
Υπόγειο σχολείου	3	6,1
Διάδρομοι του σχολείου	8	16,3
Προθάλαμοι του σχολείου	4	8,2
Αναπάντητα	30	61,2
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 18 προκύπτει ότι το 16,3 % των εκπαιδευτικών της Φ. Α. χρησιμοποιεί τους Διαδρόμους του σχολείου για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής. Το 8,2% χρησιμοποιεί δημόσιους δρόμους οι οποίοι κλείνουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος, το 6,1% χρησιμοποιεί το υπόγειο του σχολείου και το 8,2% τους προθάλαμους του σχολείου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 61,2% των εκπαιδευτικών της Φ.Α. δεν έχουν απαντήσει στο εν λόγω ερώτημα γιατί δε χρησιμοποιεί τίποτε από τα παραπάνω για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής.

Γράφημα 18: Άλλες εγκαταστάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.

Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου που χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής

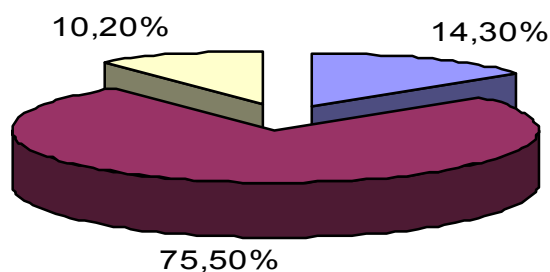
Ο παρακάτω πίνακας 19 και το γράφημα 19 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ. Α. αναφορικά με το ερώτημα της ύπαρξης αθλητικών χώρων εκτός σχολείου για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.

Πίνακας19: Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.

Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	7	14,3
Όχι	37	75,5
Αναπάντητα	5	10,2
Σύνολο	49	100,0

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα 19 το 75,5% των εκπαιδευτικών της Φ. Α. δε χρησιμοποιούν άλλους αθλητικούς χώρους εκτός σχολείου για τη διδασκαλία του μαθήματος και μόνο το 14,3% χρησιμοποιούν.

Υπάρχουν άλλοι αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου

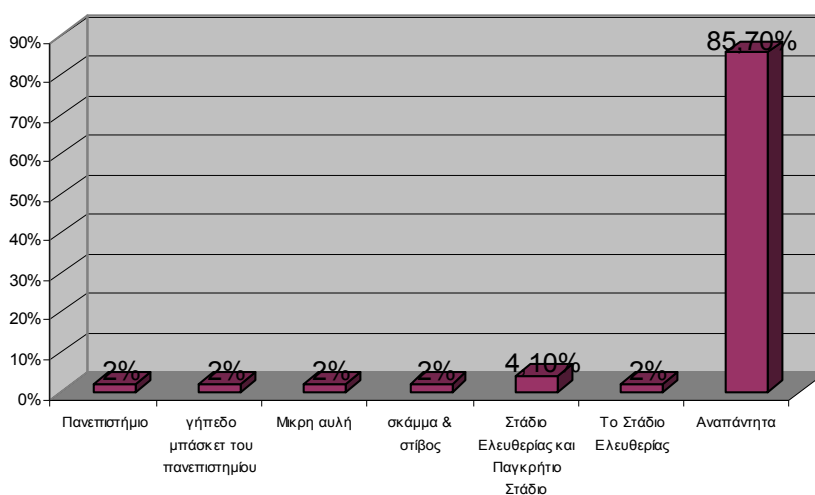
Γράφημα 19: Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.

Ο παρακάτω πίνακας 20 και το γράφημα 20 εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών της Φ. Α. που απάντησαν ότι χρησιμοποιούν κάποιους βοηθητικούς αθλητικούς χώρους εκτός σχολείου για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ. Α.. Συγκεκριμένα, οι βοηθητικοί χώροι που χρησιμοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς Φ.Α. στην πόλη του Ηρακλείου είναι:

Πίνακας 20: Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου.

Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Πανεπιστήμιο	1	2,0
Γήπεδο μπάσκετ του πανεπιστημίου	1	2,0
Μικρή αυλή	1	2,0
Σκάμμα & στίβος	1	2,0
Στάδιο Ελευθερίας και Παγκρήτιο Στάδιο	3	6,1
Αναπάντητα	42	85,7
Σύνολο	49	100,0

Από τα στοιχεία του πίνακα 20 προκύπτει ότι ενώ το 85,7% των σχολείων δεν έχει άλλους βοηθητικούς χώρους εκτός σχολείου, οι χώροι που χρησιμοποιεί το 6,1% των εκπαιδευτικών είναι το Στάδιο Ελευθερίας και το Παγκρήτιο Στάδιο και απο 2% το Πανεπιστήμιο, μια μικρή αυλή, το γήπεδο μπάσκετ του πανεπιστημίου και σκάμμα.

Γράφημα 20: Αθλητικοί χώροι εκτός σχολείου για το μάθημα της Φ.Α. που αφορούν το 14,3% των σχολείων.

Αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο

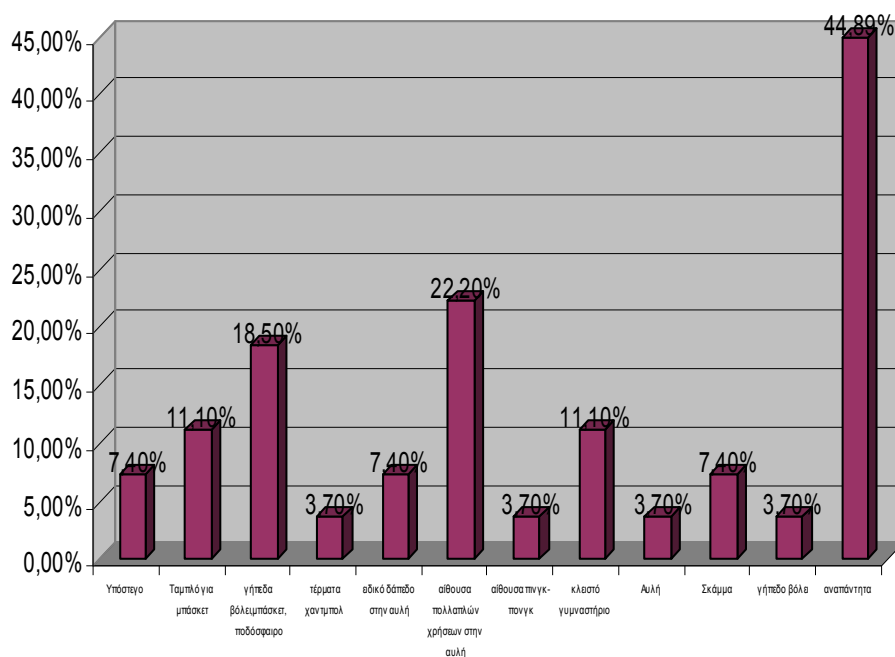
Ο πίνακας 21 και τα γραφήματα 21, 22 αντίστοιχα εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών στο παραπάνω ερώτημα ποιες θα ήταν οι δυο εγκαταστάσεις που θα ήθελαν και υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο που υπηρετούν.

Πίνακας 21: Αθλητική εγκατάσταση που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθεί στο σχολείο και την οποία θα δημιουργούσε ο εκπαιδευτικός της Φ. Α. εάν είχε τη δυνατότητα.

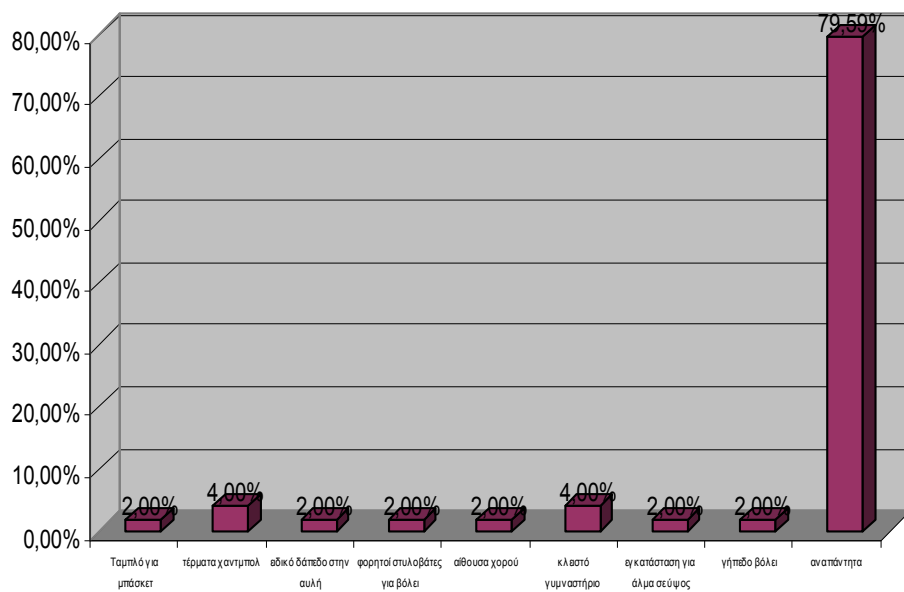
Αθλητική εγκατάσταση	1 ^η επιλογή		2 ^η επιλογή	
	συχνότητα	ποσοστό	συχνότητα	ποσοστό
Υπόστεγο	2	7,4 %		
Ταμπλό για μπάσκετ	3	11,1 %	1	2,0%
Γήπεδα βόλεϊ, μπάσκετ, ποδόσφαιρο	5	18,5%		
Τέρματα χάντμπολ	1	3,7 %	2	4,0%
Ειδικό δάπεδο στην αυλή	2	7,4 %	2	4,0%
Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων	6	22,2 %		
Αίθουσα πινγκ- πονγκ	1	3,7 %		
Κλειστό γυμναστήριο	3	11,1 %	2	4,0%
Αυλή	1	3,7 %		
Σκάμμα	2	7,4 %		
Γήπεδο βόλεϊ	1	3,7 %	1	2,0%
Φορητοί στυλοβάτες για βόλεϊ			1	2,0%
Αίθουσα χορού			1	2,0%
Εγκατάσταση για άλμα σε ύψος			1	2,0%
Αναπάντητα	22	44,89 %	39	79,59%

Στον πίνακα 21, φαίνεται ότι η πρώτη αθλητική εγκατάσταση που θα ήθελαν να δημιουργηθεί στο σχολείο οι εκπαιδευτικοί της Φ.Α. είναι η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων με ποσοστό 22,2% . Αξίζει να σημειωθεί ότι το 44,89% δεν απάντησε στην

εν λόγω ερώτηση γιατί θεωρεί ότι δεν υπάρχει δυνατότητα να δημιουργηθεί κάποια αθλητική εγκατάσταση στο σχολείο πέρα από τις υφιστάμενες. Επίσης, στον πίνακα 21 φαίνεται ότι η δεύτερη αθλητική εγκατάσταση που θα ήθελαν να δημιουργηθεί είναι κλειστό γυμναστήριο ή/και τέρματα χάντμπολ. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 79,59% δεν απάντησε στην εν λόγω ερώτηση γιατί θεωρεί ότι δεν υπάρχει δυνατότητα να δημιουργηθεί κάποια αθλητική εγκατάσταση στο σχολείο πέρα από τις υφιστάμενες.

Γράφημα 21: Αθλητικές εγκαταστάσεις που θα ήθελαν οι εκπαιδευτικοί της Φ.Α. και υπάρχει και η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο.

Γράφημα 22: Δεύτερη επιλογή για αθλητικές εγκαταστάσεις που θα ήθελαν οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. και υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο.

Σειρά προτεραιότητας για επιμόρφωση

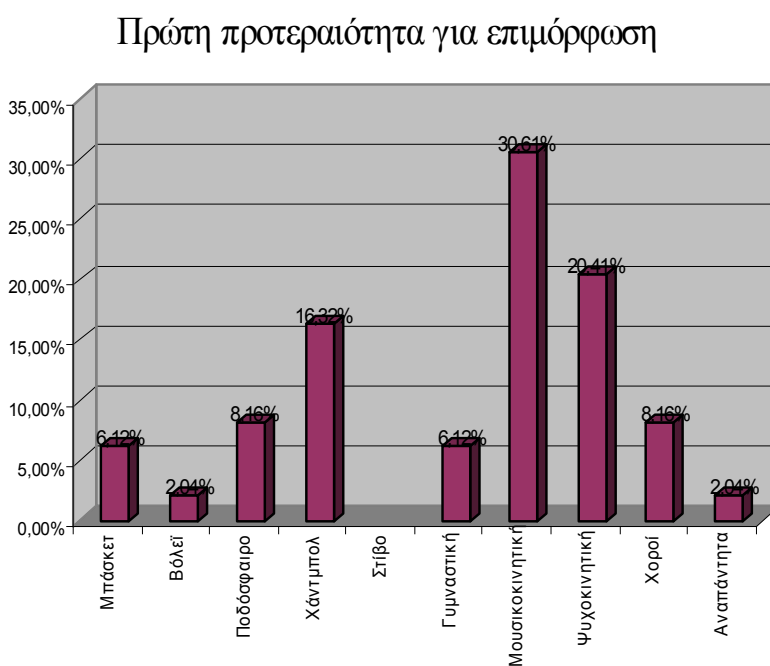
Ο παρακάτω πίνακας 22 και τα γραφήματα 23, 24, 25, 26 αντίστοιχα εμφανίζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. όσον αφορά στην ερώτηση για την επιμόρφωση.

Πίνακας 22: Προτεραιότητα για επιμόρφωση

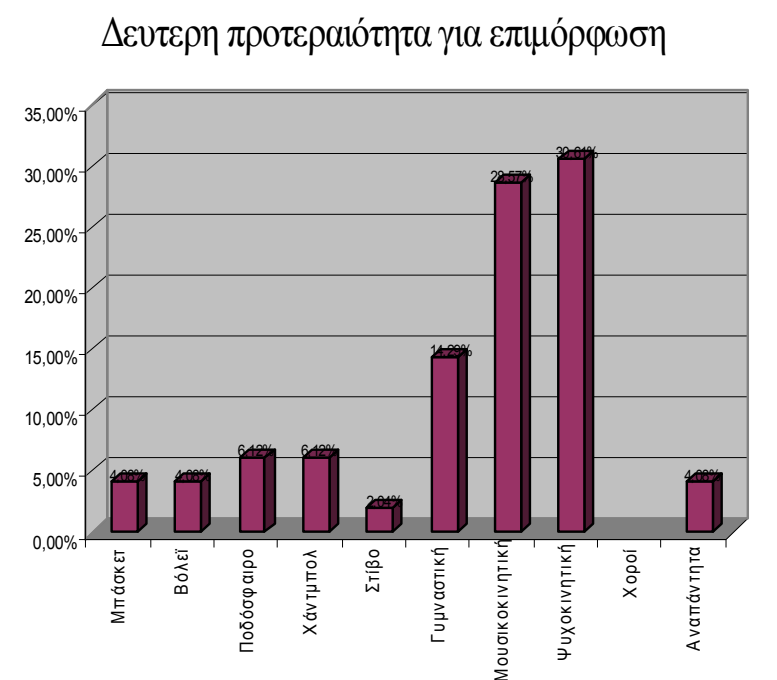
Αθλ.δραστηρ.	1 ^η επιλ.		2 ^η επιλ.		3 ^η επιλ.		4 ^η επιλ.	
	συχν.	% ποσ.	συχν.	% ποσ.	συχν.	% ποσ.	συχν.	% ποσ.
Μπάσκετ	3	6,12	2	4,08			1	2,04
Βόλεϊ	1	2,04	2	4,08			2	4,08
Ποδόσφαιρο	3	8,16	4	6,12	4	8,16	4	8,16
Χάντμπολ	9	16,32	4	6,12	5	10,20	7	14,28
Στίβο	0		1	2,04	1	2,04	3	6,12
Γυμναστική	3	6,12	7	14,29	7	14,28	12	24,48
Μουσικοκινητική	16	30,61	15	28,57	8	16,32	1	2,04
Ψυχοκινητική	9	20,41	16	30,61	7	14,28	8	16,32
Χοροί	4	8,16	0		11	22,45	0	
Αναπάντητα	1	2,04	2	4,08	6	12,24	11	22,44

Πρώτη προτεραιότητα για επιμόρφωση έχει η μουσικοκινητική με 30,61%, δεύτερη προτεραιότητα είναι πάλι ψυχοκινητική με 30,61%, τρίτη προτεραιότητα οι χοροί με 22,45% και τέταρτη σειρά προτεραιότητας η ψυχοκινητική με 16,32%.

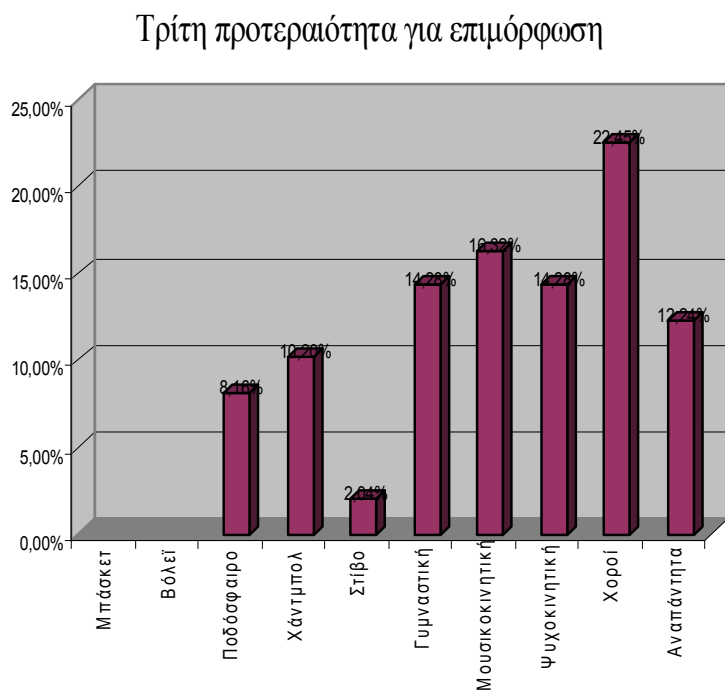
Γράφημα 23: Πρώτη προτεραιότητα για επιμόρφωση

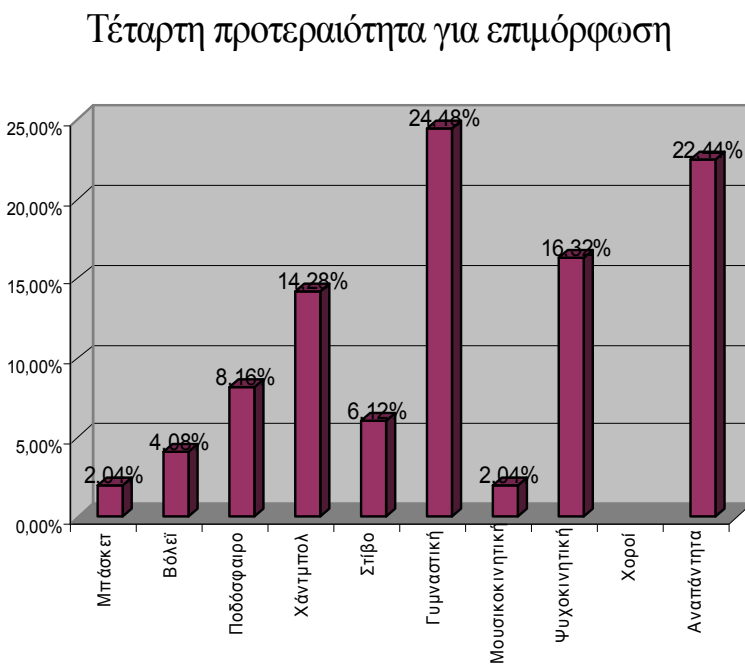
Γράφημα 24: Δεύτερη προτεραιότητα για επιμόρφωση

Γράφημα 25: Τρίτη προτεραιότητα για επιμόρφωση

Γράφημα 26: Τέταρτη προτεραιότητα για επιμόρφωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ερωτήσεις 1, 2, 3. Τα αποτελέσματα από την ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων έδειξαν ότι οι άνδρες που απάντησαν ήταν περισσότεροι από τις γυναίκες. Από το σύνολο δηλαδή των 49 εκπαιδευτικών Φ.Α. οι 29 ήταν άνδρες και οι 20 ήταν γυναίκες. Όσον αφορά την συνολική τους προϋπηρεσία (27) 55,1% εκπαιδευτικοί είχαν λιγότερο από 10 χρόνια, (21) 42,9% είχαν προϋπηρεσία από 11 έως 20 χρόνια και (1) 2,0% είχε από 21 έως 30 χρόνια. Από τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η συνολική διδακτική εμπειρία των περισσότερων είναι μικρή αφού είναι λιγότερη από 10 χρόνια. Από τους 49 εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στη έρευνα οι 34 ήταν από 41-54 ετών, οι 14 από 31-40 ετών ενώ μόνο ένας ήταν μικρότερος από 30.

Ερώτηση 4. Από αυτή την ερώτηση βλέπουμε πόσα χρόνια έχουν οι εκπαιδευτικοί στο ίδιο σχολείο. Παρατηρούμε λοιπόν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών Φ.Α. 34 (70,8%) υπηρετούν στο ίδιο σχολείο από 1-10 έτη ενώ μόνο οι 14 (29,2%) υπηρετούν στο συγκεκριμένο σχολείο από 11-20 έτη. Από αυτό μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι αρκετοί εκπαιδευτικοί Φ.Α. είναι σταθεροί στα σχολεία τους επί σειρά ετών. Η παραμονή του εκπαιδευτικού στο ίδιο σχολείο για αρκετά χρόνια είναι σημαντική για τους μαθητές γιατί με αυτό τον τρόπο έχει τη δυνατότητα να γνωρίζει καλύτερα τις αδυναμίες αλλά και τις ιδιαίτερες ικανότητές τους, την προσωπικότητά τους, να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις απαιτήσεις τους (Κανιόγλου, 1998). Επίσης βοηθάει πολύ στο ότι γνωρίζει τα τυχόν προβλήματα του σχολείου σε σχέση με τις αθλητικές εγκαταστάσεις και το αθλητικό υλικό που είναι απαραίτητο για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α. Οπότε σε συνεργασία με το διευθυντή, τη σχολική επιτροπή και το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων μπορούν να δώσουν λύσεις σε κάποια προβλήματα που απαιτούν μεγάλο χρονικό διάστημα για να επιλυθούν (Μουντάκης, 1992).

Ερώτηση 5. Σε αυτή την ερώτηση βλέπουμε ότι από τους 49 εκπαιδευτικούς μόνο οι 3 (6,1%) έχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα, 1 (2%) διδακτορικό και 3 (6,1%) κάποιο άλλο πτυχίο, οι υπόλοιποι 42 (85,7%) δεν απάντησαν γεγονός που δείχνει ότι δεν έχουν κάποιο άλλο πτυχίο. Αυτό σημαίνει ότι δεν έχουν επιπλέον σπουδές πέραν του πρώτου πτυχίου. Οι επιπλέον σπουδές και γενικότερα η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Φ.Α. είναι πλέον ανάγκη των καιρών, μιας και το επίπεδο των ανθρωπίνων γνώσεων αυξάνεται και κάνει αναγκαία πλέον τη συνεχή κατάρτιση και

επιμόρφωση όχι μόνο των εκπαιδευτικών Φ.Α. αλλά και τους εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων. Όσο μεγαλύτερη είναι η επιστημονική τους κατάρτιση τόσο μεγαλύτερη θα είναι η συμβολή τους στην αναμόρφωση και αναβάθμιση της Φ.Α. στο χώρο του σχολείου και όχι μόνο (Κανιόγλου, 1998).

Ερώτηση 6. Από τις απαντήσεις στην ερώτηση 6 παρατηρούμε ότι τα σχολεία που βρίσκονται στην πόλη του Ηρακλείου είναι μεγάλα (12θέσια) σχολεία αφού τα τμήματα που έχει κάθε σχολείο ποικίλουν από 6 ως 19. Από αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα σχολεία στην πόλη του Ηρακλείου έχουν όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου και κάποια από αυτά λόγω του μεγάλου αριθμού των παιδιών έχουν και περισσότερα από ένα τμήμα για κάθε τάξη. Παρατηρούμε λοιπόν ότι 6θέσια είναι 8 σχολεία (16,3%), 7θέσια 4 σχολεία (8,2%), 8θέσια και 18θέσια από 2 σχολεία (4,1%), 9θέσια, 10θέσια, 13θέσια, 14θέσια, 15θέσια, 19θέσια από ένα και τέλος 12θέσια είναι 16 σχολεία (32,7%). Δηλαδή τα περισσότερα είναι τα 12θέσια που έχουμε πάνω από ένα τμήμα για κάθε τάξη. Αν δε υπολογίσουμε και το γεγονός ότι ο μέγιστος αριθμός μαθητών σε ένα τμήμα είναι 26 τότε το σύνολο των μαθητών στα περισσότερα σχολεία του Ηρακλείου ξεπερνούν τους 300. Αυτό προϋποθέτει και το ανάλογο μέγεθος σχολικών αυλών.

Ερωτήσεις 7, 8. Από τους 49 εκπαιδευτικούς Φ.Α. οι 24 (49%) είναι λίγο ευχαριστημένοι από τις αθλητικές εγκαταστάσεις, οι 13 (26,5%) πολύ ευχαριστημένοι και οι 12 (24,5%) καθόλου. Παρόμοια έρευνα που έγινε στη Β' Διεύθυνση Αθήνας έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. σε ποσοστό 48,4% εκτιμά ως «κακές» τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου που εργάζονται, 27,4% «μέτριες» και 24,2% «καλές». Η ολοκληρωμένη διδασκαλία του μαθήματος Φ.Α. είναι άμεσα συνδεδεμένη από τον αριθμό, το είδος και την κατάσταση των αθλητικών εγκαταστάσεων και του αθλητικού υλικού (Κουμαλάτσου & Τριπόδης, 2008). Στην ερώτηση 8 που οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν εάν πιστεύουν ότι με τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις μπορούν να εφαρμόσουν το Α.Π. 24 (49%) απάντησαν ότι διδάσκουν το Α.Π. στο μεγαλύτερο μέρος του ενώ οι 15 (30,6%) διδάσκουν το μισό περίπου και οι 10 (20,4%) το μικρότερο μέρος. Επίσης σε μια απογραφή που έκανε ο Τομέας Φυσικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στις αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων της Β/βάθμιας εκπαίδευσης του νομού Αττικής έδειξε ότι δεν υπάρχουν χώροι για τη δημιουργία ικανοποιητικών εγκαταστάσεων για τη διδασκαλία όλων των αντικειμένων του Α.Π. της Φ.Α. (Μουντάκης, 1999).

Τέλος τα αποτελέσματα των δύο αυτών απαντήσεων έρχεται να επιβεβαιώσει μια έρευνα που έδειξε ότι ένας από τους λόγους που οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολία στην εφαρμογή του Α.Π. σε σχέση με το περιεχόμενο του είναι η έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων και αθλητικού υλικού (Αδαμόπουλος, 2010).

Ερώτηση 9. Στην ερώτηση αυτή παρατηρείται ότι στα περισσότερα σχολεία μπορεί κάποια από τις αίθουσες να μετατραπεί σε γυμναστήριο, αφού οι 27 (55,1%) απάντησαν ότι υπάρχει η δυνατότητα με τη διαφορά ότι οι αίθουσες που θα μπορούσαν να γίνουν γυμναστήριο χρησιμοποιούνται για άλλους λόγους. Όπως για χρήση Η/Υ, αποθηκευτικούς χώρους κ.τ.λ. Οι 20 (40,8%) απάντησαν ότι δεν υπάρχει δυνατότητα να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του σχολείου. Το κλειστό γυμναστήριο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορούν να διδαχθούν όλα τα αντικείμενα της Φ.Α. αλλά και για να μπορούν τα παιδιά να γυμναστούν όταν οι καιρικές συνθήκες δεν το επιτρέπουν (Αυθίνος, 1998).

Ερώτηση 10. Οι 36 (73,5%) από τους 49 εκπαιδευτικούς Φ. Α. απάντησαν ότι οι χώροι που γυμνάζονται τα παιδιά εγκυμονούν κινδύνους και οι 13 (26,5%) ότι δεν υπάρχουν επικίνδυνοι χώροι. Οι χώροι που εγκυμονούν τους περισσότερους κινδύνους σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Φ.Α. είναι η αυλή του σχολείου σύμφωνα με το πως απάντησαν οι 34 (69,4%) ενώ 1 (2%) είπε σαν επικίνδυνο χώρο το γυμναστήριο του σχολείου, οι 4 (8,2%) άλλους χώρους και 10 (20,4%) δεν απάντησαν καθόλου. Ο αύλειος χώρος λοιπόν εγκυμονεί τους περισσότερους κινδύνους και θα πρέπει οι υπεύθυνοι να δείξουν μεγαλύτερη προσοχή καθότι τα παιδιά περνούν σ' αυτόν μεγάλο χρόνο στη διάρκεια του σχολικού προγράμματος, είτε στα διαλλείματα, είτε κατά τη διάρκεια του μαθήματος της Φ.Α. Η συντήρηση των σχολικών αυλών είναι πολύ σημαντική γιατί μπορούν να προκληθούν πολλά ατυχήματα και δυσχεραίνει τη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής καθώς το μάθημα γίνεται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε αυτό το χώρο (Farmer et al., 2000).

Ερώτηση 11. Εκτός από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί της Φ. Α. με τις αθλητικές εγκαταστάσεις υπάρχει και το πρόβλημα της έλλειψης αθλητικού υλικού. Αφού όπως φαίνεται από την έρευνα ένα μεγάλο ποσοστό σχολείων (35) 71,4% δεν έχουν εξοπλισμό για να μπορέσουν να διδάξουν όλη την ύλη του Α.Π και μόνο 14 (28,6%) έχουν τον κατάλληλο αθλητικό εξοπλισμό για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α. Έρευνα που έγινε στην Β' Διεύθυνση Αθήνας για την αθλητική υλικοτεχνική υποδομή των σχολικών μονάδων, έδειξε παρόμοια αποτελέσματα (Κουμαλάτσου & Τριπόδης, 2008). Το αθλητικό υλικό που χορηγείται

στα σχολεία από την πολιτεία είναι ελάχιστο για να μπορέσει να καλύψει τις ανάγκες όλων των σχολείων της χώρας. Το συγκεκριμένο πρόβλημα όμως μπορεί να λυθεί σχετικά ποιο εύκολα και δεν είναι τόσο πολύπλοκο σε σχέση με τα προηγούμενα των αθλητικών εγκαταστάσεων μιας και ο εκπαιδευτικός Φ.Α. μπορεί να ζητήσει τη βοήθεια του διευθυντή καθώς και του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων για την αγορά του αθλητικού υλικού (Μουντάκης, 1992).

Ερώτηση 12. Στην ερώτηση αν τηρείται το Α.Π. του μαθήματος η απάντηση των περισσότερων εκπαιδευτικών Φ.Α. 38 (77,6%) ήταν ότι τηρούν το πρόγραμμα στο μεγαλύτερο μέρος του και μόνο οι (9) 18,4% τηρούν το μικρότερο μέρος. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι μόλις 1 (2,0%) απάντησε ότι δεν τηρεί καθόλου το Α.Π. Από αυτές τις απαντήσεις συμπεραίνουμε ότι οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. τηρούν το μεγαλύτερο μέρος του Α.Π. αν και υπάρχουν προβλήματα όπως, η έλλειψη αθλητικού υλικού και οι μη ικανοποιητικές αθλητικές εγκαταστάσεις σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσαν σε παραπάνω ερωτήσεις. Μπορούμε να προσθέσουμε σε όλα αυτά ότι τα νέα Α.Π. έχουν βοηθήσει πολύ τους εκπαιδευτικούς Φ.Α. για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α. (Γουναρίδης, 2008).

Ερώτηση 13. Από την ερώτηση 13 βλέπουμε ποιες από τις ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος δε διδάσκονται λόγω έλλειψης των εγκαταστάσεων του σχολείου και οι απαντήσεις παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον. Και τούτο γιατί η ενότητα που δε διδάσκεται περισσότερο είναι ο στίβος με (26) (53,1%) ακολουθεί η γυμναστική με (24) 49%, η μουσικοκινητική με (10) 20,4%, η ψυχοκινητική με (9) 18,4%, το χάντμπολ (8) 16,3 %, οι χοροί (3) 6,1%, το μπάσκετ και ποδόσφαιρο με (2)4,1%. Το βόλεϊ διδάσκεται από όλους. Εδώ παρατηρούμε σε συνδυασμό με την 19 ερώτηση ότι 40 (81,6%) σχολεία δεν διαθέτουν σκάμμα για τη διδασκαλία του μήκους. Δεδομένου όμως ότι σχεδόν όλα τα σχολεία έχουν χώρους και η δημιουργία σκάμματος δεν έχει υψηλό κόστος, μπορεί να καλυφθεί σχετικά εύκολα αυτή η δυσκολία στη συγκεκριμένη ενότητα (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999). Όσο αναφορά τα υψηλά ποσοστά στην γυμναστική, τη μουσικοκινητική και την ψυχοκινητική αυτό μπορούμε να το δικαιολογήσουμε από τη μια, βάση της παρακάτω απάντησης ότι η πλειοψηφία των σχολείων δεν διαθέτει κλειστό γυμναστήριο (71,4%). Από την άλλη όμως οι ελληνικοί χοροί που και αυτοί χρειάζονται κλειστή αίθουσα για να διδαχθούν, διδάσκονται στην πλειοψηφία των σχολείων. Από αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε πως κάποιο άλλο είναι το πρόβλημα που δε διδάσκονται η μουσικοκινητική και η ψυχοκινητική και όχι η έλλειψη κλειστού γυμναστηρίου.

Πιθανές αιτίες που δεν διδάσκονται οι παραπάνω ενότητες μπορεί να είναι: η έλλειψη γνώσεων των εκπαιδευτικών για τις ενότητες αυτές και η ανάγκη επιμόρφωσής τους, ο μεγάλος αριθμός των μαθητών ανά τμήμα, οι προτιμήσεις των μαθητών και οι προσωπικές απόψεις των εκπαιδευτικών Φ.Α για το Α.Π. (Λάμπρου, 2002).

Ερώτηση 15. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω από τους 49 εκπαιδευτικούς οι (35) 71,4% δεν έχουν στο χώρο του σχολείου κλειστό γυμναστήριο. Μόνο οι (13) 26,5% έχουν κλειστό γυμναστήριο στο οποίο οι (15) 93,8% έχουν κεντρική θέρμανση καθώς και κατάλληλο φωτισμό, και το (14) 87,5% καθαρίζεται καθημερινά. Ενθαρρυντικό είναι λοιπόν το γεγονός ότι τουλάχιστον στα σχολεία που διαθέτουν κλειστό γυμναστήριο οι εκπαιδευτικοί είναι πλήρως ικανοποιημένοι από τη θέρμανση, το φωτισμό αλλά και την καθαριότητα. Φυσικά εδώ θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι στο Ηράκλειο ο καλός καιρός είναι χαρακτηριστικό της περιοχής. Από την άλλη όμως ένα κλειστό γυμναστήριο είναι απαραίτητο για να διδαχθούν ενότητες, όπως η ενόργανη γυμναστική, οι ελληνικοί χοροί, η μουσικοκινητική και η ψυχοκινητική.

Ερώτηση 16. Σχεδόν τα μισά σχολεία (26) 53,1% διαθέτουν αίθουσα πολλαπλών χρήσεων που σημαίνει ότι τις περισσότερες φορές οι αίθουσες αυτές χρησιμοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς της Φ. Α. και σαν γυμναστήριο. Στα υπόλοιπα μισά περίπου σχολεία της πόλης 23 (46,9%) δεν υπάρχει κλειστός χώρος ή έστω κάποια άλλη αίθουσα για να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί Φ. Α. στις αθλητικές δραστηριότητες που χρειάζεται κλειστός χώρος.

Ερώτηση 17. Δυστυχώς από αυτή την ερώτηση διαπιστώνουμε ότι ένα μεγάλο μέρος σχολείων (30) 61,2% δε διαθέτουν στέγαστρο για τις άσχημες καιρικές συνθήκες μόνο (19) 38,8% διαθέτουν. Επειδή στο Ηράκλειο Κρήτης οι θερμοκρασίες είναι αρκετά υψηλές για περίπου 5 μήνες που τα σχολεία είναι ανοιχτά καταλαβαίνουμε ότι οι συνθήκες που εργάζονται οι εκπαιδευτικοί της Φ. Α. αλλά και που γυμνάζονται τα παιδιά δεν είναι και οι καταλληλότερες όσο αναφορά τη βροχή αλλά και τον ήλιο (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999).

Ερώτηση 18. Από την ερώτηση αυτή συμπεραίνουμε ότι το 87,8% έχουν γήπεδα μπάσκετ, 77,6% γήπεδα βόλεϊ, 59,2% γήπεδα χάντμπολ, 57,1% γήπεδα ποδοσφαίρου. Διαπιστώνουμε ότι το γήπεδο που έχουν τα περισσότερα σχολεία είναι αυτό του μπάσκετ, αμέσως μετά του βόλεϊ, του χάντμπολ και του ποδοσφαίρου. Βέβαια κανονικό γήπεδο ποδοσφαίρου δεν διαθέτει κανένα από τα σχολεία της πόλης του Ηρακλείου, παρόλα αυτά όμως το ποδόσφαιρο μπορεί να διδαχθεί στα σχολεία

χρησιμοποιώντας τους χώρους των άλλων γηπέδων και δε φαίνεται να υπάρχει η δυνατότητα για δημιουργία νέων γηπέδων στο μέλλον αφού όπως διαπιστώνουμε από την ερώτηση 20 οι αυλές των σχολείων είναι αρκετά μικρές. Για το λόγο αυτό οι εκπαιδευτικοί της Φ. Α. διδάσκουν αυτή την ενότητα με λιγότερους παίχτες, όπως παίζεται σε κλειστές αθλητικές εγκαταστάσεις (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999). Σε συνδυασμό με την ερώτηση 13 παρατηρούμε ότι όντως οι ενότητες των αθλημάτων αυτών διδάσκονται από την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών της Φ.Α. εκτός ελαχίστων περιπτώσεων όπου το πρόβλημα δεν είναι οι σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις, αλλά η επιμόρφωση πάνω σε αυτά τα αντικείμενα (Λάμπρου, 2002).

Ερώτηση 19. Στην ερώτηση αν υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος και ύψους στο χώρο του σχολείου. Απάντησαν 1 (2%) ότι υπάρχει σκάμμα στο χώρο του σχολείου, 1 (2%) ότι υπάρχει στρώμα για το ύψος και 40 (81%) ότι στο σχολείο δεν υπάρχει τίποτα από τα δυο παραπάνω για τη διδασκαλία του μήκους και του ύψους. Κατά συνέπεια το μήκος και το ύψος είναι μια ενότητα που δύσκολα μπορεί να διδαχθεί στα σχολεία αφού οι εγκαταστάσεις δεν επαρκούν. Το σκάμμα όμως στην αυλή του σχολείου είναι εύκολο να κατασκευαστεί μιας και το κόστος του δεν είναι μεγάλο και δεν απαιτείται και μεγάλος χώρος για να γίνει (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999).

Ερώτηση 20. Στην ερώτηση πόση είναι η έκταση της αυλής του σχολείου σας η απάντηση από τους εκπαιδευτικούς της Φ.Α. ήταν 33 (67,3%) ότι η έκταση είναι μικρότερη από ένα στρέμμα, 10 (20,4%) απάντησαν ένα με δύο στρέμματα. Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών εδώ συμπεραίνουμε ότι τα σχολεία στην πόλη του Ηρακλείου είναι σχολεία που χτίστηκαν σύμφωνα με τα παλιά πρότυπα και η αυλή του σχολείου χρησιμοποιούνταν από τους μαθητές περισσότερο κατά τη διάρκεια του διαλλείματος. Επίσης σύμφωνα με τα παλιά Α. Π. που το μάθημα της Γυμναστικής είχε περισσότερο στατικές ασκήσεις, με το Σουηδικό Σύστημα και αργότερα την Παιδαγωγική Γυμναστική οι αυλές αυτές αρκούσαν για να διδάξουν οι δάσκαλοι εκείνη την εποχή το μάθημα της Φ.Α. Σήμερα όμως τα Α. Π. έχουν αλλάξει και οι ενότητες που προστέθηκαν απαιτούν μεγαλύτερες αυλές για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί Φ. Α. να τις διδάσκουν όλες. Συμπερασματικά και οι αύλειοι χώροι των σχολείων, αλλά και οι αθλητικές εγκαταστάσεις τους, κατά μείζονα λόγο, υφίστανται στα αστικά κέντρα το γνωστό κόστος της συρρίκνωσης εξαιτίας της πυκνής δόμησης και της λεγόμενης «τσιμεντοποίησης» (Κιουμουρτζόγλου & Δέρρη, 2003).

Ερώτηση 21. Από την ερώτηση 19 παρατηρούμε ότι 4 εκπαιδευτικοί Φ.Α. χρησιμοποιούν δημόσιο δρόμο, ο οποίος κλείνει κατά τη διάρκεια του μαθήματος, 3 χρησιμοποιούν το υπόγειο του σχολείου, 8 διαδρόμους του σχολείου, 4 προθαλάμους και οι 30 τίποτε από τα παραπάνω. Συμπεραίνουμε ότι για μερικούς από τους εκπαιδευτικούς της Φ.Α. η διδασκαλία όλων των εννοιών του Α.Π. της Φ.Α. είναι κάτι πολύ δύσκολο αφού δεν υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις και το μάθημα της Φ.Α. διδάσκεται οπουδήποτε. Έτσι μπορούμε να εξηγήσουμε και ένα μικρό ποσοστό (2%) των εκπαιδευτικών Φ.Α. που είδαμε παραπάνω ότι δεν διδάσκουν και δεν ακολουθούν καθόλου το Α.Π. για το μάθημα της Φ.Α. αφού παρατηρούμε ότι κάποιοι από αυτούς δεν διαθέτουν καν αυλή στο σχολείο τους.

Ερώτηση 22. Η ερώτηση αυτή μας δείχνει ότι εκτός του ότι τα σχολεία δε διαθέτουν μεγάλες αυλές για να μπορέσουν να δημιουργηθούν οι κατάλληλες σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις δε διαθέτουν και άλλους βοηθητικούς χώρους εκτός σχολείου. Μόλις (7) 14,3% των σχολείων χρησιμοποιούν χώρους εκτός σχολείου τα υπόλοιπα (37) 75,5% σχολεία δεν έχουν. Κάποιοι από τους εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι χρησιμοποιούν ως βοηθητικούς χώρους το στάδιο Ελευθερίας (2), το Παγκρήτιο (2), το Πανεπιστήμιο Ηρακλείου (1) και (1) σχολείο διαθέτει έξω σκάμμα και γενικότερα στίβο για τα δρομικά αγωνίσματα.

Ερώτηση 23. Στην ερώτηση αυτή που ζητά από τους εκπαιδευτικούς Φ.Α. να αναφέρουν δύο αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο και τις οποίες θα δημιουργούσαν αν υπήρχε η δυνατότητα. Από τους 49 συμμετέχοντες σαν πρώτη επιλογή είπαν την αίθουσα πολλαπλών χρήσεων 6 (22,2%), 5 (18,5%) γήπεδα βόλεϊ, μπάσκετ και ποδοσφαίρου, 3 (11,1%) το ταμπλό για μπάσκετ και κλειστό γυμναστήριο, 2 (7,4%) υπόστεγο, ειδικό δάπεδο στην αυλή σκάμμα για άλμα σε μήκος, 1 (3,7%) τέρματα χάντμπολ, αίθουσα πινγκ-πονγκ και γήπεδο βόλεϊ. Σαν δεύτερη επιλογή από 2 (4%) τέρματα χάντμπολ, ειδικό δάπεδο στην αυλή και κλειστό γυμναστήριο, ενώ από 1(2%) απάντησαν πως θα μπορούσαν να δημιουργήσουν γήπεδο βόλεϊ, αίθουσα χορού, εγκατάσταση για άλμα σε ύψος, ταμπλό για μπάσκετ και τέλος φορητούς στυλοβάτες για βόλεϊ. Παρατηρούμε από τις απαντήσεις κάποιων εκπαιδευτικών Φ.Α. ότι είναι προβληματισμένοι για τις εγκαταστάσεις των σχολείων τους και έχουν σκεφτεί τι θα μπορούσαν να κάνουν για να μπορούν να διδάξουν περισσότερες ενότητες του Α.Π (Λάμπρου, 2002).

Ερώτηση 14. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι εκπαιδευτικοί Φ.Α έχουν ως πρώτη προτεραιότητα για επιμόρφωση την μουσικοκινητική με 30,61%. Ακολουθεί η ψυχοκινητική με 20,41% και το χάντμπολ με 16,32%. Σαν δεύτερη προτεραιότητα για επιμόρφωση έχουν την ψυχοκινητική με 30,61%, την μουσικοκινητική με 28,57% και την γυμναστική με 14,29%. Σαν τρίτη προτεραιότητα είναι οι χοροί με 22,45%, η μουσικοκινητική με 16,32% και η γυμναστική με 14,28%. Τέλος τέταρτη προτεραιότητα είναι η γυμναστική με 24,48%, η ψυχοκινητική με 16,32% και το χάντμπολ με 14,28%. Από τα παραπάνω παρατηρούμε ότι εκπαιδευτικοί Φ.Α. δεν έχουν τόσο ανάγκη επιμόρφωσης στα αθλήματα όπως μπάσκετ, βόλεϊ και ποδόσφαιρο αλλά σε αντικείμενα που δεν έχουν διδαχθεί στο Πανεπιστήμιο οι μεγαλύτεροι τουλάχιστον εκπαιδευτικοί της Φ. Α. όπως είναι η μουσικοκινητική και η ψυχοκινητική. Όμως η γυμναστική και οι χοροί αν και είναι μαθήματα που όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν διδαχθεί παρόλα αυτά δηλώνουν ότι έχουν ανάγκη επιμόρφωσης. Στους μεν χορούς μπορούμε να το δικαιολογήσουμε ότι οι περισσότεροι δεν διδάσκουν σε σχολεία του τόπου τους με αποτέλεσμα να έχουν ανάγκη επιμόρφωσης στους τοπικούς χορούς των σχολείων που διδάσκουν ανά περιόδους. Όσο για τη γυμναστική λόγω έλλειψης αθλητικού εξοπλισμού στα σχολεία ,τι διαφορετικό θα μπορούσαν να κάνουν (Μπουρνέλλη, 2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την έρευνα προέκυψε ότι αν και εκπαιδευτικοί Φ.Α δεν είναι και πολύ ευχαριστημένοι από τις υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις στα σχολεία τους παρόλα αυτά εφαρμόζουν το μεγαλύτερο μέρος του Α.Π. Οι ενότητες που δεν διδάσκουν οι περισσότεροι λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων είναι ο στίβος, η γυμναστική, η μουσικοκινητική και η ψυχοκινητική ενώ η ενότητα που διδάσκετε από όλους είναι το βόλεϊ. Αυτό συμβαίνει γιατί στα περισσότερα σχολεία της πόλης του Ηρακλείου υπάρχουν τα αντίστοιχα γήπεδα όπου διευκολύνουν τη διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας. Επίσης στην πλειοψηφία των σχολείων υπάρχουν γήπεδα για μπάσκετ και με μικρές παρεμβάσεις στην αυλή του σχολείου μπορεί να διδαχθεί το χάντμπολ και το ποδόσφαιρο. Όσον αφορά τον αύλειο χώρο, στα περισσότερα σχολεία η έκταση είναι μικρότερη από ένα στρέμμα. Επιπλέον δεν υπάρχουν χώροι που μπορούν να βοηθήσουν τη διδασκαλία κάποιων ενοτήτων του Α.Π. καθώς πολλά σχολεία δεν διαθέτουν κλειστό γυμναστήριο. Παρόλα αυτά πολλοί εκπαιδευτικοί Φ.Α. αναφέρουν ότι έχουν τη δυνατότητα να μετατρέψουν κάποια από τις αίθουσες του σχολείου σε γυμναστήριο.

Εκτός όμως από τα προβλήματα των αθλητικών εγκαταστάσεων οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. αντιμετωπίζουν και άλλου είδους δυσκολίες στο εκπαιδευτικό τους έργο. Οι δυσκολίες εντοπίζονται στο αθλητικό υλικό που πρέπει να διαθέτει κάθε σχολείο. Ακόμα, πολλοί εκπαιδευτικοί Φ.Α. θεωρούν ότι χρειάζονται περαιτέρω επιμόρφωση σε ενότητες όπως η ψυχοκινητική, η γυμναστική, οι χοροί και η μουσικοκινητική.

Τέλος, ο χώρος του σχολείου που εγκυμονεί τους περισσότερους κινδύνους είναι η αυλή του σχολείου.

Προτάσεις

1. Η έρευνα να επεκταθεί και στο νομό του Ηρακλείου, εκτός της πόλης για να δούμε που είναι καλύτερες συνθήκες διδασκαλίας του μαθήματος
2. Η έρευνα να επεκταθεί στην Κρήτη
3. Η έρευνα να επεκταθεί στην Ελλάδα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αδαμόπουλος, Κ. (2010). Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) στο δημοτικό σχολείο: Η αλλαγή των θεσμικών προδιαγραφών διδασκαλίας ως ευκαιρία επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Αναστασιάδης, Α., & Γίδαρης Δ. (1993). *Η γυμναστική στην εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Μαϊάνδρος.
- Αυθίνος, Δ. Γ. (1998). *Άσκηση, Άθληση Κινητική αναψυχή. Οργανωτική διάσταση*. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων (2008). *Οδηγός Μελετών για Διδασκτήρια όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης*, Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων. Α.Ε.
- Γιαννάκης, Θ. (1991). *Λαογραφία της γυμναστικής (Παιχνίδια- Αγώνες)*. Αθήνα. Αυτοέκδοση.
- Γιαννάκης, Χ. (1996). *Ιστορία της Φυσικής Αγωγής*. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
- Γιάτσης, Σ. (1994). Τομές στην πορεία της ελληνικής Φυσικής Αγωγής κατά τον 20ο αιώνα μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. *Παιδαγωγική επιθεώρηση*, 22, 21-41.
- Γουναρίδης, Χ. (2008). *Φυσική Αγωγή – Αναλυτικά Προγράμματα*. 8ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο, Χανιά. <http://dialogos – 8o synedrio – olme. blogspot.com>. Ανασύρθηκε: 11/11/2009
- Chatzopoulos, D., Tsormbatzoudis, H. & Drakou A. (2006). Combinations of technique and games approaches: effects on game performance and motination. *Journal of Human movement Studies*, 50, 157-170.

- Δέρρη, Β. & Βασιλειάδου, Ο., (2003). *Φαντασία και μεράκι στη Φυσική Αγωγή. Στο: Πρακτικά 2ου Forum, ΕΑΦΑ, Φυσική Αγωγή: Επαναπροσδιορισμός του ρόλου της*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.
- Διεγγελίδης, Ν. (2006). *Το φάσμα των μεθόδων διδασκαλίας στη φυσική αγωγή: από τη θεωρία στην πράξη*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.
- Everard, K. & Moris, G. (1999). Διαχείριση Αναλυτικού Προγράμματος. Στο: *Everard, K., Morris, G., Αποτελεσματική Εκπαιδευτική Διοίκηση* (σσ. 209-219). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Ζαμπετάκη, Λ. & Τριπόδης, Ν. (2008). Τα πλαίσια της «σωστής» αθλητικής εγκατάστασης.
- Ζουνχιά, Κ. (1997). *Η φυσική αγωγή στη δημοτικό σχολείο. Προς τη «δια βίου» άσκηση*. Αθήνα: αυτοέκδοση.
- Ζουνχιά, Κ. (2000). *Φυσική Αγωγή στο σχολείο-Προς τη 'δια βίου άσκηση'*. Αθήνα: Αθλότυπο.
- Ζωγράφου, Μ. (2003). *Ο χορός στην ελληνική παράδοση*, Αθήνα: Art Work.
- Farmer, P., Γαργαλιάνος, Δ. & Αυθίνος Ι. (2000). *Αθλητικές εγκαταστάσεις. Σχεδιασμός – κατασκευή – οργάνωση – διοίκηση*. Αθήνα: Πανεπιστημιακές διδακτικές σημειώσεις.
- Gabbard, C. (2000). *Physical education: Should it be in the core curriculum?*
Retrieved 15-10-2010 from: www.naesp.org/comm/p0100c.htm
- Gallahue, D. (2002). *Αναπτυξιακή φυσική αγωγή για τα σημερινά παιδιά* (Μετ.-Επ. Χρ. Ευαγγελινού & Α. Παππά). Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Gough, M. (1999). *Knowing dance*. London: Dance Book Cecil Court

- Graham, G. (1997). *The importance of physical education in a school curriculum: Recent insights*. Retrieved 15-10-2010 from: www.pecentral.org/professional/defending/georgespeech.htm
- Harrow, A. (2006). *Ταξινόμια διδακτικών στόχων ψυχοκινητικού τομέα*. (Μτφ. Λαμπράκη – Παγανού Α.). Θεσσαλονίκη: Χριστοδουλίδη.
- Ίδρυμα Ολυμπιακής και Αθλητικής Παιδείας (1998). *Οδηγός Ολυμπιακής και Αθλητικής Παιδείας για Εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Ίδρυμα Ολυμπιακής και Αθλητικής Παιδείας.
- Jewett, A., Bain, L. & Ennis, C. (1995). *The curriculum process in physical education*. Madison: Brown & Benchmark.
- Κανιόγλου, Α. (1998). Η διδακτική της σχολικής φυσικής αγωγής. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Κιουμουρτζόγλου, Ε., & Δέρρη, Β. (2003). *Σκοποί, στόχοι και επιδιώξεις στη Φυσική Αγωγή*. *Πρακτικά Forum* σ. 23-31. Θεσσαλονίκη: Χριστοδουλίδη.
- Κλεισούρας, Β. (1984). Η επιστήμη της φυσικής αγωγής. *Επιστημονική σκέψη*, 18, 29-35.
- Κουμάκης, Γ. (1989). *Φιλοσοφία της παιδείας*. Αθήνα: Εκδ. -Δαρδανός.
- Κρουσταλλάκης, Γ. (1996). Η ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού της προσχολικής ηλικίας. Πορεία αναζήτησης και κυριαρχίας στο χώρο και στο χρόνο. *Πρακτικά 4ου Συνεδρίου Προσχολικής Αγωγής*. Αθήνα: Εκπαιδευτήρια Δούκα.
- Κώτσης, Κ. (1996). *Εκπαιδευτική Νομοθεσία*. Αθήνα: Δημ. Κληδίας και Σια, ΕΕ.
- Κωνσταντινάκος, Π., Ρωμανός, Φ., (1994). Η αθλητική αγωγή στο σχολείο. Εκδόσεις: University Studio Press.

- Λάμπρου, Χ. (2002). Η εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Ματσαγγούρας, Η. (2002). *Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση. Εννοιοκεντρική αναπλαισίωση και σχέδια εργασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Ματσαγγούρας, Η. (2008). *Η Σχολική Τάξη. Χώρος-Ομάδα-Πειθαρχία-Μέθοδος*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Malhotra, N.K., & Birks, D.F., (2003). *Marketing Research: An Applied Approach*, Prentice – Hall NJ: Human kinitiks.
- Μουντάκης, Κ., & Αρβανίτη, Κ. (1999). Αθλητικές εγκαταστάσεις σχολείων Β/βάθμιας εκπαίδευσης νομού Αττικής. *Η Φυσική Αγωγή στο γύρισμα του αιώνα* (σελ.29-34). Τρίκαλα: εκδόσεις ΈΛΛΗΝ.
- Μουντάκης, Κ., & Αρβανίτη, Κ. (1999). Αθλητικές εγκαταστάσεις σχολείων Β/βάθμιας εκπαίδευσης της χώρας εκτός νομού Αττικής. *Η Φυσική Αγωγή στο γύρισμα του αιώνα* (σελ.35-39). Τρίκαλα: εκδόσεις ΈΛΛΗΝ
- Μουντάκης, Κ. (2006). *Διδακτική και Κινητική Μάθηση*. Θεσσαλονίκη: Σάλτο
- Μπελιγιάννη, Ε. Μπουρνέλλη, Π. & Μουντάκης, Κ. (2002). Η ανάπτυξη του ψυχοκινητικού τομέα σε παιδιά της Α' τάξης του Δημοτικού, *10ο Διεθνές Συνέδριο Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Άθληση και Κοινωνία* 10, 41-51 Κομοτηνή.
- Μπελίτσος, Π. (1979). *Αθλητική Αγωγή. Ο κλασικός αθλητισμός στο σχολείο*. Αθήνα: Π. Μπελίτσος.
- Μπουρνέλλη, Ν. (2006), *Κινητική Δημιουργικότητα*. Αθήνα. Αυτοέκδοση.
- Mosston, M., & Ashworth, S. (1997). *Η διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής* (Μετ.-Επιμ. Μουντάκης Κ.) Θεσσαλονίκη: Σάλτο

- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2010). Σύντομη ιστορική ανασκόπηση της φυσικής αγωγής στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Ανακτημένο από: http://www.pi-schools.gr/lessons/gymnastics/odigies_epim_yliko/ist_anask_f_agogis.doc [πρόσβαση στις 10-11-2010]
- Παπαϊωάννου, Α., Θεοδωράκης, Γ., & Γούδας, Μ. (1999). *Για μια καλύτερη διδασκαλία της φυσικής αγωγής*. Θεσσαλονίκη: Salto.
- Παπακυριακού, Ε. (1990). *Θεωρία και μεθοδική Φ.Α.-Αθλητισμού*. Θεσσαλονίκη: Αυτοέκδοση.
- Παυλίνης, Ε. (1953). *Ιστορία της Γυμναστικής*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Pangrazi, R. P. (1999). *Διδασκαλία της φυσικής αγωγής στην πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. (επιμ. Ε. Κιουμουρτζόγλου). Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Pate, R., & Hohn, R. (1994). *Health and fitness through physical education*. Champaign IL: Human kinetics → υπάρχει στη σελίδα 23, υποενότητα 2.3
- Σεραφειμίδης, Ι. (2003). *Βασική Θεωρία και διδακτική της σχολικής φυσικής αγωγής*. Αθήνα: εκδ. Αθλότυπο.
- Σιώμοκος, Γ., & Μαύρος, Δ. (2008). *Έρευνα Αγοράς*. Αθήνα: εκδόσεις Σταμούλης.
- Sallis J.F., McKenzie T. L., Kolody B., Lewis M., Marshall S. & Rosengard P. (1999) Effects of health-related physical education on academic achievement: project SPARK. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, v.70(2), p.127-134.
- Siedentop, D. (1992). *Developing teaching skills*. Champaign IL: Human Kinetics Publishers.

- Τραυλός, Α. (1998). *Ψυχοκινητική ανάπτυξη παιδιών ηλικίας 2-7 χρόνων*. Αθήνα: Σαββάλα.
- Τσορμπατζούδης, Χ. (2003). *Εξελικτική και διδακτική προσέγγιση της φυσικής αγωγής στο σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Χριστοδουλίδη.
- Thomas, K., Lee, A., & Thomas, J. (2000). *Physical education for children. Daily lesson plans for elementary school*. 2nd ed. Champaign IL: Human kinetics.
- Twisk, J. W. R. (2001). Physical activity guidelines for children and adolescents. A critical review. *Sports Medicine*, 31, 617-627.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ, (2003). *Φυσική Αγωγή, Α και Β Δημοτικού*. Βιβλίο εκπαιδευτικού
- ΥΠ.Ε.Π.Θ, (2003). *Φυσική Αγωγή, Γ και Δ Δημοτικού*. Βιβλίο εκπαιδευτικού
- ΥΠ.Ε.Π.Θ, (2003). *Φυσική Αγωγή, Ε και ΣΤ Δημοτικού*. Βιβλίο εκπαιδευτικού
- ΥΠ.Ε.Π.Θ., (2006). *Η φυσική αγωγή στη δημοτικό σχολείο. Βιβλίο για τον διδάσκοντα*. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.
- Υφαντή, Α. (2004). Πολιτικές αποκέντρωσης στο σύγχρονο αναλυτικό πρόγραμμα και οι επιρροές της παγκοσμιοποίησης. Στο: Γ. Μπαγάκης, (επιμ.), *Ο εκπαιδευτικός και το αναλυτικό πρόγραμμα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ΦΕΚ. 1995. 260/Α'. 22-Δεκ / 446. Τροποποίηση Αναλυτικών Προγραμμάτων σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- ΦΕΚ. 2003.304/τ'Β'.13-Μαρτ.
- Χαραλαμπίδης, Β. (1994). *Οργάνωση της διδασκαλίας και της μάθησης γενικά*. Αθήνα: Gutenberg.

Χατζόπουλος, Δ. Βαρσάμης Π., & Κοφτερού Α. (2004). Διδασκαλία αθλοπαιδιών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση με διδακτικά παιχνίδια. *Αθλητική απόδοση και υγεία*, 2, 99-108.

Wiertsema, H. (1991). *100 Παιχνίδια με κίνηση* (Επιμ.-Μετ. Μ. Ντόμπλερ) Αθήνα: Orpheus, Σ. & Μ. Νικολαΐδης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Αγαπητοί συνάδελφοι

Η παρούσα έρευνα γίνεται από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου με στόχο να διαπιστωθεί κατά πόσον οι αθλητικές εγκαταστάσεις των δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου επαρκούν για τη διδασκαλία του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο. Παρακαλώ απαντήστε με ειλικρίνεια στις ερωτήσεις που ακολουθούν για να εξαχθούν τα πλέον αξιόπιστα συμπεράσματα.

1. Άνδρας Γυναίκα

2. Ηλικία

3. Χρόνια υπηρεσίας

4. Πόσα χρόνια υπηρετείτε σ' αυτό το σχολείο

5. Άλλα πτυχία

Master Διδακτορικό Άλλο πτυχίο

6. Πόσες τάξεις έχει το σχολείο που υπηρετείτε;

7. Είστε ευχαριστημένοι από τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου σας;

Πολύ Λίγο Καθόλου

8. Πιστεύετε ότι με τις υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις μπορείτε να εφαρμόσετε το Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος της Φ.Α.;

Το μεγαλύτερο μέρος Το μισό περίπου Το μικρότερο μέρος

9.Με μικρές παρεμβάσεις μπορεί να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του σχολείου σας;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

10.Υπάρχουν χώροι που εγκυμονούν κινδύνους για τα παιδιά στους χώρους που γυμνάζονται;

Ναι Όχι

Αν ναι πού βρίσκονται αυτοί;

- i) Στην αυλή του σχολείου
- ii) Στο γυμναστήριο του σχολείου
- iii) Άλλοι χώροι

11.Υπάρχει κατάλληλος αθλητικός εξοπλισμός για την πραγματοποίηση του μαθήματος Φ.Α. και όλων όσων λέει το Αναλυτικό Πρόγραμμα;

Υπάρχει για όλο το πρόγραμμα Υπάρχει για μέρος του προγράμματος

12.Τηρείται το Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος Φ.Α.;

Το μεγαλύτερο μέρος Το μικρότερο Καθόλου

13.Ποιες από τις ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος δε διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων του σχολείου σας;

- Μπάσκετ
- Βόλεϊ
- Ποδόσφαιρο
- Χάντμπολ
- Στίβος
- Γυμναστική
- Μουσικοκινητική
- Ψυχοκινητική
- Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί

14.Αναφέρετε τέσσερις κατά σειρά προτεραιότητας (1, 2, 3, 4) από τις παρακάτω ομάδες αθλητικών δραστηριοτήτων που αναφέρει το Αναλυτικό Πρόγραμμα στις οποίες έχετε περισσότερη ανάγκη επιμόρφωσης:

Μπάσκετ	☐
Βόλεϊ	☐
Ποδόσφαιρο	☐
Χάντμπολ	☐
Στίβος	☐
Γυμναστική	☐
Μουσικοκινητική	☐
Ψυχοκινητική	☐
Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί	☐

15.Υπάρχει στο χώρο του σχολείου κλειστό γυμναστήριο;

Ναι Όχι

Εάν Ναι το κλειστό γυμναστήριο έχει:

α) κεντρική θέρμανση;

Ναι Όχι

β) τον κατάλληλο φωτισμό;

Ναι Όχι

γ) καθαρίζεται καθημερινά

Ναι Όχι

16.Υπάρχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων;

Ναι Όχι

17.Υπάρχει στέγαστρο στην αυλή του σχολείου για τις δύσκολες καιρικές συνθήκες;

Ναι Όχι

18.Υπάρχουν γήπεδα στο χώρο του σχολείου για τη στοιχειώδη διδασκαλία των

παρακάτω:

- i) Μπάσκετ
- ii) Βόλεϊ
- iii) Χάντμπολ
- iv) Ποδοσφαίρου

19.Για τη διδασκαλία του στίβου υπάρχει στο χώρο του σχολείου;

- i) Σκάμμα
- ii) Στρώμα για ύψος
- iii) Τίποτε από τα παραπάνω

20.Πόση περίπου είναι η έκταση της αυλής του σχολείου σας;

Μικρότερη από ένα στρέμμα (30μ. επί 35μ.)

Ένα με δύο στρέμματα(40μ. επί 50μ.)

21.Χρησιμοποιείτε για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής:

- i) Δημόσιο δρόμο ο οποίος κλείνει κατά τη διάρκεια του μαθήματος
- ii) Υπόγειο σχολείου
- iii) Διαδρόμους του σχολείου
- iv) Προθαλάμους του σχολείου

22.Υπάρχουν άλλοι βοηθητικοί χώροι εκτός σχολείου;

Ναι Όχι

Εάν ναι αναφέρετε ποιοι είναι αυτοί:

.....
.....

23. Αναφέρετε δυο αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο και τις οποίες θα δημιουργούσατε εάν είχατε τη δυνατότητα.

.....
.....

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

